

APSTIPRINĀTS
Ar Talsu novada domes
25.03.2021. lēmumu Nr.89
“Par Talsu novada kultūrvides attīstības plāna
2021. – 2023. gadam apstiprināšanu”

Talsu novada kultūrvides attīstības plāns 2021. – 2023. gadam

SATURS

Ievads	3
1. Sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem	3
2. Esošā situācija	4
2.1. Novada vispārējs raksturojums	4
2.2. Kultūras nozares institūcijas un to darbības mehānisms	5
2.3. Kultūras nozares finansējums	7
2.4. Kultūras centri un kultūras centri-muižas	9
2.5. Muzeji un privātās ekspozīcijas	16
2.6. Bibliotēkas	17
2.7. Brīvdabas pasākumu vietas	22
2.8. Nemateriālais kultūras mantojums	22
2.9. Tradicionālā kultūra un amatiermāksla	25
2.10. Kultūras pasākumi	27
2.11. Profesionālā māksla	30
2.12. Profesionālās ievirzes izglītība	32
2.13. Interesešu izglītība	34
2.14. Uzņēmējdarbība, nevalstiskā sektora darbība, reliģiskās organizācijas	36
2.15. Kultūras pieminekļi	39
2.16. Kultūrvide kā tūrisma resurss	42
2.17. Talsu novada kultūrtelpas komunikācija	45
2.18. Kaimiņu pašvaldību kultūrvide	45
3. SVID analīze	52
4. Rīcības plāns	57
5. Ieviešanas un uzraudzības kārtība	71
Pielikumi	73
1.pielikums. "Talsu novada kultūrvides attīstības plāns 2021. – 2023. gadam" kultūras jomas speciālistu aptaujas rezultāti	73
2.pielikums. Talsu novada kultūras/izglītības iestāžu amatiermākslas kolektīvi un interesešu grupas, kuri darbojas kultūras centros	88
3.pielikums. Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu kultūras/izglītības iestāžu amatiermākslas kolektīvi un interesešu grupas	92
4.pielikums. Talsu novadā reģistrētās nevalstiskās organizācijas, kuru mērķi saistīti ar kultūrvides attīstību	94
5.pielikums. Audzēkņu skaits kultūrizglītības programmā Talsu novada Bērnu un jauniešu centrā (2017. – 2020.)	96
6.pielikums. Interesešu izglītības programmas un kolektīvu skaits Talsu novadā (2017. – 2020.)	97
7.pielikums. Interesešu izglītības programmas un kolektīvu skaits Rojas, Dundagas un Mērsraga novadā (2017. – 2020.)	98
8.pielikums. Nozīmīgākie kultūras pasākumi Talsu novadā, amatiermākslas kolektīvu un kultūrizglītības aktivitātes novada, Latvijas un starptautiska mēroga kultūras pasākumos (2021. – 2023.)	99

IEVADS

Talsu novada kultūrvides attīstības plāns 2021. – 2023. gadam (turpmāk – Kultūrvides attīstības plāns) ir Talsu novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) nozaru plānošanas dokuments, kas izstrādāts, pamatojoties uz Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030 (turpmāk – Stratēģija) un Talsu novada Attīstības programmu 2014.-2020. gadam (turpmāk – Attīstības programma).

Kultūrvides attīstības plāna izstrādes mērķi ir:

- ✓ nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu kultūras nozares attīstību Talsu novadā;
- ✓ aktualizēt kultūras nozares vidējā termiņa prioritātes un uzdevumus to īstenošanai;
- ✓ izstrādāt detalizētu rīcības plānu, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu kultūrvides attīstībai un sadarbības veicināšanai starp dažādām institūcijām novadā, reģionā, Latvijā.

Kultūrvides attīstības plāna izstrāde ir saskaņā ar Attīstības programmas Rīcību plāna 2016.-2020. gadam rīcības virziena i-3-5 “Kultūras, sporta un tūrisma nozaru pārvaldība”, rīcības i-3-5-1 “Nozaru pārvaldības pilnveidošana, attīstības dokumentu, nolikumu izstrāde” pasākumu “Talsu novada kultūras nozares plāna izstrāde”.

Kultūrvides attīstības plānā ir dots Talsu novada kultūrvides raksturojums, noteikta attīstības vīzija, izvirzīti attīstības virzieni, kā arī noteikti konkrēti uzdevumi rīcības mērķu sasniegšanai.

Ņemot vērā, ka atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam ar 2021. gada 1. jūliju Talsu novadā bez jau esošajām teritoriālajām vienībām ietilps arī Dundagas pagasts, Kolkas pagasts, Rojas pagasts un Mērsraga pagasts, Kultūrvides attīstības plānā ir sniegts īss jaunveidojamā novadā ietilpstošo pašvaldību kultūrvides raksturojums, kā arī dokumenta izstrādē ir iesaistīti šo pašvaldību kultūras nozaru speciālisti.

Kultūrvides attīstības plāns ir pamats Pašvaldības rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai kultūrvides jomā laika periodā no 2021. līdz 2023.gadam, kā arī tas būs pamats izstrādājot plānošanas dokumentos sadaļu par kultūrvidi.

1. SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Sagatavojot Kultūrvides attīstības plānu, ir izskatīti augstāk stāvošie politikas plānošanas dokumenti:

- ✓ Nacionālais attīstības plāns 2027.
- ✓ Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam.
- ✓ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam “Radošā Latvija”.
- ✓ Tūrisma politikas attīstības plāna 2021.-2027. gadam projekts.

Pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti:

- ✓ Talsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.
- ✓ Talsu novada Attīstības programma 2014.-2020. gadam.
- ✓ Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāns 2019. – 2025. gadam.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam (turpmāk – NAP) nosaka stratēģiskos mērķus, prioritātes un uzdevumus valsts attīstībai nākamajiem septiņiem gadiem, lai panāktu Latvijas un ikviena iedzīvotāja izaugsmi un labklājības pieaugumu.

Reģionālās politikas pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku, aptverot laika periodu līdz 2027. gadam. Pamatnostādnes detalizē NAP uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā.

Stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi un telpiskās attīstības perspektīva rakstiskā un grafiskā veidā. Stratēģija izstrādāta laika periodam līdz 2030. gadam.

Telpiskās attīstības perspektīva nosaka teritoriju attīstības vadlīnijas, kā arī nosaka un shematiski attēlo vietējās pašvaldības nozīmīgākās telpiskās struktūras, attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas.

Stratēģija ir pamats Pašvaldības attīstības programmas prioritāšu, rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai un teritorijas plānojuma izstrādei.

Attīstības programma ir Pašvaldības vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi un veicamie pasākumi, kas vērsti uz Talsu novada stratēģisko mērķu sasniegšanu.

Talsu pakalnu loka dzīvināšanas plāns 2019. – 2025. gadam ir vidējā termiņa tematiskais plānojums, kas detalizētu uzmanību pievērš Talsu vecpilsētai un deviņu pakalnu teritorijai, tā domājot par pilsētas ilgtspējīgu attīstību kopumā.

Ņemot vērā, ka pašlaik notiek Tūrisma politikas attīstības plāna 2021. – 2027. gadam un Valsts kultūrpolicies pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam izstrāde, šie dokumenti ir ņemami vērā izstrādājot augstākstāvošus Pašvaldības plānošanas dokumentus.

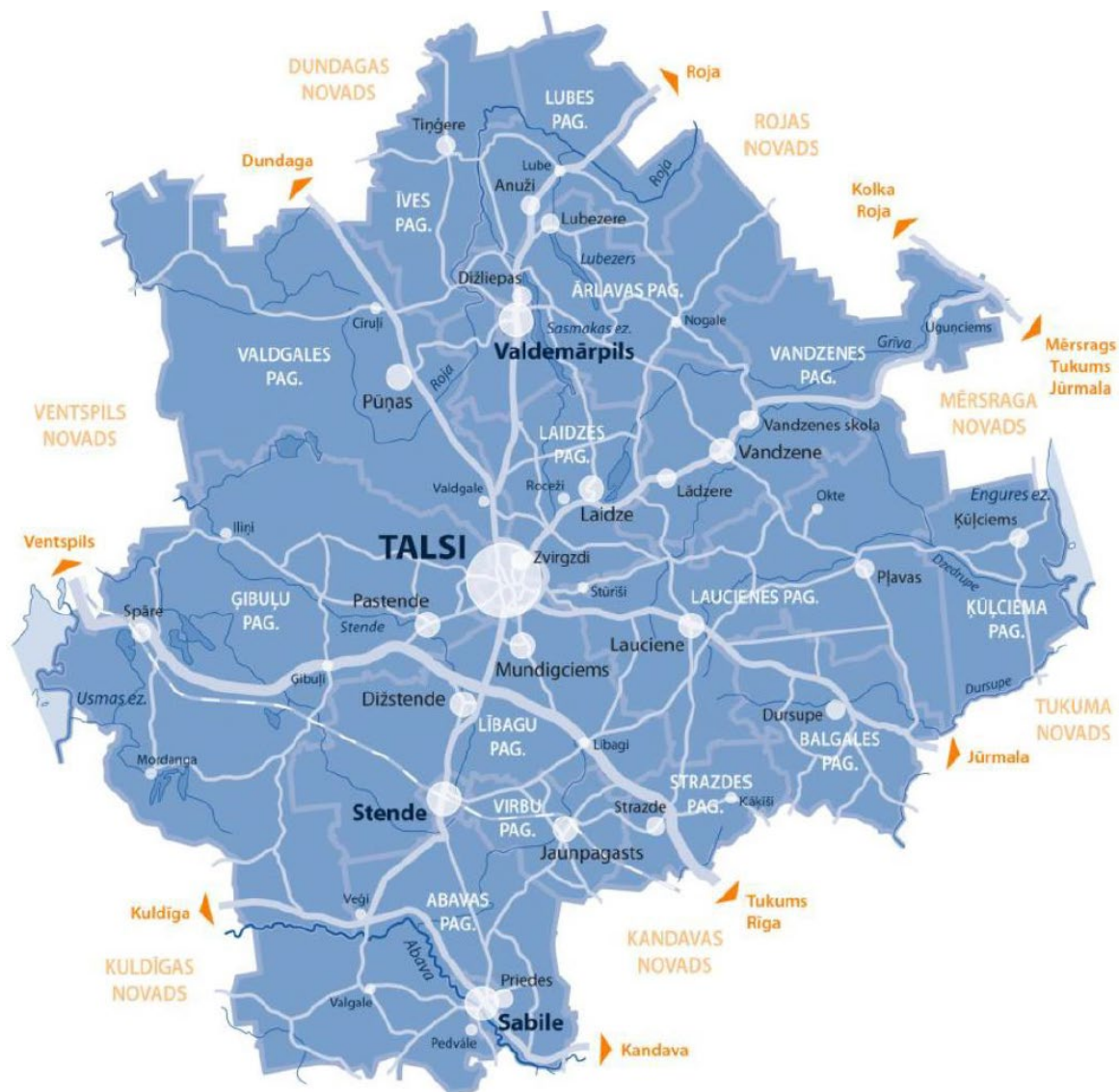
2. ESOŠĀ SITUĀCIJA

2.1. Novada vispārējs raksturojums

Talsu novads atrodas Latvijas ziemeļrietumos, Ziemeļkurzemē un tas robežojas ar Kuldīgas, Ventspils, Dundagas, Rojas, Mērsraga, Tukuma un Kandavas novadiem.

Novada kopējā teritorijas platība ir 1763 km², tajā ietilpst 4 pilsētas – Talsi, Sabile, Stende, Valdemārpils un 14 pagasti – Abava, Ārlava, Balgale, Ģibuļi, Īve, Ķūļciems, Laidze, Lauciene, Lībagi, Lube, Strazde, Valdgale, Vandzene, Virbi. Novada administratīvais centrs ir Talsu pilsēta, kas atrodas 115 km attālumā no Rīgas, 76 km no Ventspils, 145 km no Liepājas, 56 km no Tukuma un 58 km no Kuldīgas.

Talsu novada teritorija līdz 2021. gada jūnijam

Novada teritorijā ir samērā blīvs autoceļu tīkls, to šķērso valsts galvenais autoceļš "Ventspils – Rīga" (A10) un dzelzceļa līnija "Ventspils – Rīga".

2020. gada sākumā Talsu novadā bija reģistrēti 29936 iedzīvotāji, no kuriem 9810 Talsu pilsētā. Pārējās teritoriālajās daļās iedzīvotāju skaits svārstās no 352 Ķūļciema pagastā līdz 2309 Gibulu pagastā. Vidējais iedzīvotāju blīvums novadā ir 16,9 iedz./km².

2.2. Kultūras nozares institūcijas un to darbības mehānisms

Kultūras nozares institucionālajā sistēmā iesaistītās institūcijas iedalāmas trīs līmeņos: nacionālā līmeņa institūcijas, vietējās pašvaldības līmeņa institūcijas, kā arī privātā un nevalstiskā sektora institūcijas.

Nacionālajā līmenī institucionālo un lēmumu pieņemšanu regulē 2003. gada 29. aprīlī pieņemtie Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.241 "Kultūras ministrijas nolikums".

Kultūras nozares institucionālo sistēmu nacionālajā līmenī veido arī Kultūras ministrijas padotībā esošās valsts pārvaldes iestādes.

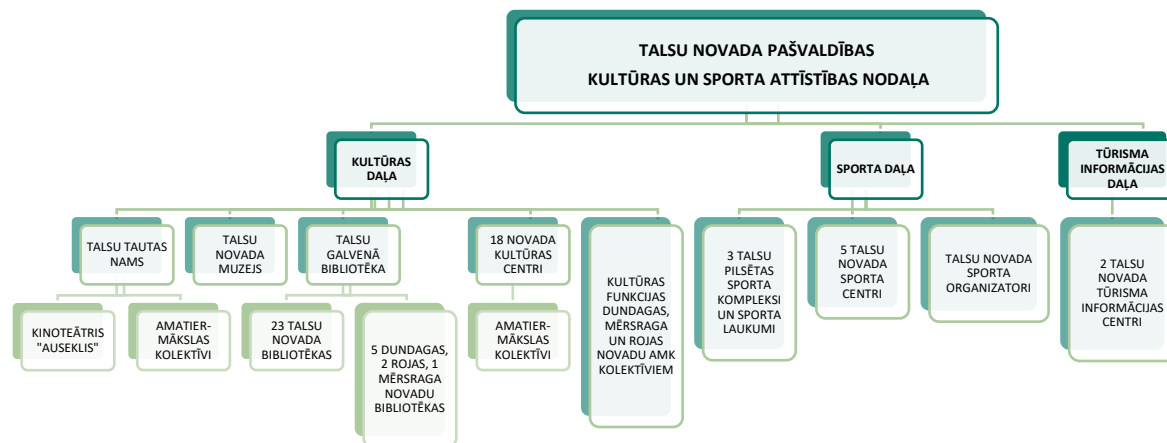
Pašvaldību kultūras centriem institucionāli ir izveidojusies sadarbība ar Latvijas Nacionālo kultūras centru (turpmāk – LNKCC), kas ir Kultūras ministrijas pakļautībā izveidota tiešās pārvaldes iestāde ar mērķi īstenot valsts politiku kultūras un radošās industrijas izglītības, nemateriālā kultūras mantojuma, Dziesmu un deju svētku tradīcijas un ar to saistītajās tautas mākslas jomās. Kultūrpolitikas plānošanas normatīvu vai metodisku dokumentu, kas noteiktu tieši kādai būtu jābūt kultūras pārvaldības struktūrai pašvaldībās nav, līdz ar to katra pašvaldība, ņemot vērā teritoriālos, sociālekonomiskos, kultūrvēsturiskos un citus pašvaldības individuālos faktorus, veido savu modeli.

Saskaņā ar likumu “Par pašvaldībām”, vietējās pašvaldības līmenī par kultūras nozares attīstību Talsu novada teritorijā atbild Pašvaldība. Ir izveidota Izglītības, kultūras un sporta komiteja, kuras kompetencē ir nozares attīstībai sagatavoto priekšlikumu izvērtēšana un apstiprināšana pirms izskatīšanas Talsu novada Domes sēdēs.

Administratīvajā un koordinējošajā līmenī kultūras nozari Talsu novadā kopš 2018. gada 15. novembra plāno, vada un koordinē Pašvaldības Kultūras un sporta attīstības nodaļa (turpmāk – KSAN), kuras pārraudzībā atrodas Talsu Tautas nams t.sk. kinoteātris “Auseklis”, novada kultūras centri t.sk. muižas, bibliotēkas, kā arī Talsu Galvenā bibliotēka, novada bibliotēkas un Talsu novada muzejs.

2.attēls

Talsu novada kultūras nozares pārvaldības modeļa struktūrshēma

Avots: KSAN

Talsu novadā pastāv un pavisam kopā darbojas 17 kultūras centri un kultūras centri-muižas, starp kurām ir 4 brīvā laika pavadīšanas centri, 5 kultūras nami, 4 tautas nami, 1 saietu nams un 3 muižas (turpmāk – Kultūras centri), kuras pēc sava satura un formas veic vienotu, Pašvaldības dibinātas kultūras institūcijas funkciju.

Lai ievērotu vienotus principus kultūras pārvaldībā un nodrošināšanā, kā arī budžeta līdzekļu sadalē, Talsu novadā Kultūras centri tiek izdalīti divos veidos – kultūras centrs vai kultūras centrs-muiža, kas savukārt tiek klasificēti grupās un apakšgrupās.

KSAN metodiskajā pārraudzībā atrodas Talsu Tautas nams, Talsu Galvenā bibliotēka, Talsu novada muzejs un kopš 2020. gada arī Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs.

Iestādes ir tieši pakļautas Pašvaldības izpilddirektoram, savukārt finansējumu tās saņem no Pašvaldības budžeta līdzekļiem.

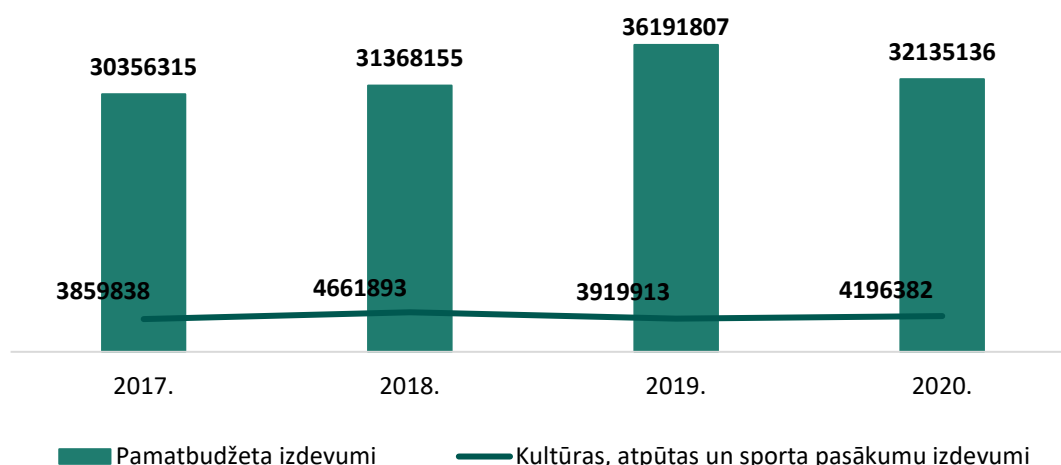
KSAN pārraudzībā un Pašvaldības pārvalžu pakļautībā esošajām kultūras nozares struktūrvienībām finansēšana princips un modelis ir vienlīdzīgs pašvaldības kultūras iestādēm.

2.3. Kultūras nozares finansējums

Budžeta izdevumi kultūras un sporta pasākumiem ir mainīgi, finansējuma atšķirības ir atkarīgas no plānotajiem lielajiem kultūras projektiem – lielkoncertiem, uzvedumiem u.c. lielajiem pasākumiem. Kopumā Pašvaldības budžetā kultūras, atpūtas un sporta pasākumiem katru gadu vidēji tiek plānoti 11% - 14% no kopējiem budžeta izdevumiem.

3.attēls

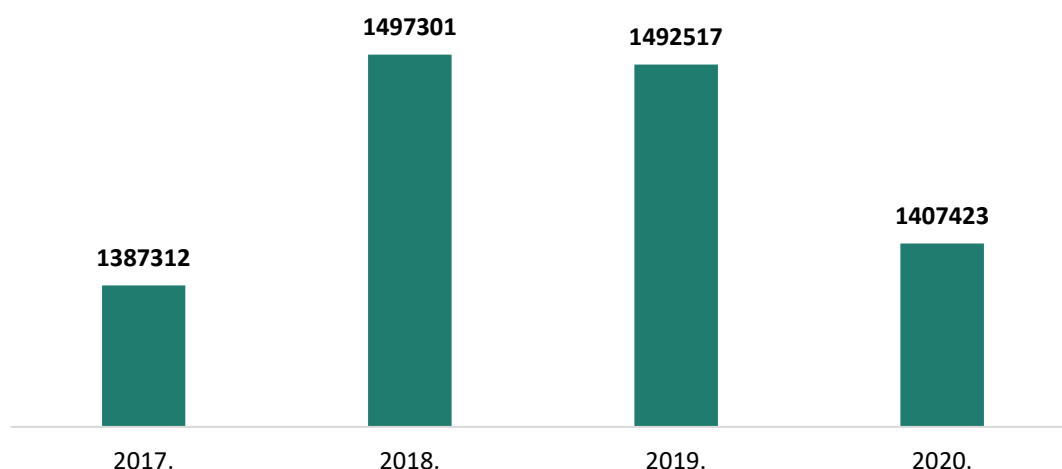
Talsu novada pašvaldības budžetā plānotie kultūras, atpūtas un sporta pasākumu izdevumi (EUR) no 2017. gada līdz 2020. gadam

Avots: KSAN

2020. gada Pašvaldības budžetā kultūras, atpūtas un sporta pasākumiem bija plānoti 4196382,00 EUR jeb 11% no kopējiem budžeta izdevumiem, savukārt 2019. gadā izdevumiem tika plānoti 14% no pašvaldības kopējo izdevumu summas jeb 3919913,00 EUR. 2018. gada Pašvaldības pamatbudžetā atpūtas un kultūras izdevumu īpatsvars sastādīja 13% jeb 4661893,00 EUR no visiem izdevumiem. Šajā gadā budžeta izdevumi bija vislielākie, jo saistīti ar valsts simtgades pasākumu organizēšanu un novada amatiermākslas kolektīvu dalību Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos. 2017. gadā atpūtas un kultūras izdevumu īpatsvars bija 13% jeb 3859838,00 EUR.

**Talsu novada Kultūras centru darbības nodrošināšanas izmaksas (EUR)
no 2017. gada līdz 2020. gadam**

Avots: KSAN

Budžeta datus atspoguļoti izdevumi Kultūras centru, t.sk. amatiermākslas kolektīvu vadītāju un speciālistu atalgojums un nodokļu maksājumi, komandējumu izdevumi, pasākumu izmaksas, komunālo un sakaru pakalpojumu maksājumu izdevumi, biroja un saimniecības preču izdevumi, kultūras centru apsaimniekošanas un uzturēšanas izmaksas. Izdevumu kopsummā nav atspoguļoti plānotie remonta un rekonstrukcijas izdevumi.

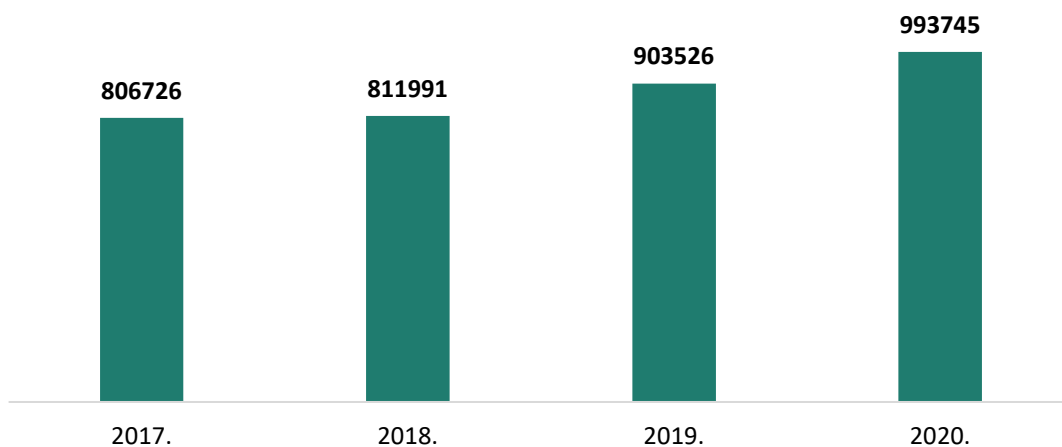
Pašvaldība katru gadu 17 Kultūras centru darbības nodrošināšanai vidēji izlieto 1400000 EUR. Viena Talsu novada Kultūras centra darbības nodrošināšanai Pašvaldības budžetā tiek paredzēts, sākot no 35000 EUR – vietēja līmeņa nozīmes Kultūras centriem līdz pat 480000 EUR – novada līmeņa nozīmes kultūras centram.

Kultūras nozares darbības nodrošināšanas izdevumos ietilpst arī Talsu novada 24 bibliotēku kopējie izdevumi. Izdevumu summās atspoguļoti bibliotēku darbinieku atalgojums un nodokļu izmaksas, komandējumu izdevumi, komunālo maksājumu izdevumi, biroja un saimniecības preču izdevumi, pasākumu izdevumi, bibliotēku apsaimniekošanas un uzturēšanas izmaksas. Izdevumu kopsummās nav atspoguļoti plānotie bibliotēku remonta un rekonstrukcijas izdevumi.

Pašvaldība katru gadu Talsu novada 24 bibliotēku darbības nodrošināšanai vidēji izlieto 900000 EUR. Vienas Talsu novada bibliotēkas darbības nodrošināšanai Pašvaldības budžetā tiek paredzēts, sākot no 8000 EUR – vietējas nozīmes bibliotēkai līdz pat 450000 EUR reģiona galvenajai bibliotēkai.

5.attēls

**Talsu novada bibliotēku darbības nodrošināšanas izmaksas (EUR)
no 2017. līdz 2020. gadam**

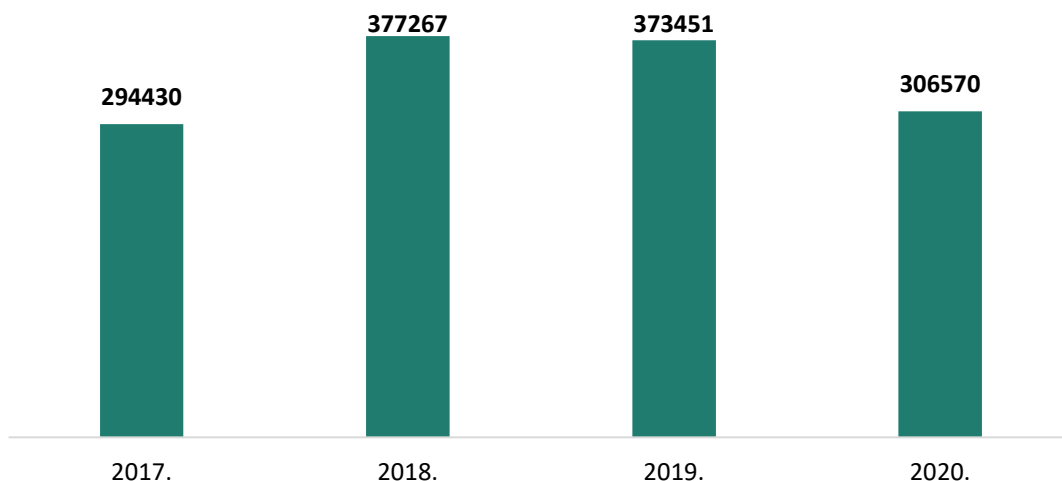

Avots: KSAN

Papildus Talsu novada bibliotēku un kultūras centru darbības nodrošināšanas izdevumiem, ik gadu Pašvaldības budžetā tiek plānoti izdevumi arī Talsu novada muzeja darbības nodrošināšanai.

6.attēls

Talsu novada muzeja darbības nodrošināšanas izmaksas (EUR) no 2017. līdz 2020. gadam

Avots: KSAN

Izdevumu kopsummās nav atspoguļoti plānotie remonta un rekonstrukcijas izdevumi. Pašvaldība katru gadu Talsu novada muzeja darbības nodrošināšanai vidēji izlieto 330000 EUR.

2.4. Kultūras centri un kultūras centri-muižas

Lai ievērotu vienotus principus kultūras pārvaldībā un nodrošināšanā, kā arī budžeta līdzekļu sadalē, Talsu novadā kultūras institūcijas tiek iedalītas divos veidos – kultūras centrs vai kultūras centrs-muiža, kas savukārt tiek klasificēti grupās un apakšgrupās.

Kultūras centru un kultūras centru-muižu klasifikācija

Grupa	Apakšgrupa
1.grupas vietēja līmeņa nozīmes kultūras centrs	1.apakšgrupa
	2.apakšgrupa
	3.apakšgrupa
2. grupas novada līmeņa nozīmes kultūras centrs	
3.grupas vietēja līmeņa nozīmes kultūras centrs-Muiža	1.apakšgrupa
	2.apakšgrupa

Avots: KŠAN

Lai izveidotu vienotu Pašvaldības kultūras centru (kultūras nami, tautas nami, brīvā laika pavadīšanas centri, saietu nami un sporta un brīvā laika pavadīšanas centrs) un muižu klasifikāciju pēc darbību raksturojošiem rādītājiem un lai veicinātu kvalitatīvas darbības attīstību, ir izstrādāti noteikumi "Par Talsu novada pašvaldības kultūras centru un kultūras centru-muižu klasifikāciju", kas apstiprināti ar Talsu novada domes 2019. gada 29. augusta lēmumu Nr.530 (turpmāk – Domes lēmums Nr.530).

Domes lēmuma Nr.530 izpratnē kultūras centrs ir Pašvaldības dibināta, sabiedrībai pieejama daudzfunkcionāla kultūras institūcija, kas veic sekojošas funkcijas:

1. Veido saturā un formā daudzveidīgu kultūras pasākumu klāstu, nodrošina tā pieejamību sabiedrībai.
2. Sekmē personas un sabiedrības radošās iniciatīvas un līdzdalību dažādos sabiedrības procesos.
3. Atbalsta personu un sabiedrības iesaistīšanos nemateriālā kultūras mantojuma, t.sk. Vispārējo latviešu Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanā un attīstībā.
4. Atbalsta amatiermākslas kolektīvu darbību un veicina kolektīvu izaugsmes iespējas.
5. Atbalsta sabiedrību tās centienos saglabāt un sekmēt vietējās kultūras mantojuma ilgtspēju, vēstures izziņāšanu un novadpētniecību.
6. Veicina brīvā laika pavadīšanas iespējas.
7. Īsteno citas kultūras centra darbības mērķim atbilstošus projektus un aktivitātes.

Saskaņā ar Domes lēmumu Nr.530, muiža ir pašvaldības dibināta, sabiedrībai pieejama daudzfunkcionāla kultūras un tūrisma institūcija, kas atrodas Spāres muižā, Strazdes muižā un Tiņģeres muižā, kas veic sekojošas funkcijas:

1. Veido saturā un formā daudzveidīgu kultūras pasākumu klāstu, nodrošina tā pieejamību sabiedrībai.
2. Veido saturā un formā daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu piedāvājuma klāstu, nodrošina tā pieejamību sabiedrībai.
3. Sekmē tūrisma, kultūras un radošo industriju nozaru un ar tām saistītās infrastruktūras un pakalpojumu attīstību.
4. Sekmē personas un sabiedrības radošās iniciatīvas un līdzdalību dažādos sabiedrības procesos.
5. Atbalsta personu un sabiedrības iesaistīšanos nemateriālā kultūras mantojuma, t.sk. Vispārējo latviešu Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanā un attīstībā.
6. Atbalsta amatiermākslas kolektīvu darbību un veicina kolektīvu izaugsmes iespējas.

7. Atbalsta sabiedrību tās centienos saglabāt un sekmēt vietējās kultūras mantojuma ilgtspēju un vēstures izziņāšanu.
8. Veic vēstures izziņāšanu un novadpētniecību.
9. Sekmē videi draudzīgu pakalpojumu attīstību, nodrošinot teritorijā esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu.
10. Veicina brīvā laika pavadīšanas iespējas.
11. Īsteno citus muižas darbības mērķim atbilstošus projektus un aktivitātes, papildus nodrošinot kultūrtūrisma piedāvājumu.

Saskaņā ar Pašvaldības kultūras centru un kultūras centru-muižu klasifikāciju, Novadā kultūras centri un kultūras centri-muižas, atkarībā no kritēriju līdzības vai atšķirības, tiek klasificēti noteiktās grupās un apakšgrupās – vietēja līmeņa nozīmes vai novada līmeņa nozīmes kultūras centrs.

Kultūras centru un kultūras centru-muižu klasifikācija tiek veikta vienu reizi gadā, par pamatu ņemot darbības raksturojošos rādītājus no iepriekšējā gada 1. augusta līdz tekošā gada 31. jūlijam.

Saskaņā ar Pašvaldības budžeta plānošanas principiem un klasificēšanas rezultātiem, kultūras centri un kultūras centri-muižas saņem finansējumu pasākumu organizēšanai nākamajam budžeta gadam. 2020. gadā kultūras centri un kultūras centri-muižas tika izvērtēti par periodu no 2019. gada 1. augustam līdz 2020. gada 31. jūlijam un Talsu novadā klasificēti trīs pirmās grupas vietēja līmeņa nozīmes, pirmās apakšgrupas kultūras centri; pieci pirmās grupas vietēja līmeņa nozīmes, otrās apakšgrupas kultūras centri; pieci pirmās grupas vietēja līmeņa nozīmes, trešās apakšgrupas kultūras centri; viens otrās grupas novada līmeņa kultūras centrs; viena trešās grupas vietēja līmeņa nozīmes, pirmās apakšgrupas kultūras centrs-muiža; divas trešās grupas vietēja līmeņa nozīmes, otrās apakšgrupas kultūras centri-muižas.

Saskaņā ar Pašvaldības budžeta plānošanas principiem un klasificēšanas rezultātiem, kultūras centriem un kultūras centri-muižām tiek piešķirts finansējums pasākumu organizēšanai nākamajam budžeta gadam, kā arī, ņemot vērā klasifikācijas rezultātus, tiek noteikts kultūras centra vai kultūras centra-muižas vadītāja atalgojuma līmenis.

2.tabula

Novada kultūras centru klasifikācija pa grupām 2020. gadā

Grupa	Apakšgrupa	Centrs/muiža
1.grupas vietēja līmeņa nozīmes kultūras centrs	1.apakšgrupa	Ķūļciema brīvā laika pavadīšanas centrs
		Laidzes brīvā laika pavadīšanas centrs
		Pļavmuižas saietas nams
	2.apakšgrupa	Balgales sporta un brīvā laika pavadīšanas centrs
		Lībagu brīvā laika pavadīšanas centrs
		Stendes tautas nams
		Valdgales tautas nams
		Virbu kultūras nams
	3.apakšgrupa	Laucienes kultūras nams
		Pastendes kultūras nams
		Sabiles kultūras nams

		Valdemārpils un Lubes kultūras nams
		Vandzenes tautas nams
2.grupas novada līmeņa nozīmes kultūras centrs		Talsu Tautas nams
3.grupas vietēja līmeņa nozīmes kultūras centrs- Muiža	1.apakšgrupa	Strazdes muiža
	2.apakšgrupa	Spāres muiža
		Tiņģeres muiža

Avots: KŠAN

2020. gadā Talsu novadā tiešā pagasta pārvalžu pakļautībā un KŠAN metodiskajā pārraudzībā darbojās trīs pirmās grupas vietēja līmeņa nozīmes, pirmās apakšgrupas kultūras centri: Ķūļciema brīvā laika pavadīšanas centrs, Laidzes brīvā laika pavadīšanas centrs un Pļavmuižas saietas nams, kas ir Talsu novada attiecīgo pagastu pārvalžu (Ķūļciema, Laidzes un Laucienes) struktūrvienības.

Ķūļciema brīvā laika pavadīšanas centrs ēkā atrodas kopš 1945. gada (toreiz – Tautas nams). 2013. gadā veikta ēkas atjaunošana. 2014. gadā pie Ķūļciema BLPC uzbūvēta un atklāta brīvdabas estrāde. Ķūļciema BLPC kultūras satura piedāvājumu veido mazo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, kā arī nelielu formu sporta notikumi. Par lielāko un nozīmīgāko pagasta kultūras notikumu uzskatāmi Ķūļciema pagasta jeb Ezera svētki, kas tradicionāli tiek rīkoti katru gadu augustā. Ķūļciema BLPC nepiedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Laidzes brīvā laika pavadīšanas centrs darbojas kopš 1935. gada (agrāk – Laidzes pagasta tautas nams “Ķīvīškrogs”) Centrs vairākkārt ir mainījis atrašanās vietu. Kopš 2008. gada Laidzes BLPC atrašanās vieta ir Laidzes pagasta “Mežrozes”, kur tas atrodas vienā ēkā ar pagasta pārvaldi un bibliotēku. Laidzes BLPC kultūras satura piedāvājumu veido mazo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, kā arī nelielu formu sporta notikumi, bet par lielāko un nozīmīgāko, novada mēroga pasākumu uzskatāmi “Mazie operas svētki”, kas tradicionāli notiek ik gadu augustā, piedāvājot bezmaksas profesionālās-opermūzikas koncertprogrammu. Laidzes BLPC piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Pļavmuižas saietas nams (saukts – Pļavu tautas nams) ir dibināts 1989. gadā, un tā sākotnējā atrašanās vieta bija Pļavu ciemā ar nosaukumu “Pļavu tautas nams”. 2004. gadā Pļavu tautas nama darbība tika pārcelta uz likvidēto “Pļavu skolu” Pļavmuižā. 2007. gadā “Pļavu tautas nams” tika reorganizēts par Informācijas centru “Pļavmuiža”. Savu tagadējo nosaukumu “Pļavmuižas saietas nams” ieguvis 2010. gadā. Sietas nama ēkā atrodas arī bibliotēka, un tā kultūras saturu veido mazo formu kultūras pasākumi atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, kā arī nelielu formu sporta notikumi. Pļavmuižas saietas nams nepiedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

2020. gadā Talsu novadā tiešā pagasta un pilsētu pārvalžu pakļautībā un KŠAN metodiskajā pārraudzībā darbojas pieci pirmās grupas vietēja līmeņa nozīmes, otrās apakšgrupas kultūras centri: Balgales sporta un brīvā laika pavadīšanas centrs, Lībagu brīvā laika pavadīšanas centrs, Stendes tautas nams, Valdgailes tautas nams, Virbu kultūras nams, kas ir attiecīgo novada pagasta vai pilsētu pārvalžu struktūrvienības.

Balgales Sporta un brīvā laika pavadīšanas centrs ir dibināts 1955. gadā (iepriekš – Balgales kultūras nams), kopš 2001. gada Balgales kultūras nams atrodas Balgales pagasta

pārvaldes ēkā. 2014. gadā līdz ar atklāto Balgales sporta centru, veiktas strukturālas izmaiņas – Balgales kultūras nama nosaukums mainīts un pārsaukts par “Balgales sporta un brīvā laika pavadīšanas centru”, kā arī apvienotas abu institūciju funkcijas – Balgales SBLPC pilda un nodrošina funkcijas kultūrā un sportā, organizējot un nodrošinot darbību divās nozarēs un ēkās – bijušajā kultūras namā un sporta hallē. Balgales SBLPC kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Par lielākajiem Balgales SBLPC kultūras pasākumiem uzskatāmi Balgales sporta un pagasta svētki. Balgales SBLPC piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Lībagu brīvā laika pavadīšanas centrs, vēsturiski – Lībagu pagasta tautas nams, kas sākotnēji atradās Lībagos, bet kopš 1983. gada tas atradās Dižstendē, Stendes muižas telpās. 2008. gada sākumā Lībagu pagasta tautas nams uzsāka savu darbu jaunās telpās. 2009. gada aprīlī reorganizācijas procesā, Lībagu tautas namu pārdēvēja par Lībagu brīvā laika pavadīšanas centru, apvienojot tā funkcijas kultūrā un sportā. Lībagu BLPC kultūras satura piedāvājumu veido mazo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, kā arī nelielu formu sporta notikumi. Par lielāko un nozīmīgāko Lībagu BLPC rīkoto kultūras notikumu uzskatāmi Lībagu pagasta svētki, kuru saturu veido kultūras un sporta pasākumu programma. Lībagu BLPC piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Stendes tautas nama pirmsākumi meklējami 1946. gadā, vairakkārt nomainot tā atrašanās vietu. Šobrīd Stendes TN atrodas bijušajā “mežniecības” ēkā. Ēkā atrodas arī Stendes pilsētas pārvalde un bibliotēka. Stendes TN kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas; koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Par lielāko un nozīmīgāko pilsētas kultūras notikumu uzskatāmi Stendes pilsētas svētki, nodrošinot plaša satura kultūras un sporta pasākumu programmu. Stendes TN piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Valdgales tautas nams ir būvēts 1972. gadā, taču 2009./2010. gada sezonā tas tika pilnībā rekonstruēts. Remontdarbu laikā tika pilnībā mainīts ēkas vizuālais izskats un telpu izkārtojums. Valdgales TN kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, nodrošinot pieejamu kultūras piedāvājumu pagasta iedzīvotājiem. Par lielāko Valdgales TN kultūras pasākumu uzskatāmi Valdgales pagasta svētki. Valdgales TN nepiedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Virbu kultūras nama ēka ir būvēta 1969. gadā. 2009. un 2011. gados ir īstenota ēkas atjaunošana. Virbu KN ēkā atrodas Virbu pagasta bibliotēka. Virbu KN kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas; koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Par lielāko Virbu KN kultūras pasākumu uzskatāmi Virbu pagasta svētki. Virbu TN piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

2020. gadā Talsu novadā tiešā pagasta un pilsētu pārvalžu pakļautībā un KSAN metodiskajā pārraudzībā darbojas pieci 1. grupas vietēja līmeņa nozīmes, trešās apakšgrupas kultūras centri: Laucienes kultūras nams, Pastendes kultūras nams, Sabiles kultūras nams, Valdemārpils un Lubes kultūras nams, Vandzenes tautas nams, kas ir

attiecīgo pilsētu un pagastu pārvalžu (Laucienes pagasta, Ģibuļu pagasta, Sabiles pilsētas un Abavas pagasta, Valdemārpils pilsētas un Lubes pagasta) struktūrvienības.

Laucienes kultūras nams uzbūvēts 1973. gadā. Par Laucienes pagasta kultūras dzīves veidošanās sākumu datējams 1910. gads, kad tika nodibināta bibliotēkas biedrība. Laucienes KN kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas; koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Par lielākajiem Laucienes KN kultūras pasākumiem uzskatāmi Laucienes pagasta svētki, folkloras kopu saiets “Ziņģes Laucienē” un koru saiets “Sadziedam Laucienē”. Laucienes KN piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Pastendes kultūras nams atklāts 1979. gada 28. decembrī. Pastendes KN ēkā atrodas pagasta pārvalde un bibliotēka. Pastendes KN kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas; koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Pastendes KN ir nozīmīgs novada Dziesmu un deju svētku kustības dalībnieks, ar vienu no lielākajiem amatiermākslas kolektīvu skaitiem novadā, kas nodrošina plaša mēroga un dažāda formāta kultūras pasākumus amatiermākslā - “Pastendes raksti”, “Mēs un draugi” u.c. Tradicionāli, ņemot vērā, ka Pastendes KN atrodas lielākā skatuve Talsu novadā, tajā notiek novada skates amatiermākslā.

Sabiles kultūras nams uzbūvēts 1945. gadā. Saskaņā ar Būvniecības valsts kontroles biroja lēmumu, kopš 2018. gada 11. maija ir aizliegta ēkas piecu stāvu piebūves ar divu stāvu savienojošo korpusu ekspluatāciju (kultūras procesa nodrošinājumam nepieciešamā ēkas daļa) līdz būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā tiek atjaunotas vai pārbūvētas bojātās nesošās konstrukcijas. Sabiles KN ēkā atrodas pilsētas bibliotēka. Sabiles KN kultūras satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas u.c. žanru pasākumi. Ņemot vērā Sabiles KN ēkas stāvokli, kultūras programmas saturs tiek nodrošināts un apmeklētājiem ir pieejams citviet Sabiles pilsētas teritorijā. Sabiles KN piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Valdemārpils un Lubes kultūras nams savā pastāvēšanas laikā vairakkārt ir mainījis tā atrašanās vietu, struktūru un nosaukumu. Kopš 2019. gada tā nosaukums ir Valdemārpils un Lubes kultūras nams. Kultūras nama darbība un kultūras satura piedāvājums tiek nodrošināts Valdemārpils pilsētā un Lubes pagastā. Diemžēl Valdemārpilī nav kultūras nama ēkas. Lubes pagasta Kultūras nama ēkā ir atbilstošas telpas un kolektīvu darbībai atbilstoša skatuve, kā arī atrodas pagasta bibliotēka. Kultūras nama satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas; koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Par lielākajiem Kultūras nama pasākumiem uzskatāmi Valdemārpils pilsētas svētki un “Maģiskā sajūtu nakts Lūrmaņu klintī”. Kultūras nams piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Vandzenes tautas nams būvēts 1932. gadā kā biedrības nams. 2009. gadā notikusi ēkas atjaunošana, kā rezultātā Vandzenes TN atguvis savu sākotnējo izskatu. Vandzenes TN ēkā atrodas pagasta bibliotēka. Vandzenes TN satura piedāvājumu veido mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas; koncerti, izstādes u.c. žanru kultūras pasākumi. Par lielākajiem Vandzenes TN pasākumiem uzskatāmi “Dziesma visām paaudzēm” un “Rudens diždiena – tehnikas parāde”. Vandzenes TN piedalās Dziesmu un deju svētku kustībā.

Lielākā Talsu novada pašvaldības kultūras iestāde - 2. grupas novada līmeņa nozīmes kultūras centrs ir Talsu Tautas nams. Talsu Tautas nams ir tieši pakļauts Talsu novada pašvaldības izpilddirektoram, metodiski to pārrauga KSAN.

Talsu Tautas nams ir izveidojies no 1887. gadā dibinātās Talsu Sadraudzīgās biedrības. Tās mērķis ir rūpēties par garīgās kultūras veicināšanu un izkopšanu savos biedros un apkārtnē. Kopš 1912. gada biedrība darbojās savā namā, kas celts par ziedojumiem, biedru iemaksām, loterijās gūtiem ienākumiem un citiem piesaistītiem līdzekļiem. 2013. gadā piesaistot Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējumu, ēka renovēta un arī šobrīd ir Talsu Tautas nama mājas.

Mūsdienās Talsu Tautas nams ir lielākā kultūras iestāde Talsu novadā, kas īsteno valsts un pašvaldības kultūras politiku, kā arī dažādus kultūras projektus, nodrošinot gan nacionālās un vietējās kultūras vērtību un tradīciju pārmantošanu, gan profesionālās mākslas pieejamību Talsu pilsētā un novadā. Tas izveidots ar Talsu novada domes lēmumu, savā darbībā ir tieši pakļauts Talsu novada pašvaldības izpilddirektoram, bet metodiski to vada KSAN.

Talsu Tautas nams sadarbībā ar Talsu un novada radošiem ļaudīm, iestādēm, organizācijām un uzņēmējiem organizē lielākos pasākumus pilsētas un novada mērogā, tas ir atbalsta punkts pilsētas un novada radošajiem un kultūras cilvēkiem, lai kopā īstenotu jaunas idejas un rastu veidus kvalitatīvai kultūras dzīves attīstības sekmēšanai, veicinot kultūras pieejamību sabiedrībai.

Vecpilsētas sirds ir Talsu tautas nama Radošā sēta, kas izbūvēta 2013. gadā. Piesaistot Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējumu, tā ieguvusi modernu iekšpagalmu, kuru apdzīvo amatnieki, fotogrāfi, mūziķi un mākslinieki. Jumta terases un pagalms ir lieliskas koncertu, tirdziņu un citu pasākumu norises vietas. Apmeklētājiem ir iespēja apskatīt vietējo amatnieku darbus un ar iepriekšēju pieteikšanos arī pašiem izgatavot sev suvenīru, kā arī doties Radošās sētas iepazīšanas tūrē kopā ar kādu no Radošās sētas Ķēniņmeitām.

2020. gadā Talsu novadā tiešā Strazdes pagasta pārvaldes pakļautībā un KSAN metodiskajā pārraudzībā darbojas viena 3. grupas vietēja līmeņa nozīmes, pirmās apakšgrupas kultūras centrs-muiža.

Strazdes muiža (līdz 2019. gadam – Strazdes brīvā laika pavadīšanas centrs) patreizējā atrašanās vietā atrodas kopš 1886. gada (1922. gadā ēka pārbūvēta skolas vajadzībām). Ēkā atrodas pagasta bibliotēka. Strazdes muižas piedāvājuma saturu veido kultūras un tūrisma piedāvājums, mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, nozīmīgākais un atpazīstamākais no tiem ir “Strazdes rūķi”. Strazdes muiža ir Dziesmu un deju svētku kustības dalībnieks.

2020. gadā Talsu novadā tiešā attiecīgo pagastu pārvalžu (Ģibuļu pagasts, Īves pagasts) pakļautībā un KSAN metodiskajā pārraudzībā darbojas divas 3. grupas vietēja līmeņa nozīmes, otrās apakšgrupas kultūras centrs-muiža: Spāres muiža un Tiņģeres muiža.

Spāres muiža (līdz 2019. gadam – Spāres tautas nams) celta ap 1790. gadu, kopš 2012. gada Spāres muižu apsaimnieko un tā satura piedāvājumu nodrošina bijušā Spāres tautas nama kolektīvs. Ēkā atrodas Spāres bibliotēka. Spāres muižas piedāvājuma saturu veido kultūras un tūrisma piedāvājums, mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, ekskursijas muižā un apkārtnē, programmas

jaunlaulātajiem, radošas tautas lietišķās mākslas aktivitātes un klišēru darināšana no senām receptu grāmatām. Spāres muiža ir Dziesmu un deju svētku kustības dalībnieks.

Tiņģeres muiža (līdz 2019. gadam - Valdemārpils, Lubes un Tiņģeres kultūras nama sastāvā) celta laikā no 1800. līdz 1805. gadam. Šobrīd muižā atrodas kultūras centrs, pagasta pārvalde, bibliotēka un kapela. Tiņģeres muižas piedāvājuma saturu veido kultūras un tūrisma piedāvājums, mazo un vidējo formu kultūras pasākumi – atceres, piemiņas un svētku dienu programmas, nozīmīgākais no tiem “Tiņģeres pils balle”. Tiek nodrošinātas ekskursijas muižā un tās apkārtnē. Tiņģeres muiža ir Dziesmu un deju svētku kustības dalībnieks.

2.5. Muzeji un privātās ekspozīcijas

Talsu novadā kopumā ir 42 vietas, kas nodrošina izstāžu darbību vai piedāvā patstāvīgās ekspozīcijas. Tās iedalāmas divās lielās grupās – pašvaldības vai valsts finansētās iestādes (26) un privātas (16).

Novadā ir divi akreditēti muzeji – Talsu novada muzejs un Latvijas Lauksaimniecības muzejs, kā arī četras privātas kolekcijas.

Talsu novada muzejs ir Pašvaldības iestāde, kuras darbības mērķis ir izglītēt sabiedrību un rosināt tās interesi par Latvijas, Talsu novada dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām, pašvaldību un ārvalstu sadarbību. Muzeja pamatkrājums ir Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļa un atrodas valsts aizsardzībā. Muzejs darbojas saskaņā ar Muzeju likumu, likumu “Par pašvaldībām” u.c. normatīvajiem aktiem, Talsu novada domes lēmumiem un Talsu novada pašvaldības rīkojumiem, kā arī ar Starptautiskās muzeju padomes (ICOM) Profesionālās ētikas kodeksu. Muzeja darbību reglamentē Talsu novada domes apstiprināts nolikums.

Talsu novada muzeja misija ir apzināt, pētīt un popularizēt novada vēsturi, kultūru, mākslu un dabu no aizsākuma līdz pat mūsu dienām, saglabāt novadam raksturīgo dabas un kultūras mantojumu, vietējos iedzīvotājos un viesos sekmēt izpratni par Talsu novada vietu valsts un pasaules kultūrā.

Talsu novada muzeju 2019. gadā apmeklēja 11214 apmeklētāji un tajā var iepazīties ar Talsu pilsētas vēsturi, kā arī ik mēnesi apskatīt jaunu mākslas, vēstures vai dabas izstādi. Muzejs atrodas vienā no deviņiem Talsu pakalpiem – Tigulu kalnā, un pašreizējā ēka ir būvēta neoklasicisma stilā 19. gadsimtā kā barona Firksa pilsētas rezidence.

Latvijas Lauksaimniecības muzejs apmeklētājus iepazīstina ar 19.–20. gadsimta sadzīves darbarīkiem, lauksaimniecības tehniku – tvaika lokomobilēm, traktoriem, dzinējiem, mašīnām, iekārtām, meliorācijas vēsturi. Apskatāmas izstādes “No grauda līdz maizei” un “Lauku tirgus svāri un mēri.” Muzejs iepazīstina ar lauksaimniecības nozaru attīstību, saimniekošanu un dzīvi Latvijas laukos no 19. gs. beigām līdz mūsdienām. 2019. gadā tas uzņēma 3596 apmeklētājus.

Kopumā novadā 11 vietās ir iespējams nodrošināt mainīgās ekspozīcijas, 15 vietās skatāmas dažādas kolekcijas, savukārt 7 vietas nav klasificējamās.

Labi iekārtotas izstāžu vietas Talsos atrodas Talsu tautas namā, kinoteātrī “Auseklis” un Talsu Galvenajā bibliotēkā, savukārt novadā tādas atrodas Pastendes kultūras namā, Valdemārpils TIC/bibliotēkā, Tiņģeres pilī, Pedvāles Starptautiskajā mākslinieku rezidencē, kā arī Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrā.

Novadā ir apskatāmas 14 ar novadpētniecību saistītas ekspozīcijas, 5 vietas ir saistītas ar lietišķo mākslu, savukārt 8 vietās apskatāmas dažādai tematikai veltītas ekspozīcijas. Atsevišķos gadījumos izstāžu darbība tiek īstenota kopā ar pastāvīgām ekspozīcijām, kas vairumā gadījumu saistītas ar novadpētniecību.

Vairumam ekspozīciju un izstāžu zāļu/vietu, atskaitot Talsu novada muzeju un Latvijas Lauksaimniecības muzeju, nav skaidri definēti mērķi, kā arī tām nav izstrādātas īstermiņa un ilgtermiņa stratēģijas.

Talsu novadā aktīvi darbojas četras privātās kolekcijas

Koka rotaļlietu muzejs. Sabilnieks Andris Millers izveidojis koka rotaļlietu ekspozīciju Kuldīgas ielā 1, Sabilē. Šobrīd apskatāmas vairāk nekā 1000 rotaļlietas. Ekspozīcija laika gaitā tiek papildināta. Muzejs ir atvērts apmeklētājiem, taču par apmeklējumu var vienoties pa tālruni.

Militāro kolekciju Mundigciemā izveidojis Aivars Ormanis, kurš daudzus gadus nodarbojies ar vēsturisku priekšmetu kolekcionēšanu. Eksponētais piedāvājums ir iespaidīgs: dažādu periodu un valstu militārās formas, spectērpi, kamuflāžas, sakaru ierīces, sadzīves priekšmeti, aizsarglīdzekļi, kas attiecināmi uz Otro pasaules karu, Padomju armijas un neatkarīgās Latvijas atjaunošanas periodiem. Muzejs ir atvērts, bet par apmeklējumu var vienoties pa tālruni.

Motosporta ekspozīciju Pastendē “Jaunupniekos” izveidojis agrākais motosportists un treneris Alfrēds Zamockis. Apskatāmi 29 unikāli motocikli, vecākais no tiem ražots 1925. gadā. Katrs eksponāts vēstī par savu laikmetu. Muzejs atvērts: par apmeklējumu var vienoties pa tālruni.

Pedvāles mākslas parks. Tēlnieka Ojāra Arvīda Feldberga veidotais Brīvdabas mākslas muzejs. Sākts veidot 1991. gadā Firksu-Pedvāles un Briņķu-Pedvāles muižās. 100 hektāru platībā daudzveidīga ainaviska vide — pļavas, krūmāji, lēzenas nogāzes, dziļas ielejas, avoti, strauti un likumaina upīte. Mākslinieku rezidence un parka teritorija izmantojama dažādām plašai sabiedrībai domātām mākslinieciskām izpausmēm. Muzejs pieejams apmeklētājiem.

2.6. Bibliotēkas

Saskaņā ar Talsu novada domes noteikumiem “Par Talsu novada pašvaldības bibliotēku klasifikāciju” (apstiprināti ar Talsu novada domes 28.02.2019. lēmumu Nr.108), Pašvaldības budžeta finansētās bibliotēkas tiek iedalītas grupās.

3. tabula

Talsu novada bibliotēku klasifikācija 2019. gadā

Grupa	Bibliotēka	
Reģiona galvenā bibliotēka	Talsu Galvenā bibliotēka	
Vietējas nozīmes bibliotēku 1.grupa	Abavas bibliotēka	Ausekļu bibliotēka
	Balgales bibliotēka	Dīžstendes bibliotēka
	Īves bibliotēka	Ķūļciema bibliotēka
	Laucienes bibliotēka	Lubes bibliotēka
	Nogales bibliotēka	Pļavu bibliotēka

	Spāres bibliotēka	Strazdes bibliotēka
	Uguņu bibliotēka	Valdgales bibliotēka
	Vandzenes bibliotēka	Virbu bibliotēka
	Laidzes bibliotēka	Lībagu bibliotēka
Vietējas nozīmes bibliotēku 2.grupa	Pastendes bibliotēka	Sabiles bibliotēka
	Sabiles bērnu bibliotēka	Stendes bibliotēka
	Valdemārpils bibliotēka	

Avots: Talsu Galvenā bibliotēka

Talsu novada bibliotēku klasifikācija tiek veikta vienu reizi trīs gados, pēdējā klasifikācija notikusi 2019. gadā. Klasificēšanas rezultātā, saskaņā ar Talsu novada budžeta plānošanas principiem, bibliotēkas saņem finansējumu pasākumu organizēšanai nākamajam budžeta gadam un tiek noteikts bibliotēku vadītāju atalgojuma apmērs.

Talsu Galvenā bibliotēka (turpmāk – Galvenā bibliotēka) ir Pašvaldības izveidota un padotībā esoša Pašvaldības iestāde, kas Bibliotēku likumā noteiktajā kārtībā reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras ministrijā. Tā savā darbībā ir tieši pakļauta Pašvaldības izpilddirektoram, bet tās darbību metodiski vada KSAN. Tā ir reģiona galvenā bibliotēka, kas pārrauga reģiona bibliotēku darbību un ir posms, kas veido saikni starp nacionālo un vietējo līmeni. Galvenā bibliotēka 2019. gada decembrī ir akreditēta uz 5 gadiem, t.i. līdz 2024. gada 17. decembrim.

Savā darbībā Galvenā bibliotēka ievēro Latvijas Republikas likumus, Bibliotēku likumu, Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumus, Pašvaldības saistošos noteikumus, lēmumus un Talsu Galvenās bibliotēkas nolikumu.

Tā pastāvīgi veic vietējās nozīmes līmeņa bibliotēku darbības kvalitātes monitoringu un tās funkcijās ietilpst pārzināt visu reģiona bibliotēku tīklu, apzināt to vajadzības, problēmas un spēt tās profesionāli risināt, sniedzot konsultatīvo metodisko palīdzību to darbības nodrošināšanā.

Talsos pilsētas bibliotēku atklāja 1920. gada 20. aprīlī. Dažādos laikos, tā atradusies dažādās ēkās – no 1956. gada līdz 2002. gadam Lielajā ielā 22, no 2002. gada 25. aprīļa līdz 2019. gada novembrim PII “Pīlādzītis” telpās 1.maija ielā 28. 2019. gada 25. novembrī atklāja Galvenās bibliotēkas jaunās telpas Brīvības ielā 17A un Talsu novada iedzīvotāji ieguva jaunu, modernu ģimenes bibliotēku.

Talsu bērnu bibliotēka tika dibināta 1951. gada 15. septembrī. Pastāvēšanas laikā vairākkārtīgi mainījās atrašanās vieta - no 1978. gada bibliotēka atradās Lielajā ielā 27.

2019. gadā Galveno bibliotēku apmeklēja 43479 apmeklētāji, bet visās novada bibliotēkās apmeklējums kopā bija 220246.

Galvenajai bibliotēkai izstrādāts Attīstības plāns 2016.-2020. un Talsu Galvenās bibliotēkas krājuma attīstības koncepcija 2015.-2020.

Talsu novadā ir 23 vietējas nozīmes bibliotēkas, no kurām 16 ir 1.grupas un 7 ir 2.grupas bibliotēkas. 2019. gada maijā Talsu novada publiskās bibliotēkas tika akreditētas uz 5 gadiem, t.i. līdz 2024. gada 10. jūlijam.

Talsu Galvenās bibliotēkas un vietējas nozīmes bibliotēku funkcijas un uzdevumi ir ne tikai veicināt literatūras, lasīšanas un latviešu valodas popularizēšanu, bet arī pilnveidot atbalstu neformālajai izglītībai un informācijpratībai. Tāpat pašvaldības publiskās

bibliotēkas veic vietējā kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu, vākšanu, sistematizēšanu, kolekciju veidošanu un atrādīšanu, kā arī nodrošina valsts un pašvaldību e-pakalpojumu pieejamību, konsultatīvo un vietējās uzņēmējdarbības atbalstu. Būtiska šo bibliotēku loma ir vietējās kopienas socializēšanās atbalsta pasākumu veicināšanā, kā arī publisko pasākumu organizēšanā (klātienē un attālināti) dažādām vecuma grupām. Bibliotēkās notiek individuāla datora prasmiņu apmācība un konsultācijas informācijas pakalpojuma izmantošanā.

Abavas bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1927.gadu. Bibliotēka atrodas bijušajā pagastmājā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina bibliotēkas pakalpojumus, kā arī tā ir vienīgā sabiedriskā tikšanās vieta iedzīvotājiem Abavas pagastā.

Ausekļu bibliotēka ir viena no trim Laucienes pagasta bibliotēkām. Bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1989. gadu. Bibliotēka atrodas Laucienes pansionātā. Tā nodrošina pakalpojumu pansionāta iemītniekiem, darbiniekiem un apkārtējiem iedzīvotājiem. Bibliotēka sadarbojas ar pansionāta vadību, sociālo darbinieku, apkalpo iemītniekus, tai skaitā apgūt datora prasmes.

Balgales bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1932. gadu. Bibliotēka atrodas pagasta pārvaldes ēkas 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu, īpašu uzmanību pievēršot novadpētniecības darbam. Ir savākts un apkopots plašs novadpētniecības materiālu klāsts, īpaši tiek vākti pagastu māju stāsti, izstādēs atspoguļotas vietējo iedzīvotāju radošās izpausmes. Bibliotēkā darbojas rokdarbnieču pulciņš "Pūrs".

Dižstendes bibliotēka ir viena no divām Lībagu pagasta bibliotēkām. Tās pirmsākumi datējami ar 1985. gadu. 2009. gadā bibliotēka pārcēlās uz jaunām, izremontētām telpām Dižstendes centrā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina vietējas nozīmes bibliotēkai atbilstošu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Lībagu sākumskolu, Stendes agrolesursu un ekonomikas institūtu un vietējiem novadpētniekiem. Reizi mēnesī bibliotēka ar jaunu grāmatu "kasti" dodas uz Lībagu sākumskolu, tiek organizēti lasīšanu veicinoši pasākumi bērniem.

Īves bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1935. gadu. 2009. gadā bibliotēka pārcēlās uz jaunām, izremontētām telpām Tiņģeres muižas ēkā 2.stāvā. Bibliotēka nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu. Bibliotēkai ir sadarbība ar Tiņģeres muižu izstāžu un pasākumu organizēšanā. Bibliotēkas izstāžu zālē tiek popularizēti iedzīvotāju vaļasprieki. Katru gadu Tiņģeres svētku ietvaros ir tikšanās ar kādu no rakstniekiem.

Ķūļciema bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1926. gadu. Bibliotēka atrodas pagasta centrā daudzdzīvokļu ēkas 1.stāvā bibliotēkas vajadzībām piemērotā trīsistabu dzīvoklī. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu, īpaši plašs ir novadpētniecības materiālu krājums. Bibliotēka sadarbojas ar Ķūļciema brīvā laika pavadīšanas centru, pagasta pārvaldi. Bērniem regulāri organizē dažādas radošas darbības un skaļo lasīšanu.

Laidzes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1923. gadu. 2010. gadā bibliotēka pārcēlās uz jaunām, izremontētām telpām Laidzes Brīvā laika pavadīšanas centra 1.stāvā. Ēkā atrodas arī pagasta pārvalde. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka sadarbojas ar Brīvā laika pavadīšanas centru, pagasta pārvaldi, PII "Papardīte", vietējiem uzņēmējiem. Plašs novadpētniecības materiālu klāsts. Pēc Talsu 2.vsk filiāles

“Laidzes pamatskola” likvidācijas, bibliotēkas krājumā nonāca skolas vēstures materiāli. 2020. gadā uzsākta sadarbība ar biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts Īslaicīgās sociālās aprūpes un rehabilitācijas centru “Skola”. Tiek veidotas interesantas izstādes par dažādām tēmām, organizēti lasīšanu un bibliotēku popularizējoši pasākumi.

Laucienes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1910. gadu. 2020. gada beigās bibliotēka tika pārcelta uz pārvaldes ēkas 1.stāvu. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu, bibliotēka sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Laucienes kultūras namu, Laucienes pamatskolu, PII “Bitīte”. Pirmskolas vecuma bērniem regulāri organizē skaļās lasīšanas nodarbības un pamatskolas skolēniem lasīšanu veicinošus pasākumus.

Lībagu bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1891. gadu. Bibliotēka atrodas Mundigciemā, vienā ēkā ar pārvaldi 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina nepieciešamo pakalpojumu klāstu. Raksturīgas interesantas izstādes, kurās tiek parādīti vietējo iedzīvotāju vaļasprieki. Izstāžu veidošanā bibliotēka sadarbojas ar TN muzeju, Lauksaimniecības muzeju, vietējiem novadpētniekiem, kā arī veiksmīgi sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Lībagu sākumskolu. Bibliotēkā darbojas pensionāru klubs “Sarma”. Ir izsniegšanas punkts Lībagu vecajā skolā.

Lubes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1945. gadu. Bibliotēka atrodas Anužu centrā, vienā ēkā ar pagasta pārvaldi un kultūras namu, ēkas 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu. Daudz darba ieguldīts novada ievērojamo cilvēku piemiņas saglabāšanā. Bibliotēkas pārziņā ir Ainas Zemdegas, Valdas Malējas un Ernesta Brusbārža piemiņas istaba. Bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar pagasta pārvaldi, kultūras namu. Darbojas lasītāju klubiņš un rokdarbu pulciņš. Izstāžu veidošanā sadarbība ar Talsu novada muzeju, māksliniekiem.

Nogales bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1910. gadu. Bibliotēka atrodas Nogales centrā privātīpašumā, bijušajā tautas nama ēkas 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka labi pārzin savu iedzīvotāju vajadzības. Bibliotēka ir vienīgā sabiedriskā tikšanās vieta Nogales iedzīvotājiem. Regulāri 3 reizes gadā organizē tikšanos, kur sapulcējās visu vecumu interesenti.

Pastendes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1924. gadu. Bibliotēka atrodas vienā ēkā ar Ģibuļu pagasta pārvaldi un kultūras namu ēkas 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina plašu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Pastendes pamatskolu, PII “Ķipars”, Pastendes kultūras namu. Regulāri organizē dažāda veida lasīšanu veicinošus pasākumus bērniem. Notiek daudzveidīgas izstādes, kurās apskatāmi iedzīvotāju vaļasprieki, radošās nodarbes. Labs novadpētniecības materiālu klāsts.

Pļavu bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1947. gadu. Bibliotēka atrodas bijušajā Pļavu skolā, vienā ēkā ar Pļavmuižas saietu namu 1.stāvā. 2020. gadā bibliotēkā veikts remonts. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar Pļavmuižas saietu namu, pagasta pārvaldi. Bibliotēkā darbojas puķu draugu klubiņš “Pojene”, tiek organizētas dažādas tematikas radošās darbnīcas un lasīšanu veicinoši pasākumi.

Sabiles bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1920. gadu. Bibliotēka atrodas Sabiles kultūras nama 2.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina plašu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar Sabiles kultūras namu, pilsētas pārvaldi, Sabiles mūzikas un mākslas skolu, tūrisma informācijas centru, Sabiles pamatskolu un Sabiles

bērnu bibliotēku. Labs novadpētniecības materiālu klāsts. Katru gadu bibliotēkā tiek organizēta tikšanās ar kādu rakstnieku, regulāri lasītavā notiek interesantas izstādes un to atklāšana.

Sabiles bērnu bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1955. gadu. Bibliotēka atrodas pilsētas centrā atsevišķā ēkā 1. un 2.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu labā kvalitātē. Bibliotēka sadarbojas ar pilsētas pārvaldi, Sabiles pamatskolu, PII "Vīnodziņa", Sabiles tūrisma un informācijas centru, kultūras namu, Sabiles mūzikas un mākslas skolu, Sabiles bibliotēku. Piedalās Lielo Lasīšanas svētku organizēšanā Talsos. Bibliotēkā tiek organizētas interesantas izstādes, radoši, inovatīvi pasākumi bērniem.

Spāres bibliotēka ir mazākā no divām Ģibuļu pagasta bibliotēkām, tās pirmsākumi datējami ar 1910. gadu. No 2013. gada atrodas Spāres muižas ēkas 2.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina atbilstošu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Spāres muižu, TLMK "Nāmetiņš". Tiek veikts nopietns novadpētniecības darbs – vākti materiāli, organizēti pasākumi par Ģibuļu pagasta mazciemiem, organizētas izstāžu atklāšanas, tikšanās ar interesantiem cilvēkiem.

Stendes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1929. gadu. 2015. gadā izveidota Stendes bibliotēka ar bērnu literatūras nodaļu. Stendes pilsētas pārvaldes ēkas 2.stāvā atrodas pieaugušo abonements, lasītava un datortelpa, 3.stāvā bērnu literatūras nodaļa. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina plašu pakalpojumu klāstu. Bibliotēka sadarbojas ar tautas namu, pilsētas pārvaldi, Kārļa Draviņa "Kultūras krātuvi", Stendes pamatskolu. Bibliotēkā darbojas dāmu klubiņš "Efeja", kurā regulāri viesojas interesantas, radošas personības.

Strazdes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1922. gadu. 2011. gadā bibliotēka pārcēlās uz jaunām, izremontētām telpām Strazdes muižas ēkas 2.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina bibliotekāro pakalpojumu klāstu, kā arī sadarbojas ar Strazdes muižu, vācot un apkopojot materiālus par muižas vēsturi. Bibliotēkā darbojas senioru klubiņš "Dzērvenīte", notiek radošās darbnīcas bērniem.

Uguņu bibliotēka ir mazākā no divām Vandzenes pagasta bibliotēkām, pirmsākumi datējami ar 1924. gadu. Bibliotēka atrodas Uguņu centrā pašvaldībai piederošā ēkā, 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina bibliotekāros pakalpojumus, sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Upesgrīvas pamatskolu. Uguņu bibliotēka ir vienīgā iedzīvotāju satikšanās vieta Uguņciemā. Tiek organizētas dažādas tematikas izstādes un to atklāšanas pasākumi.

Valdemārpils bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1928. gadu. 2008. gadā bibliotēka pārcēlās uz jaunām, izremontētām telpām, atsevišķā ēkā kopā ar tūrisma informācijas centru, mākslas un mūzikas skolu. Pieaugušo abonements, datorpakalpojumi atrodas 1.stāvā, bērnu literatūras nodaļa un pasākumu zāle – 2.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina bibliotekāro pakalpojumu, sadarbojas ar pārvaldi, tūrisma informācijas centru, mūzikas un mākslas skolu, Valdemārpils vidusskolu, PII "Saulstariņš", Valdemārpils un Lubes kultūras namu. Reizi mēnesī izsniedz grāmatas Lubezeres iedzīvotājiem. Bibliotēkā darbojas rokdarbu pulciņš "Pīnīte" un Lasītāju klubs. Bērnu literatūras nodaļa organizē radošas darbnīcas un lasīšanu veicinošus pasākumus visu vecuma bērniem. Bibliotēkā plašs novadpētniecības materiālu krājums.

Valdgales bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1946. gadu. Bibliotēka atrodas PII “Kamenīte” ēkā 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina bibliotekāros pakalpojumus, sadarbojas ar pagasta pārvaldi, PII “Kamenīte”, Pūņu pamatskolu, Valdgales tautas namu. Reizi mēnesī nodrošina grāmatu izsniegšanu Cīruļos. Bibliotēkā notiek radošās darbnīcas un lasīšanu veicinoši pasākumi.

Vandzenes bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1924. gadu. Bibliotēka atrodas Vandzenes tautas nama 1.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina bibliotekāros pakalpojumus, sadarbojas ar pagasta pārvaldi, Vandzenes tautas namu, PII “Zīlīte”. Bibliotēkā bagātīgs novadpētniecības materiālu klāsts. Rezidencē atrodas Viļa Veldres piemiņas istaba.

Virbu bibliotēkas pirmsākumi datējami ar 1923. gadu. Bibliotēka atrodas Virbu kultūras nama 2.stāvā. Bibliotēka iedzīvotājiem nodrošina tradicionālos pakalpojumus, sadarbojas ar pagasta pārvaldi, kultūras namu, Virbu sākumskolu. Bibliotēkā tiek veidota digitālo audio materiālu kolekcija – ierakstītas intervijas, dzīves stāsti, atmiņas un veidota foto attēlu kolekcija “Virbu pagasts cauri laikiem”. Organizē lasīšanu veicinošus pasākumus bērniem

2.7. Brīvdabas pasākumu vietas

Šī dokumenta izpratnē ar brīvdabas pasākumu vietām tiek saprastas pie Kultūras centra esošas sezonālas kultūras pasākumu vietas jeb brīvdabas estrādes, kurās pasākumus organizē un nodrošina attiecīgās brīvdabas pasākumu vietas kultūras centra vai kultūras centra-muižas vadītājs.

Brīvdabas pasākumu vietu kalendārais plāns tiek sagatavots un apstiprināts kompleksi ar attiecīgā Kultūras centra pasākumu plānu gadam, tas netiek finansēts vai organizēts atsevišķi.

Pavisam Talsu novadā atrodas un sezonāli brīvdabas pasākumus nodrošina 9 brīvdabas pasākumu vietas-estrādes: Dižstendes estrāde, Ķūļciema brīvdabas estrāde, Laucienes estrāde, Sabiles brīvdabas estrāde “Birzīte”, Spāres brīvdabas estrāde, Stendes estrāde, Talsu Sauleskalna brīvdabas estrāde, Tiņģeres muižas parka estrāde un Valdemārpils pilsētas Dupurkalna estrāde.

Lielākā Talsu novadā ir Talsu Sauleskalna brīvdabas estrāde. Tās izbūves darbi sākās 1960. gadā (arhitekts H. Pļavinskis) ar lielu iedzīvotāju atsaucību un atbalstu. Aizbēra nelielo, aizaugušo dīķi. Tā vietā iebūvēja skatuvi un dekoratīvu plienakmens sienu estrādes aizmugurē, vietas kāpnēm un soliēm, izveidoja amfiteātri un gājēju celiņus. Sauleskalna estrāde sākotnēji tika paredzēta 1000 dalībniekiem un 10000 skatītājiem. Tikai 1962. gada vasarā sāka lietot nosaukumu “Sauleskalna estrāde”. 2013. gadā estrāde tika rekonstruēta un ieguva jaunu elpu. Estrādē paredzētas 1700 sēdvietas skatītājiem un vasaras sezonā tā ir vērienīgu kultūras un atpūtas pasākumu vieta.

2.8. Nemateriālais kultūras mantojums

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana ir kļuvusi par vienu no nozīmīgākajām kultūras politikas prioritātēm pasaulē. Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma daļa, kas atspoguļo Latvijas kultūras tradīcijas un ir no paaudzes paaudzē pārmantotas, apkārtējās vides noteiktas, mijiedarbībā ar vēsturi, dabu un radošo darbību izstrādājušās zināšanas, prasmes, vērtības un rīcības modeļi, tai skaitā mutvārdu tradīcijas un izpausmes, spēles mākslas, paražas, rituāli, svētki, zināšanas par dabu un Visumu, tradicionālās

amatniecības prasmes, kā arī ar iepriekš minēto saistītie instrumenti, priekšmeti, artefakti un kultūrtelpas. Nemateriālā mantojuma pastāvēšana ir ciešā veidā balstīta uz tā praktizēšanu kopienā un indivīdu brīvu radošu izpaušanos.

Talsu novads ir bagāts ar interesantām nemateriālās kultūras mantojuma vērtībām: seno kuršu kultūrtelpu Ziemeļkurzemē, tradicionālajā kultūrā pārmantotajām ieražām, amatniecības tradīcijām un folkloru. Daļa novada iedzīvotāju aktīvi kopj latviskās ieražas un ģimenes tradīcijas, svin gadskārtu svētkus, piedalās prasmju apguves darbnīcās u.c. Senās zināšanas, prasmes un vērtības tiek ietērtas jaunā, mūsdienu sabiedrībai saprotamā veidā.

Visizplatītākās nemateriālā kultūras mantojuma formas saistītas ar latviešu tautas gadskārtām un ieražām. Tās raksturoja zemnieku dzīvi, kas bija cieši saistīta ar norisēm dabā, kad gadskārtas iezīmēja robežšķirtni starp kādu posmu, kas ir beidzies, un citu posmu, kas sāksies. Apzinot pasauli sev apkārt, izprotot likumsakarības, cilvēkam ir vieglāk atrast savu vietu pasaulē. Ieraugot savu vietu dabā, vieglāk izprast to, ko mēs saucam par folkloru jeb savas kultūras mantojumu. Ar gudrību lietots, šis mantojums iegūst vērtību un savu nozīmi šodien.

Talsu novada trīs savā darbībā ļoti atšķirīgās folkloras kopas “Talsi”, “Trejteka” un “Ogas” kopj un spodrīna tautas gara mantas – senos amatus, seno muzicēšanu, seno dziedāšanu. Bez gadskārtu ieražu svētku tradīciju popularizēšanas par ikgadēju folkloras kopu notikumu kļuvis pasākums “Ziņģes Laucienē”, kur kopā sabrauc, dzied un muzicē vairāk kā desmit kopas no dažādām Latvijas vietām. Folkloras kopas “Talsi” un “Trejteka” ir vairāku starptautiskā folkloras festivāla “BALTICA” un Vispārējo latviešu Dziesmu un deju svētku dalībnieki. 2020. gadā Latvijas Folkloras biedrības balva “AUSTRAS KOKS” nominācijā “Balva par mūža ieguldījumu” piešķirta Dainai Birzei, folkloras kopas “Talsi” dalībniecei (kopš 1992).

Ar folkloras mantojumu - senču rakstiem, zīmēm, dievībām, tautas dainām var iepazīties folkloras takā “Jāņkalni” Lībagu pagastā. Gadskārtu ieražas (Ūsiņdiena un Vasaras Saulgrieži) pulcē latviskās dzīvesziņas godātājus. Šeit ir iespēja nogaršot senlatviešu ēdienus – ķūķi (biezputra), bukstiņu biezputru un sklandraušus, kā arī nopērties vienā no labākajām lauku pirtiņām Latvijā. Folkloras teicējas Zigrīda Brāle un Aiva Daukša vada jauniņu (jaunā pāra) līdzināšanu un pādes dīdīšanu (krustabas).

Gadu simteņiem no paaudzes paaudzē nodotās sentēvu tradīcijas un prasmes ir tās, kas simbolizē latviešu identitāti. Laba meistara darbs allaž turēs godā, un šodien amatniecība atdzimst jaunā kvalitātē. Pasaulē arvien vairāk tiek pieprasīti oriģināli izstrādājumi no dabīgiem materiāliem. Talsu novadā ir vairāki meistari, kuri ikdienā iepazīstina ar sava amata prasmēm ne tikai paši darot, bet ļaujot piedalīties praktiskā darbībā.

Mūsdienās tautas lietišķo mākslu nosacīti var dalīt divās grupās – tradicionālajā tautas lietišķajā mākslā, kas balstās uz daudzu paaudžu laikā izveidotām un praktizētām priekšmetu darināšanas un rotāšanas tradīcijām, un mūsdienu tautas lietišķajā mākslā, ko vairāk ietekmējušas laikmetīgās modes tendences. Kā tradicionālo, tā mūsdienu tautas lietišķo mākslu veido vairāki kultūrvēsturiskie slāņi ar savam laikmetam raksturīgām pazīmēm, šo mākslu rada, patērē un saglabā dažādi sociālie slāņi ar atšķirīgām prasībām un gaudi, tāpēc tai ir plaša tipoloģiska amplitūda.

Mūsdienās tautas lietišķās mākslu pārstāv septiņi žanri: tekstilmāksla, kurā darbojas 62% mākslinieku, rotkaļi – 11%, pinēji – 9%, keramiķi – 6%, kokgriezēji – 5%, ādas apdares meistari – 4%, metālkalēji – 3% daiļamatnieku.

Tautas lietišķajai mākslai ir senas tradīcijas, tā atspoguļo tautas dzīvesveidu, kultūru, pasaules uztveri un noteiktā laika estētiskos ideālus, tā ir konstruktīvi dekoratīva, tās priekšmeti ir saimniecībā lietojami un ar estētisku vērtību.

No 1994. gada 14. marta Latvijas Amatniecības kamera atjauno un turpina kvalifikācijas dokumentu izsniegšanu amatniekiem, arī Talsu novadā ir amata meistari, amata zelti un meistari eksperti.

Talsu novada pašvaldība finansē 9 lietišķās mākslas kolektīvu darbību. Kolektīva dalībnieki tiek apmācīti pēc katra vadītāja izvēlētas programmas, kurā paredzēta etnogrāfiskā materiāla apguve, lai savā radošajā daiļradē varētu improvizēt tradīciju ietvaros. Viņi darina izstrādājumus pašu vajadzībām, izstāžu darbus, arī pārdošanai Latvijas Etnogrāfiskā Brīvdabas muzeja rīkotajā Gadatirgū, Kalnciema kvartāla, Vecrīgas ielu u. c. pilsētu, ciemu, pagastu daiļamatniecības tirdziņos. Organizētās daiļamatniecības galvenie darbības principi ir tradīciju pārmantošana, tradīciju variēšana, attīstība un kolektīva radošā darbība. Lai veicinātu tautas lietišķās mākslas attīstību un augsta mākslinieciska līmeņa saglabāšanu, Talsu novada pašvaldība organizē seminārus, meistardarbnīcas, kā arī lietišķās mākslas darbu izstādi – skati. Šāda lietišķās mākslas kolektīvu skate Latvijā notiek tikai Talsu novadā, taču par šo izstādes – skates formu saņemts atzinīgs viedoklis no LNKC ekspertiem. Sadarbībā ar Talsu novada muzeju, katru trešo gadu lietišķās mākslas kolektīviem tiek rīkota labāko darbu izstāde, kurā varam iepazīties ar 9 kolektīvu daiļamatnieku veikumu. Latvijā regulāri tiek rīkotas vietējās un valsts mēroga izstādes, no kurām vērienīgākā un nozīmīgākā ir Nacionālā lietišķās mākslas izstāde Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos. Talsu novadu šajos svētkos pārstāv 6 lietišķās mākslas kolektīvi. Svētku starplaikos tiek organizēta vismaz viena attiecīgā žanra nacionālā mēroga izstāde. Tautas lietišķās mākslas studijas un pulciņi aktīvi piedalās arī pilsētu un pagastu rīkotajās izstādēs.

Keramiķi, kokgriezēji, pinēji, audēji, ādas apstrādātāji, rotkaļi gan stāsta, gan rāda, gan ļauj apmeklētājiem pašiem iemēģināt roku un, ja iespējams, paņemt līdzi pašu gatavoto lietu. Novadā arī iespējams iegādāties meistarų ražojumus. Amatnieki strādā gan etnogrāfiska stila tradīcijās, ir izkopuši savu īpatnēju rokrakstu, ir arī tādi, kuru darbi iederas mūsdienīga stila interjeros. Daži amata meistari ik pa laikam aicina apmeklēt savas meistardarbnīcas.

Novadā daudzi daiļamatnieki darbojas individuāli un organizēti. Individuālie daiļamata pratēji darbojas kā laukos, tā pilsētās. Viņi darina sev un savai ģimenei izstrādājumus, amata prasmes apgūst ģimenē, skolā un pašmācības ceļā, un lietišķās mākslas priekšmetus darina un rotā pēc savas gaumes un vajadzības, iespēju robežās ievēro vietējās tradīcijas. Talsu novadā nav izveidota individuālo daiļamatnieku uzskaitē, tādēļ nav iespējams noteikt pat aptuveno meistarų skaitu.

Talsu tautas nama Radošajā sētā mājō un ar dažādiem rokdarbiem apmeklētājus iepriecina radošā darbnīca “Patrepe”. Četras rokdarbnīces – Antra Auziņa Bajāre, Una Rozentāle, Mudīte Siliņa un Liene Šalkovska Jēkabsone – piedāvā dažādu rokdarbu meistarklases. Ir iespēja izgatavot lina dvieļi vai salvešu komplektu kodināšanas tehnikā, kā arī apgūt tautisku prievīšu vai jostu pīšanas tehnikas.

Kopš 2009. gada Latvijā tiek organizēts nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas pasākums – tradicionālo prasmju skola “Satiec savu meistar”, kas iekļauta Eiropas projektā “Eiropas amatu prasmju dienas”. Šajā pasākumā aktīvi piedalās Talsu novada tautas lietišķās mākslas kolektīvi, kuros darbojas visdažādāko jomu meistari. Meistars ir tradīcijas veidotājs un tālāk devējs. Viņš nodrošina tradīciju daudzveidību, attīstību un pārmantojamību. Meistars ir nemateriālā kultūras mantojuma procesu ilgtspējas nodrošinātājs.

2.9. Tradicionālā kultūra un amatiermāksla

Talsu novada amatiermākslas darbība tiek organizēta, ievērojot vēsturiskā Talsu rajona (Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadi) robežas, nodrošinot Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanu un nepārtrauktību, amatiermākslas kolektīvu sekmīgu darbību Dziesmu un deju svētku kustības starplaiku pasākumos un norisēs Talsu apriņķī. Tiek rīkoti amatiermākslas kolektīvu kopmēģinājumi, skates, starpsvētku pasākumi, īstenojot mākslinieciski augstvērtīgu Vispārējo latviešu Dziesmu un Deju svētku repertuāra apguvi.

Pavisam Talsu novada sadarbības teritorijā ir 89 amatiermākslas kolektīvi (t.sk. kori, deju kolektīvi, vokālie ansambļi, pūtēju orķestrus, amatierteātri un lietišķās mākslas kolektīvi). Pašvaldība reizi gadā slēdz sadarbības līgumu kultūrā ar Dundagas, Mērsraga un Rojas novadu pašvaldībām par funkciju kultūrā nodrošināšanu, kur metodisko vadību iepriekšminēto pašvaldību amatiermākslas kolektīviem nodrošina KŠAN.

Talsu novadā darbojas 71 amatiermākslas kolektīvs ar 1303 dalībniekiem. Kolektīvu ikdienas darbību novadā organizē novada Kultūras centri, savukārt KŠAN viens no pamatuzdevumiem ir novadu amatiermākslas kolektīvu darbības – Vispārējo latviešu Dziesmu un Deju svētku procesa nepārtrauktības nodrošināšana.

4.tabula

**Talsu novada amatiermākslas kolektīvu sadalījums
pa nozarēm un dalībnieku skaits no 2017. - 2020. gadam**

Amatiermākslas nozare	Amatiermākslas kolektīvu skaits				Dalībnieku skaits			
	2017.	2018.	2019.	2020.	2017.	2018.	2019.	2020.
Kori	11	11	10	10	325	329	311	319
Deju kolektīvi	11	11	10	10	242	250	233	225
Orķestri	2	2	2	2	52	58	53	55
Amatierteātri	11	11	10	9	127	133	118	112
Vokālie ansambļi	18	18	17	17	161	163	156	148
Lietišķās mākslas kolektīvi	10	10	9	9	144	148	141	137
Folkloras kopas	2	2	3	3	36	35	34	43
Tautas muzikanti	1	1	1	1	5	5	5	5
Citi kolektīvi	12	12	12	10	177	172	162	143
Kopā	78	78	74	71	1269	1293	1213	1187

Avots: KŠAN

Kolektīviem pārsvarā ir nodrošināti labi apstākļi mēģinājumu norisei, sniegts atbalsts kolektīvu līdzdalībai Dziesmu un deju svētku kustības pasākumos. Lielākais

amatiermākslas kolektīvu skaits darbojas Talsu tautas namā, savukārt Ķūļciema BLPC ir vienīgais kultūras centrs, kurā jau vairākus gadus nedarbojas neviens amatiermākslas kolektīvs. Daļā Kultūras centru darbojas dažādas interešu grupas.

Līdz šim Talsu novadam ir izdevies saglabāt un nodrošināt daudzskaitlīgo kolektīvu darbību. Taču periodiski kolektīvi saskaras ar to, ka jauniešu vecuma dalībnieki dodas studēt, daļa dalībnieku noveco, daļai pastāv sezonas un maiņas darba specifika, kas traucē pilnvērtīgu kolektīva darbību.

Talsu novadā ir ļoti noturīgas tradīcijas amatiermākslas kolektīvu darbībā. Ar augstiem rezultātiem skatēs, starptautiskos koru konkursos piedalās Talsu tautas nama sieviešu koris “Vaiva” un Balgales SBLPC sieviešu koris “Balgale”. Jaukto koru vidū ar labiem panākumiem strādā Talsu ev.lut. draudzes koris “Amenda”. Īpaši priecē Talsu 2.vidusskolas jauniešu jauktais koris “Talsis”, kurš ir vienīgais jauniešu koris novadā, kas apgūst Vispārējo latviešu Dziesmu svētku repertuāru. Kopumā kolektīvu skaita izmaiņas ir minimālas. 2018. gada rudenī pēc XXVI Vispārējiem latviešu Dziesmu un XVI Deju svētkiem darbu vairs neatsāka Talsu tautas nama vīru koris “Dziedonis”. Ne tikai vīru koru kustība, bet vispār koru kustība visā Latvijā ir apsīkusi. Vispārizglītojošo skolu kori ir ieguvuši interešu izglītības pulciņa statusu, kā rezultātā tiek apdraudēta koru kustība un dziedātāju pēctecība, ko iespējams veicināt ar koru stundu atjaunošana vispārizglītojošās mācību iestādes.

Talsu deju apriņķa deju kolektīvi XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku repertuāra pārbaudes skatē ieguva augstākās, I un II pakāpes rezultātus. Tas liecina par augstu darba kvalitāti. Ik gadu ar augstākās pakāpes rezultātiem priecē Talsu tautas nama VPDK “Talsu kurši”, Valdemārpils un Lubes kultūras nama VPDK “Krišjānis”. Pastendes kultūras nams ir vieta, kurā deju turpat visu paaudžu deju dejotāji (iztrūkst senioru deju kolektīvs). 2019. gada rudenī darbu neatsāka Valdgales tautas nama jauniešu deju kolektīvs “Latiņš”. Nozares speciālistus kopumā uztrauc skolēnu deju kolektīvu vālais sniegums skatēs, kas nākotnē ietekmēs deju kolektīvus.

Divi lielākie novada lepnumi ir Talsu tautas nama pūtēju orķestris “Talsi” un Ziemeļkurzemes kamerorķestris, kurā muzicē Talsu, Dundagas un Rojas mūzikas skolu audzēkņi.

Lielu darbu kolektīva darbībā un attīstībā veic dziesmu svētku procesa kolektīvu vadītāji. Viņu liels ieguldījums ir repertuāra atlase, lai dalībniekiem tas patiktu un būtu pa spēkam apgūt, lai popularizētu savas kopienas nemateriālo kultūras mantojumu. Veiksmīgi vokālo ansambļu vidū Latvijā un starptautiskā mērogā muzicē Stendes tautas nama vīru vokālais ansamblis “Stende” un Lībagu BLPC sieviešu vokālais ansamblis “Alba”. Folkloras nozare ir papildinājusies ar vienu jaunu folkloras kopu Sabilē. Amatierteātru vidū ar augstiem rezultātiem strādā K.Valdemāra Talsu teātris, Sabiles kultūras nama amatierteātris. Būtisku ieguldījumu amatiermākslas attīstībā sniedz amatnieki un radošie uzņēmēji – novadā darbojas 9 tautas lietišķās mākslas kolektīvi.

Talsu novadā iedzīvotājiem ir nodrošinātas daudzveidīgas iespējas radoši izpausties, kā dziedot un dejojot, tā pilnveidojot zīmēšanas un gleznošanas prasmes, spēlējot teātri un izzinot tautas lietišķās mākslas nianšes.

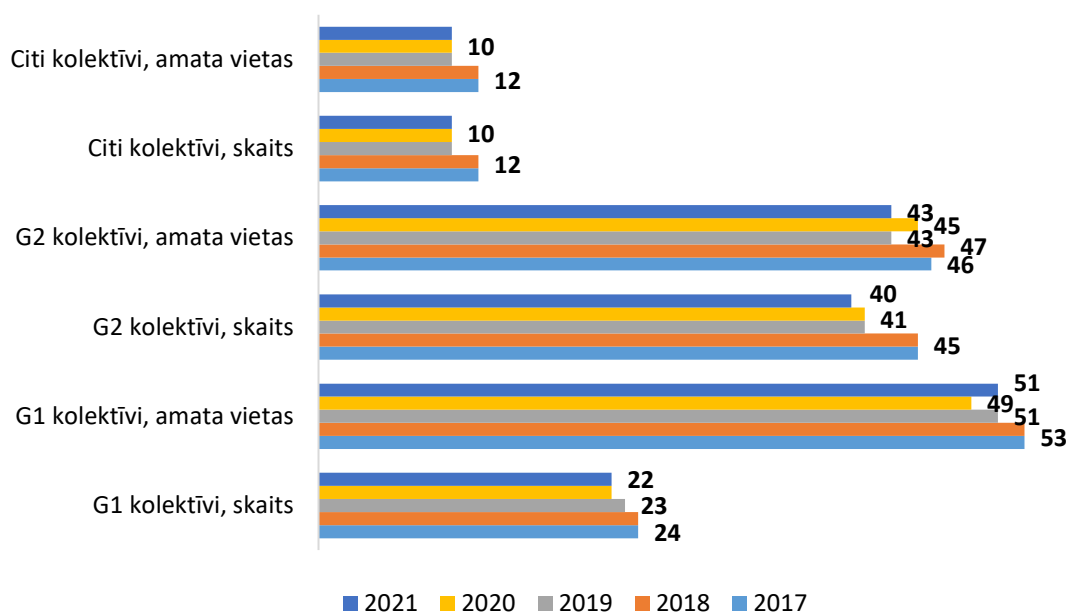
Amatiermākslas kolektīvu darbība un finansējuma plūsma ir cieši saistīta ar kolektīvu iesaisti Dziesmu un Deju svētku procesā. Šī procesa nodrošināšanai būtiska loma ir profesionālu kolektīvu vadītāju un speciālistu piesaistei.

Pašvaldības prioritāte amatiermākslas kolektīvu darbībā ir G1 kolektīvi (kori, deju kolektīvi, pūtēju orķestri) un G2 kolektīvi (folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi, tautas mūzikas grupas, amatierteātri un vokālie ansambļi). Šo kolektīvu vadītājiem tiek nodrošināts atalgojums un papildus finansējums (transporta un ēdināšanas pakalpojumiem, meistarklasēm un treniņstundu apmaksai, tautas tērpu iegādei, novada un starpnovadu pasākumiem).

Amatiermākslas kolektīvi aktīvi koncertē, labākie piedalās starptautiska mēroga konkursos, dodas izbraukumos, veido jaunas programmas. Daļa kolektīvu sekmīgi strādā pie ārējā finansējuma piesaistes, kas atkarīga no tā vadītāja spējas un ieinteresētības pamatot kolektīva izaugsmes vajadzības, kā arī juridiskā statusa. Atsevišķi kolektīvi jūt kultūras centra atbalsta un atzinības trūkumu, tomēr kopumā novadā tā ir labvēlīga.

7.attēls.

Talsu novada amatiermākslas kolektīvu un amata vietu skaits 2017.-2021. gadam

Avots: Talsu novada amatiermākslas kolektīvu darbības vērtēšanas rezultāti

Tāpat Pašvaldībai ir profesionāla un veiksmīga sadarbība ar LNKČ, kā rezultātā ik gadu Talsos notiek un tiek plānots kāds no LNKČ rīkotajiem starpsvētku pasākumiem.

Amatiermākslas kolektīvu vidū ir kolektīvi, kuri ieguldījuši darbu profesionālās izaugsmes veicināšanā un ar atzinīgiem rezultātiem piedalās dažādos konkursos gan Latvijā, gan ārpus valsts robežām.

2.10. Kultūras pasākumi

Talsu novadā kultūras un atpūtas pasākumi tiek plānoti saskaņā ar Talsu novada domes 2015. gada 16. jūlija lēmumu Nr.318., Noteikumiem Nr.3 "Par kārtību, kādā tiek plānoti

kultūras, atpūtas un sporta pasākumi un tiem nepieciešamie finanšu līdzekļi nākamajam budžeta gadam”.

Kultūras pasākumu forma un skaits kalendārajam gadam tiek plānots un organizēts saskaņā ar Talsu novada domes Noteikumiem “Par Talsu novada pašvaldības kultūras centru un kultūras centru-muižu klasifikāciju”, kuros noteikti kvantitatīvie rādītāji (noteiktas formas pasākumu vai aktivitāšu skaits gadam) katrai kultūras centra vai kultūras centra - muižas grupai un apakšgrupai, saskaņā ar kuriem tiek vērtēts (un plānots) kultūras un tūrisma pasākumu piedāvājums gadam. Pamatojoties uz kultūras centra vai kultūras centra – muižas klasifikāciju, saskaņā ar noteikumiem, kalendārā gada laikā ir jānodrošina noteikts skaits pašu organizētas norises, citu iestāžu/organizāciju norises, izbraukuma norises un noteikta skaita amatiermākslas kolektīvu darbība.

Vienu reizi gadā Talsu novada domes Izglītības, kultūras un sporta komiteja apstiprina Talsu novada kultūras un atpūtas pasākumu plānu kalendārajam gadam. Plānā tiek iekļauti novada kultūras centru, kultūras centru-muižu, bibliotēku, Talsu novada muzeja un KŠAN rīkotie kultūras pasākumi gadam.

Saskaņā ar Talsu novada kultūras un atpūtas pasākumu kalendāro plānu, 2020. gadā Talsu novadā pavisam kopā tika plānoti 584 kultūras pasākumi.

Talsu novada kultūras pasākumu piedāvājumu galvenokārt veido tradīciju, svētku, atceres un piemiņas dienām veltīti kultūras pasākumi, Dziesmu un Deju svētku kustības pasākumi, radoši pasākumi (darbnīcas, meistarklases) ar iedzīvotāju iesaisti, izstādes, retāk – populārās un profesionālās mākslas koncerti, izrādes.

Novada pilsētās un pagastos vēsturiski, vienu reizi gadā tiek organizēti pilsētas vai pagasta svētki, kas lielākajā daļā arī ir uzskatāmi par kultūras centra vai kultūras centra - muižas lielāko pasākumu kalendārā gada laikā.

Izņēmums ir Sabiles pilsēta, kurā vienu reizi gadā, jūlija mēneša pēdējā nedēļā tiek rīkoti Sabiles Vīna svētki, atsevišķi, pilsētai veltīti svētki netiek rīkoti. Arī Vandzenes pagastā, tradicionālās pagasta dienas vietā, tiek organizēta sporta pasākumu programma, kuru papildina kultūras satura piedāvājums. Ģibuļu pagastā pagasta diena tiek organizēta vienu reizi divos gados.

Daļa novada pilsētu un pagastu kultūras centri un kultūras centri – muižas, ir kļuvuši atpazīstami novada un reģiona mērogā (dažkārt – valsts un starptautiskā) ar inovatīviem, atrašanās vietas kolorītam raksturīgiem pasākumiem: Nurmuižas dienas Laucienē, Mazie operas svētki Laidzē, Tautas deju kopkoncerti Pastendē, Vīna svētki Sabilē, Rūķu burziņš Strazdē u.c.

Novada, valsts un starptautiska mēroga pasākumus novadā, sadarbībā ar novada kultūras centriem, pašvaldības iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, rīko KŠAN. KŠAN rīkotos kultūras pasākumus var iedalīt četrās kultūras pasākumu formās:

1. Dziesmu un deju svētku procesa pasākumi - skates, kopmēģinājumi, lielkoncerti amatiermākslā.
2. Apbalvojumu pasākumi – Talsu novada uzņēmēju Gada balva, Talsu novada pašvaldības apbalvojumi kultūrā un sportā, Talsu novada pašvaldības konkurss “Radi Talsu novadam”, Talsu novada pašvaldības izcilības un atzinības balvu pasniegšana.

3. Konkursi - Kārļa Ferdinanda Amendas stīgu instrumentu individuālo izpildītāju un ansambļu konkurss, Talsu Starptautiskais bērnu un jauniešu akadēmiskās dziedāšanas individuālo izpildītāju un vokālo ansambļu konkurss.

4. Citi novada un valsts nozīmes kultūras pasākumi – Kārļa Ferdinanda Amendas Mūzikas svētki, Raimonda Tigula Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā, Talsu novada Lūgšanu brokastis, Kurzemes dzejas dienas, Kurzemes foto dienas, pieminēsim “Koklētājs” veltīti pasākumi u.c. ņemot vērā kalendārā gada nozīmīgas atceres, piemiņas vai jubilejas dienas.

Daudzi no novada kultūras pasākumiem, ņemot vērā to saturu un ilgtspēju, kā arī nozīmību novada kultūrvidē, ir iesakņojušies kā tradīciju pasākumi novadā. Savukārt lielākie pasākumi ir plaši apmeklēti un ir atpazīstami ne tikai Kurzemes reģionā, bet arī Latvijā.

Lielākais kultūras pasākumu rīkotājs Talsu novadā ir novada līmeņa kultūras centrs Talsu Tautas nams, kas nodrošina daudzveidīgu kultūras piedāvājumu t.sk. dažāda veida profesionālās mākslas piedāvājumu Talsu pilsētā. Rīkojot kultūras pasākumus, tiek izceltas pilsētas kultūrvides bagātības un veicināta Talsu pilsētas unikalitāte un lokālpatriotisms, kā arī ievērots mākslinieciski augstvērtīgās, populārās un amatiermākslas līdzsvars, atbilstoši kultūras auditorijas vēlmēm un vajadzībām.

Kultūras piedāvājumu Talsos papildina KSAN, Talsu novada muzeja, Latvijas Lauksaimniecības muzeja, Talsu Galvenās bibliotēkas, Talsu novada Bērnu un jauniešu centra un citu organizāciju organizētie kultūras pasākumi.

Pilsētā regulāri tiek organizēti klasiskās, populārās mūzikas koncerti gan iekštelpās, gan brīvā dabā, viesizrādes, pasākumi bērniem un jauniešiem, gadskārtu un tradicionālie pasākumi, amatierkolektīvu koncerti un pasākumi, piemiņas pasākumi, izstādes.

Lielākie pasākumi veicina kultūras tūrisma attīstību pilsētā, piesaistot apmeklētājus no Kurzemes reģiona un citām vietām Latvijā. Tie veido Talsu pilsētas tēlu, popularizējot Talsus kā nozīmīgu reģiona nozīmes attīstības centru/pilsētu ar kvalitatīvu kultūras piedāvājumu.

Viens no centrālajiem notikumiem Talsu pilsētā ik gadu ir Talsu pilsētas svētki. Tie tiek organizēti reizi gadā jūlija pirmajā nedēļas nogalē. Plašs un daudzveidīgs svētku aktivitāšu piedāvājums norisinās trīs dienas. Kultūras aktivitātes tiek vērstas uz visu vecumu grupām un notiek dažādās pilsētas vietās, pielāgojoties svētku konceptam. Svētkus organizē Talsu Tautas nams, iesaistās citas Talsu pilsētas iestādes un organizācijas, t.sk. nevalstiskās organizācijas, uzņēmēji un aktīvākie iedzīvotāji.

Otrs lielākais Talsu Tautas nama organizētais kultūras pasākums ir Dižmāras gadatirgus, ko organizē augusta otrajā vai trešajā sestdienā (ap 15. augustu). Dižmāras gadatirgu droši var dēvēt par stabilāko un ilglaicīgāko Talsu tradīciju, kuras aizsākumi atrodami tālajā 1843. gadā, bet tradīciju atjaunoja deviņdesmito gadu beigās. Tas ir lielākais gadatirgus Talsu pilsētā, kas tematiski tiek veltīts kādam kultūraugam vai citai, pilsētai aktuālai, tēmai. Pasākuma aktivitātes tiek organizētas saturiski pielāgojoties tēmai. Nemainīgs paliek gadatirgus pilsētā.

Latvijas Republikas proklamēšanas gadadiena – līdz 2020. gadam plaši apmeklēts brīvdabas koncerts un svētku uguņošana. 2020. gadā sakarā ar pandēmiju un Latvijā noteikto ārkārtējo situāciju, tiek piedāvāti gadadienai veltīti audiovizuāli vides objekti, kas

pilnīgi jauns un līdz šim maz pielietots paņēmiens šajos svētkos, taču saņemot ļoti pozitīvas atsauksmes.

Pēdējos gados arvien lielāku popularitāti iegūst sarīkojums “Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā”, kas tiek rīkota sadarbībā ar komponistu R. Tigulu, pēc viņa iniciatīvas, un to organizē katru gadu jūnija pirmajā sestdienā.

Kultūras piedāvājuma daudzveidību Talsos veido tradicionālie kultūras pasākumi: martā jauniešu diena “Kopā esam, darām, varam”, aprīlī Mākslas dienas un Žaņa Sūniņa prēmijas pasniegšana, Kārļa Ferdinanda Amendas Mūzikas svētki un starptautiskais stīgu izpildītāju konkurss, maijā Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas gadadienai veltītie pasākumi, Starptautiskais akadēmiskās dziedāšanas un vokālo ansambļu konkurss, Grāmatu svētki, Muzeju nakts, septembrī Zinību dienas pasākumi – Pirmās skolas dienas svētki, novembra beigās vai decembra sākumā – Lielās egles iedegšana, savukārt decembrī Jaunā gada sagaidīšana Talsos.

Unikālie vietējā mēroga kultūras pasākumi ir oriģināli un radoši kultūras pasākumi, kas izceļ Talsu pilsētas unikalitāti un citas pilsētai raksturīgās kultūras īpatnības, lielākoties orientēti uz vietējo auditoriju. Tie ir Talsu vārda dienas pārgājiens ar noslēpumu 17. janvārī, Vasaras vakari Radošajā sētā - koncerti un pasākumi, kas izceļ vietējos amatniekus un māksliniekus, “Repair cafe” lietu labošanas darbnīcas, Radošā pastaiga “Sentalsiem piestāv māksla” u.c.

Kultūras pasākumi šobrīd lielākoties tiek orientēti uz vietējo auditoriju, apmierinot tās pieprasījumu pēc kultūras produktiem un veicinot lokālpatriotismu. Talsos kā reģionālās nozīmes attīstības centrā būtu nepieciešams papildināt kultūras piedāvājumu ar pasākumiem, kas aptvertu plašākas auditorijas prasības un piesaistītu apmeklētājus no citām Kurzemes un Latvijas pilsētām.

2.11. Profesionālā māksla

Talsu novadā tiek veidoti labvēlīgi apstākļi profesionālās mākslas (mūzika, teātris, kino, vizuālā māksla u.c.) pieejamībai novada iedzīvotājiem. Talsu novads Latvijā ir atpazīstams kā vairāku spilgtu mūzikas notikumu mājvieta (Mazie Opermūzikas svētki Laidzē, Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā, K.F. Amendas mūzikas svētki).

Pēdējos gados Talsu novadā kultūras jomā noritējusi stabila attīstība. Ir sakārtota kultūras infrastruktūra – pārbūvēts Talsu Tautas nams, un tā ietvaros izveidota Radošā sēta. Pārbūvēta Sauleskalna brīvdabas estrāde, uz jaunām telpām pārcēlusies Talsu Galvenā bibliotēka, izveidots jauns Mākslas, kultūras un tūrisma centrs Sabilē Sinagogas ēkā, atjaunota Firksu Pedvāles muiža.

Talsi ir viena no Latvijas novadu pilsētām, kurā pastāvīgi darbojas kinoteātris. Kinoteātris “Auseklis” ir vienīgais Ziemeļkurzemē, neskaitot Ventspili, kurā iespējams regulāri noskatīties jaunākās Latvijā un pasaulē veidotās filmas, mūsdienu tehnoloģijām atbilstošā attēla un skaņas kvalitātē.

Profesionālās mūzikas piedāvājumu Talsu novadā pamatā nodrošina Talsu Tautas nams. Tiek piedāvāti plaša spektra kvalitatīvi mūzikas koncerti, sākot no dažādu žanru populārās mūzikas, līdz klasiskās un akadēmiskās mūzikas koncertiem. Pateicoties atjaunotajam koncertflīģelim “August Forester” veiksmīgi tiek organizēti klaviermūzikas un akadēmiskās mūzikas koncerti.

Vasaras sezonā Talsu novada iedzīvotāji un viesi labprāt apmeklē koncertus un pasākumus, kas norisinās ārpus telpām – Sauleskalna estrādē, Radošajā sētā, Tiguļkalnā, Pilskalnā. Nozīmīgs profesionālās mūzikas pasākums, kas katru gadu notiek Talsos ir Ārpasaules mūzikas koncerts Tiguļkalnā. Iecienīti un plaši apmeklēti ir Mazie opermūzikas svētki Laidzē.

Koncertus organizē arī kristīgās draudzes novada dievnamos: Talsu evaņģēliski luteriskajā baznīcā un Laucienes evaņģēliski luteriskajā baznīcā.

Talsu novadā teātra nozare plaši pārstāvēta ar amatierteātru darbību, bet novada iedzīvotājiem tiek piedāvātas arī profesionālas izrādes. Profesionālo teātru viesizrāžu piedāvājumu bērniem un pieaugušajiem veido gan Talsu Tautas nams, gan Kultūras centri novadā.

Talsos un novadā vienmēr ir pastāvējusi profesionālā vizuālā māksla. Novadā dzīvojuši un dzīvo, savus darbus rada profesionālie mākslinieki.

Šobrīd Talsu novadā ir divi spēcīgi mākslinieku veidojumi, un viens valstī labi zināms, privāts radošais centrs – Pedvāles Mākslas parks. Tā teritorijā ir izveidota Firkspedvāles starptautiskā mākslinieku rezidence, kas tapusi projekta “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un jaunrades magnēti” ietvaros, kā arī ar Talsu novada pašvaldības finansējumu un biedrības “Pedvāle” atbalstu.

Talsu Krūmu mākslas grupa nav juridiski noformējusies – tā ir kā Latvijas Mākslinieku savienības biedru radošā kopa, kura pēc senās tradīcijas darbojas pie Talsu novada muzeja. Tajā ir 9 Latvijas Mākslinieku savienības biedri, bet kopskaitā tuvu 20. Projektu realizācijai finansējums tiek piesaistīts caur Talsu novada muzeju, bet visvairāk no Valsts kultūrkapitāla fonda.

Biedrība “Ciparnīca” dibināta 2006. gadā, oficiāli tajā ir 2 biedri, bet ir atbalstītāju grupa, kura palīdz realizēt mākslas programmas un darbnīcas ar sabiedrības iesaisti, kā, piemēram, starptautiskais gleznotāju plenērs “Pakalnu palete un starptautiski keramiķu simpoziji Talsu pilsētas svētku laikā. Finansējums projektu realizācijai tiek piesaistīts, rakstot pieteikumus Talsu novada pašvaldības kultūras un tūrisma projektu finansēšanas konkursā.

Abi mākslinieku formējumi darbojas patstāvīgi, saviem spēkiem organizējot savu darbu vidi un materiālu iegādi, realizē radošās idejas, finansējumu mākslas projektu realizēšanai piesaistot projektu konkursos. Talsi kā diezgan liela profesionālu mākslinieku skaita dzīvošanas un darbošanās vieta ir zināma pēdējos 30 gadus un mākslinieku radošā darbība (gleznotāji, grafiķi, tēlnieki, objektu mākslinieki) iztur augstus profesionalitātes kritērijus. Mākslinieki ir aktīvi iesaistījušies dažādos reģionā notiekošajos kultūras notikumos un ir pārstāvējuši Talsu novadu ne tikai Talsu starptautiskās sadarbības partneru valstīs – Dānijā, Igaunijā, Lietuvā, Zviedrijā, Krievijā, Turcijā, bet arī citviet pasaulē.

Pedvāles Mākslas parks, kas izveidojies uz Pedvāles Brīvadabas mākslas muzeja bāzes, ar 100 ha lielu teritoriju, pamatojoties uz 2018. gada 20. septembrī pieņemto Pedvāles mākslas parka likumu, ir kļuvis par Pedvāles Mākslas parku, kura galvenais mērķis ir dabas ainavas, kultūras mantojuma un mākslas integrācija vienotā vidē. Tā teritorijā 2020. gadā darbību uzsākusi arī Firkspedvāles starptautiskā mākslinieku rezidence. Mākslas parka teritorija ir Pašvaldības īpašums un Pašvaldībai ir tiesības to saglabāt,

attīstīt, uzturēt utt. Radošo darbību Pedvāles Mākslas parkā nodrošina biedrība "Pedvāle".

2.12. Profesionālās ievirzes izglītība

Talsu novadā kultūrizglītības jomā darbojas 3 Mūzikas skolas un 3 Mākslas skolas (Talsu Mūzikas skola, Talsu Mākslas skola, Sabiles mūzikas un mākslas skola, Valdemārpils mūzikas un mākslas skola), kas nodrošina profesionālās ievirzes izglītības iegūšanas iespējas.

Talsu Mūzikas skola dibināta 1955. gadā un ir Pašvaldības izglītības iestāde profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmu īstenošanai. Mūzikas skolas darbības mērķi ir sekmēt audzēkņu veidošanos par garīgi attīstītu, brīvu un radošu personību, sniegt nepieciešamās zināšanas un prasmes profesionālas izglītības turpināšanai, kā arī veidot audzēkņu muzikālās intereses, veicināt viņu iesaistīšanos pašdarbības kolektīvos.

Talsu Mūzikas skola nodrošina audzēkņiem sekojošas izglītības programmas: stīgu instrumentu spēli (vijole, čells), taustiņinstrumentu spēli (klavieres, akordeons), pūšaminstrumentu spēli (flauta, klarnete, saksofons, mežrags, trompete, trombons, eifonijs, tuba), sitaminstrumentu spēli, vokālo mūziku (kora klase).

Ar audzēkņiem Talsu Mūzikas skolā strādā 23 pedagogi, bet tajā mācās vairāk kā 200 audzēkņi.

5.tabula

Audzēkņu skaita dinamika Talsu Mūzikas skolā

Izglītības programma	Audzēkņu skaits pa mācību gadiem			
	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.
Taustiņinstrumentu spēle	59	55	54	56
Stīgu instrumentu spēle	28	33	27	25
Pūšaminstrumentu spēle	63	56	55	73
Vokālā mūzika	46	47	53	34
Sitaminstrumentu spēle	11	11	16	16
Kopā	207	202	205	204

Avots: Talsu Mūzikas skola

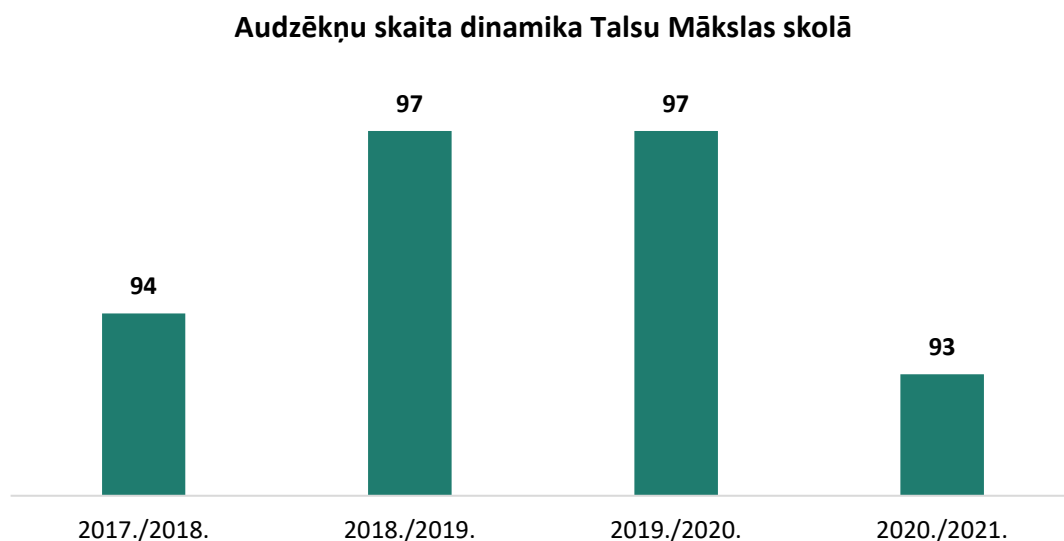
Talsu Mūzikas skola organizē un rīko dažādus pasākumus, bet skolas audzēkņi regulāri piedalās valsts un starptautiska mēroga konkursos, iegūstot augstas vietas un atzinības.

Talsu Mākslas skola ir Pašvaldības dibināta profesionālās ievirzes izglītības iestāde mākslas programmas apguvei. Skola dibināta 1990. gadā, iegūstot telpas K.Valdemāra ielā 2, Talsos. 1997./1998. m. g. skolas kolektīvs darbu uzsāk jaunās telpās Lielajā ielā 25.

2020./2021.m.g. skolā mācās 93 audzēkņi un strādā 6 pedagogi.

Skolā tiek īstenota 7-gadīga profesionālās ievirzes izglītības programma “Vizuāli plastiskā māksla”, bet audzēkņi apgūst šādus mācību priekšmetus: mākslas valodas pamati, kompozīcija, zīmēšana, gleznošana, darbs materiālā, veidošana, grafika, teksts.

8.attēls

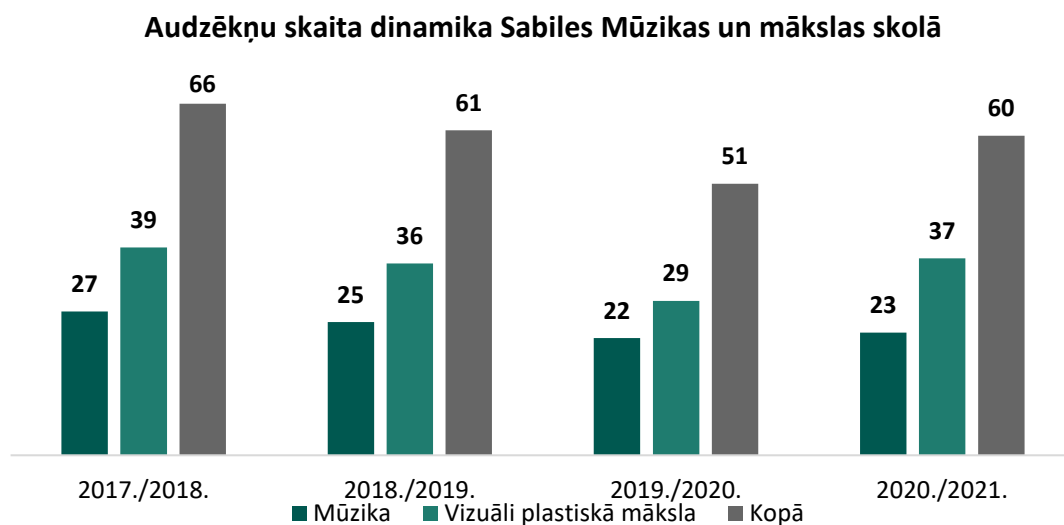
Avots: Talsu Mākslas skola

Talsu Mākslas skola piedalās Talsu pilsētas un novada rīkotajos pasākumos, izstādēs, sadarbojas ar Galvenās bibliotēkas Bērnu nodaļu, Talsu Mūzikas skolu. Skola regulāri piedalās Latvijas mākslas skolu rīkotajos semināros un dažādos mākslas projektos, konkursos gan Latvijā, gan ārpus valsts robežām.

Sabiles Mūzikas un mākslas skola ir dibināta 1991. gadā kā Talsu mūzikas skolas filiāle (atvērtas klavieru un kora dziedāšanas klases). 2000. gada septembrī skola sāk mācību gadu kā Sabiles mūzikas un mākslas skola, jo tiek atvērta Mākslas nodaļa.

2020./2021. mācību gadā skolā mācās 60 audzēkņi, no tiem 37 mācās mākslu un 23 mācās mūziku. Pamatā skolā mācās audzēkņi no Sabiles pamatskolas, bet ir arī audzēkņi no Stendes pamatskolas un Kandavas vidusskolas. Ar audzēkņiem strādā 9 pedagogi.

9.attēls

Avots: Sabiles Mūzikas un mākslas skola

Audzēkņi tiek motivēti piedalīties ar mācību procesu saistītos pasākumos – konkursos, festivālos, koncertos, skatēs, izstādēs, mācību ekskursijās un dažādos radošos projektos.

Skolas audzēkņi aktīvi iekļaujas Sabiles pilsētas un Talsu novada kultūrvides veidošanā ar koncertiem un izstādēm.

Valdemārpils Mūzikas un mākslas skola ir dibināta 1988. gadā kā Rojas Mūzikas skolas filiāle. 1991. gadā Valdemārpils Mūzikas skola kļūst par patstāvīgu skolu. 2006. gada 1. septembrī tiek pievienota mākslas nodaļa un nosaukums tiek mainīts uz “Valdemārpils Mūzikas un mākslas skola”.

Valdemārpils Mūzikas un mākslas skola īsteno 7 profesionālās ievirzes izglītības programmas: 6 mūzikā (klavierspēle, akordeona spēle, flautas spēle, klarnetes spēle, saksofona spēle, kora klase) un 1 mākslā (vizuāli plastiskā māksla).

2020./2021. mācību gadā Valdemārpils Mūzikas un mākslas skolā mācās 54 audzēkņi, strādā 9 pedagogi un tās audzēkņi regulāri piedalās dažādos festivālos, konkursos un koncertos ne tikai novada, bet visas Latvijas mērogā.

6.tabula

Audzēkņu skaita dinamika Valdemārpils Mūzikas un mākslas skolā

Izglītības programma	Audzēkņu skaits pa mācību gadiem			
	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.
Vokālā mūzika, kora klase	22	23	22	16
Klavierspēle	7	7	4	5
Akordeona spēle	9	10	9	6
Flautas spēle	8	8	8	8
Saksofona spēle	4	4	4	2
Klarnetes spēle	1	2	1	2
Kopā mūzikas nodaļā	51	54	48	39
Vizuāli plastiskā māksla	26	25	19	23
Kopā	77	79	67	62

Avots: Valdemārpils Mūzikas un mākslas skola

Skola veic sistemātisku mācību procesa organizēšanu izglītojamo veiksmīgai sagatavošanai un norisei dažāda mēroga konkursos. Kultūras ministrijas rīkotajos valsts konkursos mūzikā un mākslā audzēkņi piedalās katru gadu.

2.13. Interesešu izglītība

Interesešu izglītības programmas Talsu novadā tiek īstenotas Talsu novada Bērnu un jauniešu centrā (turpmāk – Talsu novada BJC), 13 izglītības iestādēs, 9 kultūras centros un vienā privātajā iestādē. Jaunatnes darba programmas īsteno 13 skolēnu pašpārvaldes, 4 jauniešu centri, kas apvienoti Talsu novada Bērnu un jauniešu centra skolēnu pašpārvalžu un jauniešu apvienību organizācijā “TAS.ES”.

Talsu novada BJC ir Pašvaldības dibināta interesešu izglītības iestāde, kas īsteno interesešu izglītības programmas un veic interesešu izglītības, audzināšanas un jaunatnes darba organizatoriski metodisko un informatīvo darbību Talsu novadā. Tas dibināts 1990. gadā kā ārpussskolas darba centrs, bet no 2013. gada, pamatojoties uz Talsu novada pašvaldības un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras līgumu (Nr.1-61/14, 31.05.2011., grozījumi 20.12.2016.) “Latvijas un Šveices sadarbības programmas” projekta ietvaros īsteno multifunkcionāla jauniešu centra funkcijas.

Talsu novada BJC darbības mērķis ir bērnu un jauniešu prasmju, spēju attīstīšana un pozitīvu attieksmju veidošana atbilstoši viņu vecumam, interesēm un vajadzībām, kā arī jauniešu līdzdalība sabiedrības attīstības procesos.

Talsu novada BJC ir galvenie uzdevumi kultūras un brīvā laika pavadīšanas jomā:

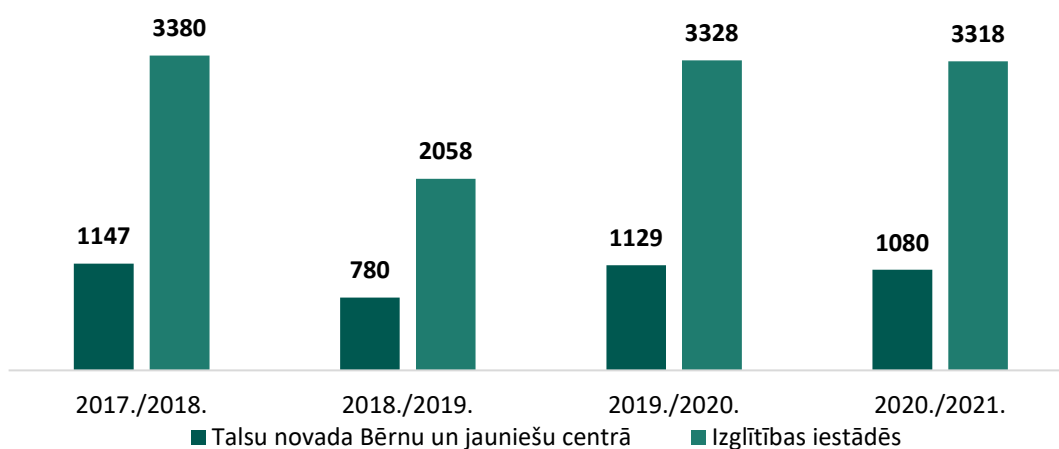
- ✓ izstrādāt un īstenot interešu izglītības un metodiskā darba programmas;
- ✓ organizēt bērnu un jauniešu (turpmāk – audzēkņi) interešu izglītību, radot optimālus apstākļus viņu intelektuālajai attīstībai, interešu, spēju un talantu izkopšanai, pašizglītībai un radošam darbam, karjeras izvēlei;
- ✓ nodrošināt mērķtiecīgu brīvā laika un atpūtas organizēšanu nometnēs, sporta un kultūras pasākumos;
- ✓ īstenot darbu ar jaunatni, sadarboties ar novada jauniešu centriem, jauniešu organizācijām un skolēnu pašpārvaldēm veikt jauniešu brīvprātīgā darba koordinēšanu;
- ✓ organizēt starptautiskos, valsts, novada un iestādes interešu izglītības pasākumus;
- ✓ veikt Pašvaldības amatiermākslas kolektīvu, kuru dalībnieki ir vecumā no 3 līdz 25 gadiem, izņemot kolektīvus, kas piedalās Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos, darbības vienotu metodisko pārraudzību un šo kolektīvu izvērtēšanu Domes noteiktajā kārtībā.

Talsu novada BJC darba organizācijas pamatforma ir audzēkņu iesaistīšana interešu izglītības programmās un radošos vietēja un valsts mēroga projektos atbilstoši viņu interesēm un vajadzībām kompetenču pieejā balstīta mācību satura īstenošana neformālajā izglītībā, Jaunatnes likumā noteikto funkciju darbam ar jaunatni pašvaldībā nodrošināšana, pedagogu tālākizglītība, radošo projektu, metodiskā un informatīvā darba īstenošana.

Talsu novada BJC izglītības programmas kultūrizglītībā ir dejas, mūzika, vizuālā un vizuāli plastiskā māksla, teātris, vides interešu izglītība, tehniskā jaunrade, sporta interešu izglītība, brīvā laika darbības programma un jaunatnes darba programma.

10.attēls

**Dalībnieku skaits* interešu izglītības programmās Talsu novada
Bērnu un jauniešu centrā un izglītības iestādēs**

*Viens izglītojamais var apmeklēt vairākas interešu izglītības programmas

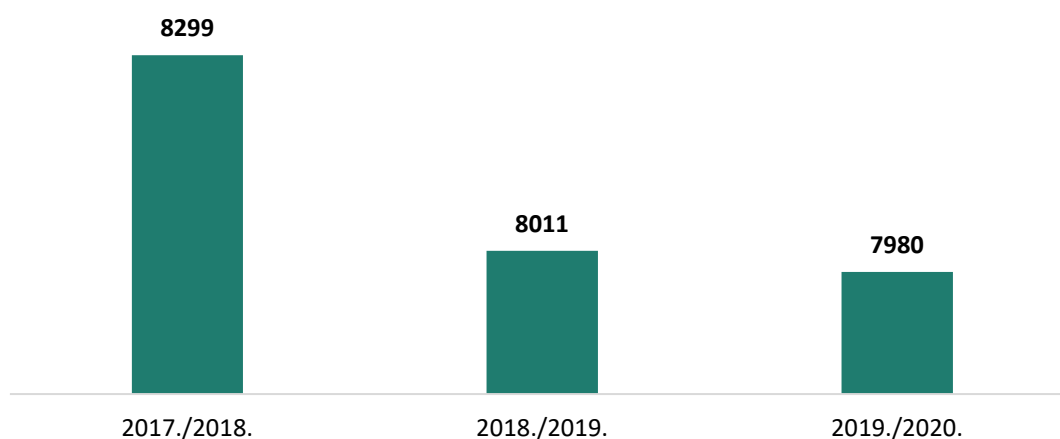
Avots: Talsu novada BJC

Talsu novada BJC organizē un piedalās Talsu novada, valsts un starptautiska mēroga pasākumos, atbalsta Talsu novada jauniešu izstrādātus projektus, kā arī īsteno Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras projektus.

Talsu novada BJC organizētajās aktivitātēs piedalās jaunieši no visas Latvijas un arī citām valstīm.

11.attēls

Iesaistīto dalībnieku skaits Talsu novada Bērnu un jauniešu centra organizētajās un koordinētajās aktivitātēs

Avots: Talsu novada BJC

2.14. Uzņēmējdarbība, nevalstiskā sektora darbība, reliģiskās organizācijas

Lai atbalstītu nevalstiskā sektora organizāciju darbību un veicinātu dažādu kultūras aktivitāšu īstenošanu un pieejamību novadā, Talsu novada pašvaldība, tās iestādes un struktūrvienības, sadarbojas ar kultūras nozares nevalstiskajām organizācijām – biedrībām un nodibinājumiem (turpmāk – NVO).

Lai nodrošinātu finansiālu atbalstu NVO, Talsu novada pašvaldība ir izveidojusi atbalsta sistēmu – projektu konkursus, kā ietvaros Talsu novadā dibinātās NVO var saņemt finansējumu dažādu aktivitāšu īstenošanai: Talsu novada kultūras un tūrisma projektu finansēšanas konkurss, biznesa ideju konkurss “Dari Talsu novadam”, konkurss līdzfinansējuma saņemšanai valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļu teritorijās esošo vēsturisko ēku restaurācijai un konservācijai, konkursu uz līdzfinansējuma saņemšanu daudzdzīvokļu māju pagalmu labiekārtošanai.

Lai veicinātu Talsu novadam nozīmīgu kultūras un tūrisma projektu īstenošanu un sekmētu visu kultūras un mākslas nozaru jaunrades attīstību, kultūras mantojuma saglabāšanu un jaunradīto tūrisma vērtību izplatīšanu, Talsu novada pašvaldība, Talsu novada kultūras un tūrisma projektu konkursa ietvaros, konkursa kārtībā, NVO piešķir finansējumu 12 000 EUR gadā, kultūras un tūrisma projektu īstenošanai.

Talsu novada pašvaldībai, sadarbojoties ar NVO tiek īstenoti nozīmīgi, valsts un starptautiska mēroga projekti nozarē: sadarbībā ar nodibinājumu “Pasaules mūzikas un mākslas fonds” komponista Raimonda Tigula brīvdabas koncerts “Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā”, savukārt kopprojektā ar biedrību “Pedvāle”, īstenots projekts “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un jaunrades magnēti”.

Papildus iepriekš nosauktajām NVO, Talsu novadā reģistrētas 57 NVO, kuru statūtos norādīti kultūras jomai saistoši mērķi un kuru darbība veicina kultūras jomas piedāvājuma veidošanu. Vairākas no nevalstiskajām organizācijām ļoti aktīvi realizē dažādus kultūras un tūrisma projektus, citas ar savu darbību attīsta un pilnveido organizācijai būtisku mērķu sasniegšanu. Talsu novadā ir reģistrētas arī tādas nevalstiskās organizācijas, kuru darbība kultūras jomā ir mazāk zināma vai nav zināma.

Pie Talsu novadā aktīvākajām nevalstiskajām organizācijām, kas ar dažādām aktivitātēm iesaistās kultūrvides pilnveidošanā un attīstībā, kā arī novada kultūras satura un piedāvājuma dažādošanā ir:

Nodibinājums “Pasaules mūzikas un mākslas fonds” dibināts 2010. gadā ar mērķi veicināt Latvijas kultūras atpazīstamību pasaulē. 2021. gadā jau desmito gadu pēc kārtas augstākajā no Talsu pilsētas pakalpiem Tiguļkalnā tiks organizēts komponista un mūziķa R. Tigula brīvdabas koncerts “Ārpasaules mūzika Tiguļkalnā”. Koncertā ik gadu piedalās mākslinieki no Latvijas un citām valstīm, un tas kļuvis par tradicionālu mūzikas notikumu Talsu novada un Latvijas kultūras dzīvē.

Biedrība “Pedvāle” darbojas un attīsta Pedvāles Mākslas parku. Tā teritorijā ir izveidota Firkspedvāles starptautiskā mākslinieku rezidence, kas tapusi projekta “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un jaunrades magnēti” ietvaros, kā arī ar Talsu novada pašvaldības finansējumu un biedrības “Pedvāle” atbalstu.

Biedrība “Aleksandra Pelēča lasītava”, kas dibināta 2000. gada 31. janvārī Dižstendē un jau ar pirmajiem savas pastāvēšanas gadiem ieņēmusi nozīmīgu vietu Talsu novada novadpētniecības kustībā, grāmatniecībā un kultūrvidē. Līdzās sabiedriskām aktivitātēm, redzamākais, sabiedrībai zināmākais un nozīmīgākais biedrības devums ir biedrības apgādā izdotie novadpētniecības un kultūrvēstures izdevumi un publikācijas. Arī šodien ap biedrību pulcējas nozīmīgākie Talsu apkārtnes novadpētnieki – biedrība ir bijusi un ir stabila platforma neskaitāmiem vietējās kultūrvēstures izpēti darbiem, projektiem un izdevumiem. “Aleksandra Pelēča lasītava” ir sava grāmatu kolekcija (krājuma katalogizācija vēl ir nākotnē veicams uzdevums). Daļa grāmatu iegūtas no dzejnieka Aleksandra Pelēča un biedrības biedru personiskajām bibliotēkām, bet prāvāko skaitu devuši ziedotāji (trimdas latvieši Vilis Miķelsons, Viktors Zemesarājs, Ilze Zīverte, Aina Zemdega, literatūrzinātnieks Ilgonis Bērsons, dzejniece Monika Zariņa u.c.). Biedrībai nav algotu darbinieku, visi darbi tiek veikti brīvprātīgi, saimnieciskās darbības rezultātā gūtie ienākumi tiek izlietoti organizācijas tehniskā nodrošinājuma iegādei un jaunu projektu īstenošanai.

Talsu Krūmu mākslas grupa ir Latvijas Mākslinieku savienības biedru radošā kopa, kura pēc senas tradīcijas darbojas Talsu novada pašvaldības iestādes “Talsu novada muzejs” paspārnē. Radošajā kopā ir 9 Latvijas Mākslinieku savienības biedri, bet kopskaitā tuvu 20. Projektu realizācijai finansējums tiek piesaistīts ar Talsu novada muzeja atbalstu, lielākais finansējuma piesaistes avots - Valsts kultūrkapitāla fonds.

Biedrība “Ciparnīca” dibināta 2006. gadā, oficiāli tajā ir 2 biedri, bet ir atbalstītāju grupa, kura palīdz realizēt mākslas programmas un darbnīcas ar sabiedrības iesaisti, kā, piemēram, starptautiskais gleznotāju plenērs “Pakalnu palete un starptautiski keramiķu simpoziji Talsu pilsētas svētku laikā. Finansējums projektu realizācijai tiek piesaistīts, rakstot pieteikumus Talsu novada pašvaldības kultūras un tūrisma projektu finansēšanas konkursā.

Biedrība “Baložu pasts” dibināta 2015. gadā ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti Talsu novada iedzīvotājiem, apzinot vietējo sociālo kapitālu, attīstot vides humanizācijas, kultūras, sporta un izglītības aktivitātes. Biedrība aktīvi iesaistās finansējuma piesaistē novada kultūras un tūrisma finansēšanas konkursā un Valsts kultūrkapitāla fonda finansējuma piesaistē dažādu ar kultūras un mākslas aktivitāšu īstenošanā Talsu novadā.

Nodibinājums “Talsu novada fonds” dibināts 2003. gadā. Fonda misija ir izkopt mērķtiecīgas labdarības tradīcijas un sekmēt attīstību Talsos un novadā, atbalstot sabiedriskā labuma projektus un pozitīvas sociālās pārmaiņas vietējā sabiedrībā. Fonda darbības teritorija aptver Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novada pašvaldības. Ar savu darbību fonds piesaista finansējumu no vietējiem iedzīvotājiem un uzņēmējiem, lai organizētu projektu konkursus, tādā veidā nodrošinot finansējuma novirzīšanu sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai.

“Talsu pensionāru biedrība” ir viena no senākajām Talsu novada biedrībām, kas dibināta 2005. gadā ar mērķi iesaistīt novada seniorus sabiedriskajās aktivitātēs, aizstāvēt senioru intereses dažādās organizācijās un aktīvi sadarboties ar citām organizācijām Latvijā. Seniori ir vieni no aktīvākajiem sabiedrības locekļiem Talsu novadā, kas regulāri organizē dažādas kultūras un sporta aktivitātes senioru brīvā laika un aktīva brīvā laika pavadīšanai. Biedrības aktivitātes veicina senioru dzīves kvalitātes uzlabošanu un piedāvājuma pieejamību ikvienam Talsu novada senioram.

Biedrība “Talsu fotoklubs” dibināta 2006. gadā ar mērķi sekmēt mākslinieciski augstvērtīgu darbu radīšanu fotomākslā, kā arī sekmēt kultūras dzīves attīstību Talsos, Latvijā un ārpus tās robežām. Biedrības biedri ir Talsu Tautas nama amatiermākslas kolektīva “Talsu fotoklubs” pārstāvji, kolektīvs aktīvi iesaistās izstāžu veidošanā un sadarbībā ar citu novadu fotomākslas nozares pārstāvjiem veido izstādes, instalācijas un ekspozīcijas par visdažādākajām tēmām. Finansējuma piesaistei biedrība aktīvi piedalās Talsu novada kultūras un tūrisma projektu finansēšanas konkursā un realizē idejas, kas bagātina kultūras dzīves notikumus fotomākslā. 2021. gadā Talsos pirmo reizi tiks organizētas Talsu fotodienas, kur kopā pulcēsies fotomākslinieki no Kurzemes novadiem.

Nodibinājumi “Deju kolektīvs “Draudzība””, “Deju kolektīvs “Teika”” un biedrības “Talsu Kurši”, “Talsu pūtēju orķestris”, “Tautas lietišķās mākslas meistardarbnīca “Kurši”” dibinātas laika posmā no 2005. gada līdz 2016. gadam ar mērķi veidot izpratni par Latvijas kultūras vērtību un tradīciju saglabāšanu, to kopšanu un attīstību, nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, tautas lietišķās mākslas tradīciju saglabāšanu un attīstības veicināšanu, saturīga brīvā laika pavadīšanu, deju mākslas apguvi un tradīciju kopšanu, jaunu skaņdarbu veidošanu un izplatīšanu, tādā veidā popularizējot Talsu novada tēla atpazīstamību un veidojot kultūras apmaiņu ne tikai Latvijas mērogā, bet arī ārpus valsts robežām. Nodibinājumus un biedrības pārstāv Talsu novada amatiermākslas kolektīvu dalībnieki, kuri realizējot projektus Talsu novada kultūras un tūrisma projektu finansēšanas konkursa un LEADER projektu konkursa ietvaros, veicina sabiedrības līdzdalību kultūras satura un piedāvājuma dažādošanā, un ir būtisks pienesums Talsu novada kultūras jomai.

Reliģiskās organizācijas. Dažādie periodi Latvijas vēsturē ir izveidojuši neatkārtojamu un daudzveidīgu kultūrvidi. Latvijas lauku un pilsētu gadsimtu gaitā izkoptās kultūrvides neatņemama sastāvdaļa ir baznīcas, kas bagātina Latvijas ainavu, kā arī stiprina reģionus

garīgi, materiāli un emocionāli. 20 Talsu novada dievnami ir atvērti ikvienam iedzīvotājam, interesentam un tūristam.

Baznīcas Talsu novada kultūrvidē ieņem īpašu vietu kā kultūrvēsturiskais, arhitektūras un sakrālais mantojums. Baznīca kā Dievnams ir daudzu cilvēku aktivitāšu satikšanās vieta. Ne tikai svētdarbību brīžos, bet arī ļaujot, iepazīt tajās esošās mākslas vērtības, un realizējot, dažādas kultūras norises–koncertus, izstādes, tematiskos pasākumus, t.sk., aktīvi iesaistoties tradīcijām bagātajā Latvijas kristīgās kultūras notikumā “Baznīcu nakts” un “Muzeja nakts” pasākumos, novada rīkotajos pilsētu un pagastu svētkos. Talsu novada pašvaldības kultūras iestādes cieši sadarbojas ar pilsētu un pagastu draudzēm un to mācītājiem, veidojot kopīgus svētkus un atceres brīžus. Talsos visu kristīgo konfesiju draudzes savā starpā ir ļoti draudzīgas. Par tradīciju kļuvuši ekumeniskie dievkalpojumi Valsts svētkos, Talsu pilsētas svētkos, īpašs notikums ir ik gadu rīkotās Lūgšanu brokastis. Laucienes, Spāres, Talsu, Tiņģeres, Valdemārpils kultūras centriem ir veiksmīga sadarbība izveidojusies ar vietējām baznīcām un to draudzēm kopīgi ik gadu tiek rīkoti kapu svētki, svecīšu vakari, Adventes pasākumi. Dažkārt novada amatiermākslas kolektīvi muzicē dievkalpojumos.

2.15. Kultūras pieminekļi

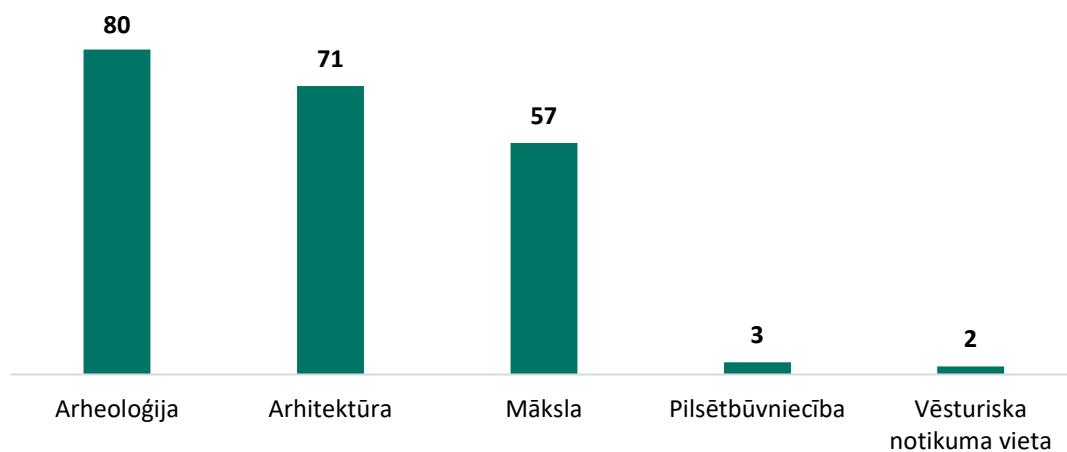
Likuma “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 1.pants nosaka, ka kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa - kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.

Latvijā ir piecas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu tipoloģiskās grupas: arheoloģiskie pieminekļi, arhitektūras un pilsētībūvniecības pieminekļi, mākslas pieminekļi, industriālie pieminekļi, vēsturisko notikumu vietas.

Kopumā Talsu novadā atrodas 213 valsts kultūras pieminekļu aizsardzības sarakstā iekļauti nekustamie kultūras pieminekļi (147 valsts nozīmes un 66 vietējas nozīmes), no kuriem 80 ir arheoloģijas, 71 arhitektūras, 57 mākslas, 3 pilsētībūvniecības un 2 vēsturiska notikuma vietas.

12.attēls

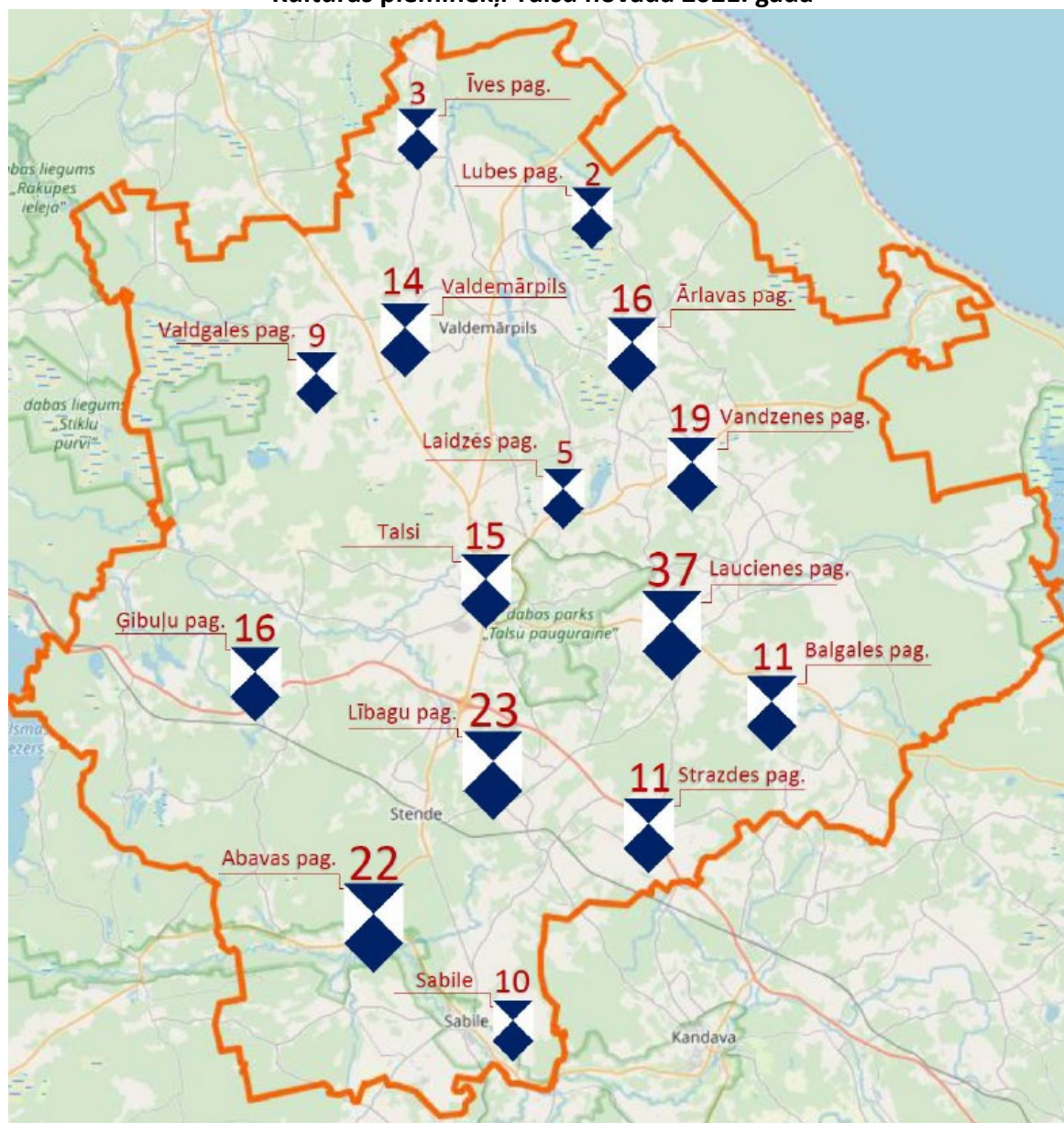
Talsu novada kultūras pieminekļu sadalījums pa tipoloģiskajām grupām

Avots: Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

13.attēls

Kultūras pieminekļi Talsu novadā 2021. gadā

Avots: Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Talsu novada pašvaldība

Aptuveni 37% no visiem pieminekļiem ir arheoloģijas pieminekļi, savukārt arhitektūras pieminekļi veido aptuveni 33%.

Novadā atrodas 3 pilsētbūvniecības pieminekļi – Talsu pilsētas vēsturiskais centrs, Valdemārpils vēsturiskais centrs un Sabiles pilsētas vēsturiskais centrs, kas ir apbūves kompleksi ar vienotu vēsturisku ēku, ielu un citu apbūves elementu kopumu. Ņemot vērā to vēsturisko, arhitektonisko un māksliniecisko nozīmi, Talsu novada dome ir apstiprinājusi saistošos noteikumus Nr.22 “Par Talsu novada pašvaldības līdzfinansējumu valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās esošo vēsturisko ēku restaurācijai un konservācijai Talsu novadā”.

Pašvaldības līdzfinansējumu var saņemt valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās esošo vēsturisko ēku restaurācijai un konservācijai. Projekta pieteikuma iesniedzējs var būt fiziska vai juridiska persona. Līdzfinansējumu piešķir konkursa kārtībā, izvērtējot projektu pieteikumus saskaņā ar administratīvajiem kritērijiem un kvalitatīvajiem rādītājiem. Līdzfinansējumu piešķir 30% līdz 60% apmērā no kopējās tāmes, bet ne vairāk kā 5000 EUR viena konkursa projekta īstenošanai. Līdzfinansējums nav liels, bet projektu īstenotāji to atzīst par nozīmīgu atbalstu.

2018. gadā pašvaldības līdzfinansējumu piešķīra 16843 EUR apmērā. Piecus projektus īstenoja Talsos (kopējā summa 11843 EUR) un vienu Valdemārpilī (kopējā summa 5000 EUR). 2019. gadā finansējumam pieteicās 8 pretendenti no Talsiem, kam kopumā piešķīra 28748 EUR pašvaldības finansējumu. 2020. gadā finansējums piešķirts piecu projektu īstenošanai.

No Talsu novada teritorijā esošajām muižām, Kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi minētas 11 muižas (Sabiles mācītājmuižas apbūve, Pedvāles muižu komplekss, Briņķu - Pedvāles muižas apbūve, Firksu - Pedvāles muižas apbūve, Nogales pils, Pastendes muiža, Nurmuiža, Stendes muižas apbūve, Stendes muižas bruņinieku pils, Valdgales muiža, Vandzenes muiža).

Viens no lielākajiem ir Pedvāles muižu komplekss, kurā ietilpst trīs muižas - Firkspedvāle, Briņķu Pedvāle un Sabiles mācītājmuiža, kas apvieno ne tikai to apbūvi, bet ir saistīts ar daudz plašāku teritoriju – Abavas ieleju, kuras kultūrvēsturiskajai videi ir īpaša nozīme un vērtība.

Firkspedvāles muižas apbūvi veido kungu māja, saimniecības ēkas (daļēji zudušas) un parks, kas izvietojies dziļā gravā. Nesen Firkspedvāles muiža restaurēta projekta “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti” ietvaros, un tajā izveidota starptautiskās mākslinieku rezidence.

Viena no Talsu novada pērlēm ir nesen atjaunotā **Lielvirbu muiža**. Ēku komplekss muižas centrā veidojies 18. gs. beigās un 19. gs. sākumā. Visstraujāk muiža attīstījās 19. gs. otrajā pusē, kad 1854. gadā Štrombergu ģimene muižu pārdeva baronam Firksam. Muižas centrā bijušas vismaz 28 ēkas. Šobrīd Lielvirbu muiža pēc atjaunošanas pabeigšanas uzņem viesus savās greznajās telpās.

Tagadējā **Nurmuižas pils** celta 16.gs. otrajā pusē. Nurmuižas pils telpas uzskatāmas par vienu no labākajiem neoklasicisma interjeru paraugiem Latvijas pilīs. Pils būvēta lauksaimniecības nolūkos. Nurmuiža, kā arī plaši apkārtnes īpašumi, līdz ekspropriācijai bija Nurmuižas Firksu dzimtas īpašums gandrīz četrus gadsimtus. Nurmuižas pils ir

nocietināta ēka ar mazu iekšējo pagalmu, kas sastāv no galvenā taisnstūrveida divstāvu korpusa un pagarinātiem dienvidaustrumu fasādes spārniem. Pārbūvēta 17.gs. beigās, 19.gs. trīsdesmitajos, astoņdesmitajos gados un 1909.- 1912. gadā pēc arhitekta Vilhelma Bokslafa projekta. Muižas apbūves kompleksu veido vairākas 18.-19. gadsimtā celtas ēkas, to papildina ainavu parks. Kopš 2005.gada notiek vērienīgi atjaunošanas darbi. Rekonstruēta dīķu sistēma. Atjaunoti tilti. Izkopts pils parks. Atjaunotas daudzas ēkas. Klēts, Lielais zirgu stallis, Vārtu tornis, Dārznieka māja, Kalpu māja, Smēde, Darba zirgu stallis un putnu māja. Izveidots restorāns, viesnīca un plaša svinību telpa, iecienīta pasākumu un ekskursiju vieta.

Spāres muižas centrālā ēka 20. gs. sešdesmitajos gados ievērojami tika pārbūvēta, kad telpas piemēroja skolas vajadzībām. Pie ēkas piekļaujas savdabīga plānojuma parks. Plānojuma ziņā tas ir viens no skaistākajiem muižu centriem Kurzēm. Mūsdienās tā ir daudzfunkcionāls tūrisma, kultūras un sporta centrs, kas viesiem piedāvā ekskursijas, pasākumus, naktsmitnes un telpu nomu. Kultūras pieminekļu sarakstā iekļautas muižas parādes ieejas kāpņu margas.

Strazdes muižas komplekss sastāv no kungu mājas, kaltes, spirta brūža, kalpu mājas u.c. ēkām. Pie muižas izveidots ainavu parks, kurā aug vērtīgas introducēto koku sugas un lapegļu audze. Tās atpazīstamības zīme ir teatralizētas ekskursijas un tematiskie pasākumi ar rūķu tēliem.

Tiņģeres muižas ēka būvēta ar klasicisma stila iezīmēm un ar jūtamam Krievijas modes ietekmi, tā izvietotas pakalna virspusē. Klasicisma stila muižas ēka kādreiz lepojusies ar ziemas dārzu labajā spārnā, siltumnīcām, plašu muižas saimniecību: zirgu stalliem, kalpu māju, krejotavu u.c. Šobrīd muižā atrodas Kultūras centrs, pagasta pārvalde, bibliotēka, kapela, ir saglabāties ainavu parks ar Mīlestības saliņu, avota grotu un pastaigu takām. Tūristiem pieejamas teatralizētas ekskursijas un tematiskie pasākumi.

Kā kultūras pieminekļi Talsu novadā ir noteiktas 9 luterāņu baznīcas un 2 sinagogas ēkas.

Projekta “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti” ietvaros Talsu novada pašvaldība ir atjaunojusi Sabiles sinagogu, kurā darbosies pašvaldības iestāde “Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs”, kas īstenos Kurzemes reģionā unikālu, vietējā un starptautiskā mērogā atpazīstamu un pieejamu, inovatīvu mākslas, tūrisma un kultūras tūrisma saturu, veicinot mākslas un sabiedrības mijiedarbību globālā kontekstā, apmeklētāju plūsmu pilsētvidē, novadā un Kurzemes reģionā, kā arī izceļot īpaši aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas “Abavas ieleja” un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas “Abavas senleja” unikalitāti un kolorītu.

Novadā atrodas arī būves un objekti, kas nav iekļauti kultūras pieminekļu sarakstā, bet kuriem ir vēsturiska vērtība. Ievērojams arī ir industriālais mantojums: 18.gs. Uguņu dzelzs manufaktūras vieta Vandzenes pagastā, Laidzes un Lubes pagastu ūdensdzirnavas, mūra tilti pār Raķupi Valdgaies pagastā, pār Skolas upi un pār Šķēdes upi Vandzenes pagastā, Stendes, Talsu un Valdemārpils dzelzceļa stacijas, Spāres dzelzceļa stacijas ūdenstornis, Sabilē, Vandzenē, Valdemārpilī, kā arī 17.gs. liелgabalu stobri Talsos.

2.16. Kultūrvide kā tūrisma resurss

Materiālais un nemateriālais kultūrvēsturiskais mantojums ir nozīmīgs tūrisma resurss. Seno kuršu mantojums Talsu novadā 2019. gadā īpaši izcelts, pateicoties Kurzemes plānošanas reģiona pārrobežu sadarbības projektam “Baltu ceļš”. Ārvalstu mērķauditoriju

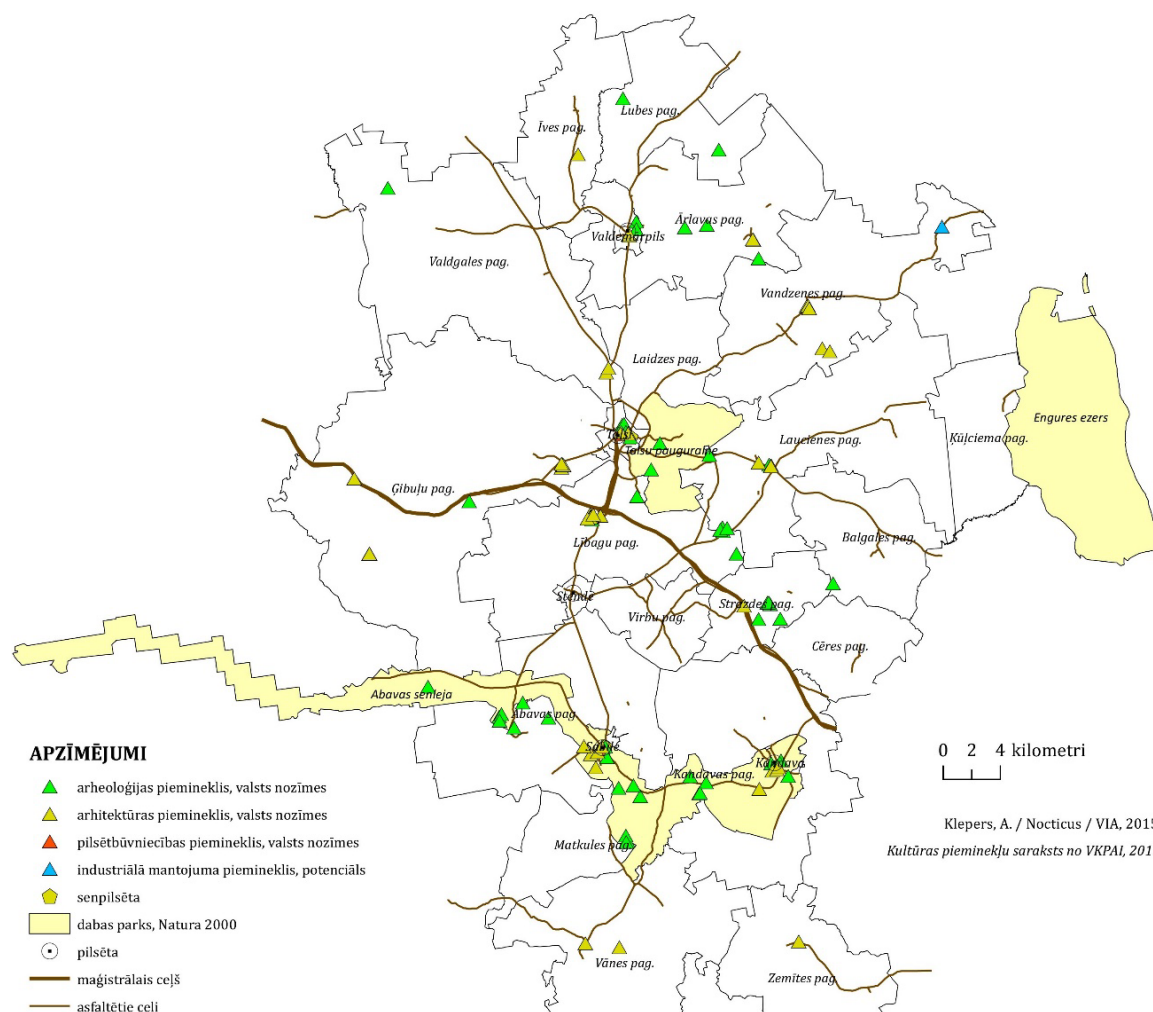
piesaista labi saglabāts baltvācu mantojums – īpaši muižas un pilis. Nozīmīgs tūrisma resurss ir tradicionālie svētki un tradīcijas. Paradumi, dzīvesveids un tradīcijas ietekmē arī tūrisma nozari, tie var arī būt kā labs tūristu piesaistes veids. Tradicionālie pasākumi kā Dīzmāras gadatirgus, Sabiles Vīna svētki u.c. Talsu novadam raksturīgie pasākumi piesaista tūristus no visas Latvijas. Talsu novada kultūrvēsture ir interesanta un bagāta, par ko liecina arī materiālā kultūras mantojuma klātesamība. To ietekmē seno tautu (lībieši, kurši) un folkloras mantojums, vācu laiki, Kurzemes un Zemgales hercogistes laiki, Kurzemes guberņas laiki un 20. gs. vēsture. Tie ietekmē arī tūrismu mūsdienās – liela daļa tūristu interesējas par savu izcelsmi un ar to saistītām vietām Latvijā.

Ceļotāju interese par tūrisma objektiem atšķiras, taču visbiežāk tūristi izvēlas, apmeklējot kultūras pasākumus, doties arī apskatīt kādu no tūrisma objektiem, kas salīdzinoši vienmērīgi izvietojušies visā novada teritorijā. Kopumā Talsu novada tūrisma informācijas centra interneta portālā www.visittalsi.com ir apkopota informācija par 208 213 apskates vietām.

Talsu novada TIC apkopojis un izveidojis informatīvo materiālu “100 vietas, kas jāredz Talsu novadā” ar kura starpniecību aicina redzēt un piedzīvot Talsu novadu, aicina redzēt un piedzīvot skaistākās un nozīmīgākās materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma vietas.

14.attēls

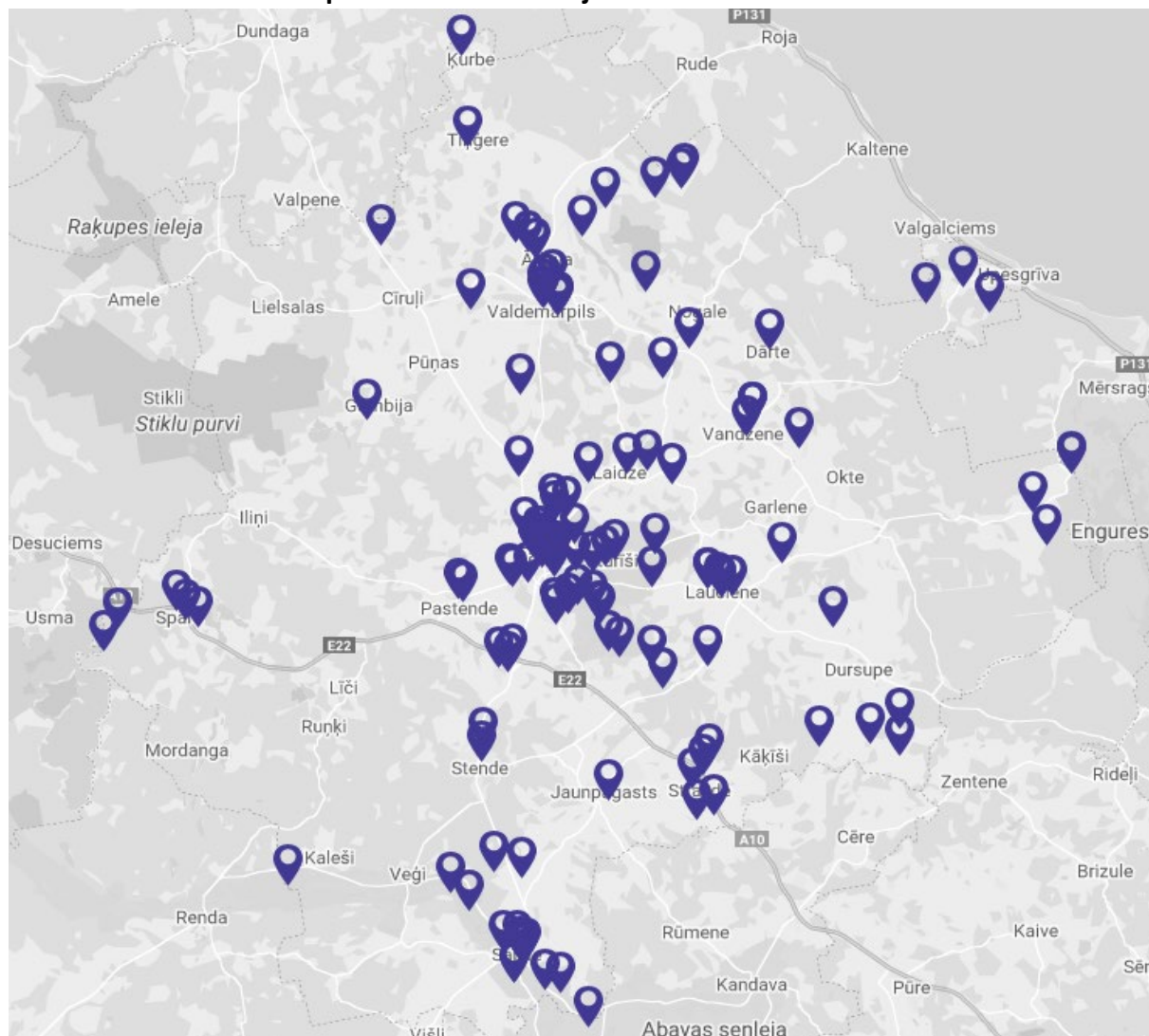
Kultūras mantojuma resursi Talsu novadā

Avots: (A. Klepers, SIA "Nocticus", Vidzemes Augstskola, 2015, kultūras pieminekļu saraksts no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, 2015).

15.attēls

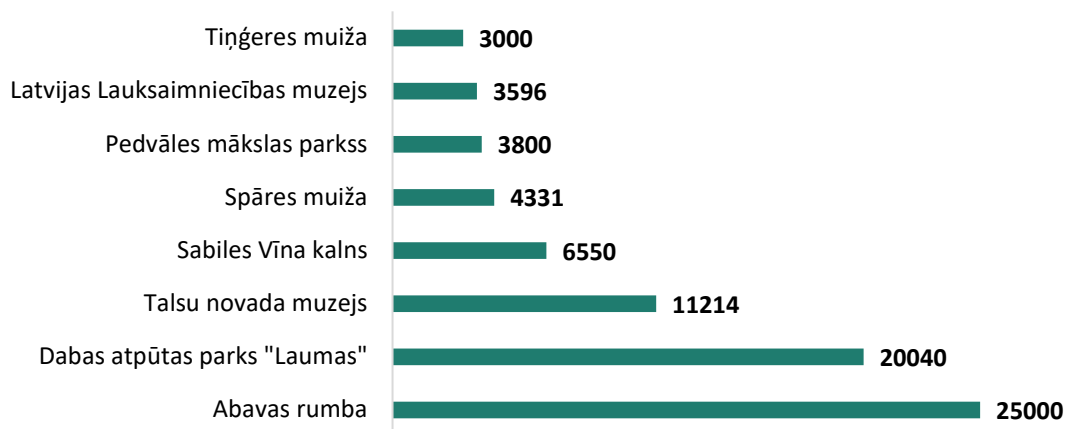
Apskates vietu izvietojums Talsu novadā

Avots: (visittalsi.com)

16.attēls

Talsu novada populārākās apskates vietas 2019. gadā

Avots: Talsu novada tūrisma informācijas centrs

2.17. Talsu novada kultūrtelpas komunikācija

Talsu novada kultūrtelpas komunikācija kopumā ir ļoti plaša un pamatā balstīta uz katras iestādes izpratni, pieejamajiem resursiem un darbinieku spējām un tam, kāda veida komunikācija un aktivitātes tiek veiktas, lai popularizētu pasākumus.

Biežāk izmantotie kanāli pasākumu publicitātei ir iestāžu veidotie plakāti pilsētas vai pagasta teritorijā, Pašvaldības informatīvais izdevums "Talsu Novada Ziņas", oficiālā tīmekļvietne www.talsunovads.lv, iestādes sociālo tīklu konts Facebook platformā un personīgā komunikācija, uzrunājot individuāli. Pēdējais minētais norāda uz to, ka pasākumu veiksmes atslēga ir balstīta arī konkrētā cilvēkfaktorā, kas vienlaikus ir gan stiprā puse, gan drauds ilgtermiņa attīstībai un patstāvīgai pasākuma funkcionēšanai.

Sociālajos tīklos primāri tiek publicēti pasākumu plakāti, informācija par izmaiņām pasākumos, galerijas, ziņas un raksti, kas lielākoties ir vienvirziena komunikācija. Salīdzinoši maz ir pasākumu, kas prasa cilvēku iesaisti-konkursi, aptaujas u.tml. Vairāk varētu tikt izmantots arī sociālā tīkla Facebook notikumu veidošanas rīks, kas ļauj ar konkrētā pasākuma interesentiem uzturēt pastarpinātu komunikāciju un atgādināt par pasākuma tuvošanos, un atspoguļot gaidāmā notikuma unikalitāti.

Novērtējot publicitātes lomu pasākumu plānošanā, lielākā daļa aptaujāto atzīmē, ka kaut nelielā apjomā, tomēr cenšas to darīt katram pasākumam. Savukārt ieguldītais finansējums gada laikā ārpakalpojumos variē no 100 līdz 500 EUR, novada nozīmes kultūras centram tie ir ap 3000 EUR.

Pašvaldības Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa Kultūras institūcijām šobrīd sniedz resursu atbalstu, drukājot plakātus, veidojot un publicējot informāciju sociālo tīklu kontā Facebook, Pašvaldības informatīvajā izdevumā un tīmekļvietnē, reizi nedēļā informējot par vismaz vienu kultūras pasākumu radiostacijas SWH ziņām atvēlētajā raidlaikā. Lielākajiem un nozīmīgākiem novada pasākumiem ir plānota papildu radio un video reklāma, atsevišķos gadījumos tiešraides, video un foto apskati.

Lai arī kultūras institūcijas atzīmē, ka veiktie pasākumi ir pietiekoši, tomēr mārketinga jomā ir vēl plašas iespējas strādāt pie pasākumu plānveidīgas komunikācijas un papildu aktivitātēm kopumā, ja vien laicīgi tiek sniegta informācija par plānoto pasākumu saturu arī Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļai.

2021. gadā Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa veidos kopējo aktivitāšu plānu, lai savlaicīgi paredzētu, kādus pasākumus ir iespējams ar komunikācijas un mārketinga aktivitātēm atbalstīt vairāk.

Teju visiem novada kultūras institūciju organizētājiem kultūras pasākumiem ir potenciāls tapt par apmeklātiem un uzmanību piesaistošiem pasākumiem, kuriem bez atbilstoša finansējuma un saturiskā izpildījuma, ir nepieciešamas plānveida publicitātes pasākumi un aktivitātes esošas un jaunas mērķauditorijas uzrunāšanai.

2.18. Kaimiņu pašvaldību kultūrvide

Talsu novada pašvaldība Dundagas, Mērsraga un Rojas novadiem sniedz pakalpojumus kultūras funkciju nodrošināšanā. Ik gadu tiek slēgti sadarbības līgumi par sadarbību kultūras jautājumos. Sadarbība nodrošina kultūras funkcijas novadu amatiermākslas kolektīviem Dziesmu un Deju svētku procesa nepārtrauktības nodrošināšanai.

DUNDAGAS NOVADS

Dundagas novadā darbojas vairāki kultūras centri: Dundagas Kultūras pils, Kolkas Tautas nams, Līvu Tautas nams, Līvu centrs “Kūolka”, Vīdales saietas nams. Novadā darbojas 15 amatiermākslas kolektīvi – 9 Dundagā un 6 Kolkā. Septiņi no kolektīviem ir Dziesmu un deju svētku dalībnieki. Līvu tautas nams Mazirbē un Līvu centrs “Kūolka” Kolkā uztur lībiešu kultūras vērtības. Mazajos ciemos piekrastē nav kultūras iestāžu un iedzīvotāju pulcēšanās vietu. Kultūras jomā Dundagas novads turpina ilggadēju sadarbību ar tagadējiem Talsu, Rojas un Mērsraga novadiem – īpaši saistībā ar amatiermākslas aktivitātēm, Dziesmu un Deju svētku procesa nodrošināšanā un bibliotēku darba koordināciju.

Dundagas Kultūras pils ir Dundagas novada domes izveidota iestāde. Tā izvietota Valsts nozīmes arheoloģijas un arhitektūras pieminekļi – Dundagas pilī, kas ir Dundagas pagasta kultūras, izglītības un tūrisma centrs. Pilī izvietota arī Dundagas Mākslas un mūzikas skola, tajā rīko kultūras un izklaides pasākumus. Pils telpās atrodas viesnīca – Jauniešu mītne, kuru mācību gada laikā izmanto Dundagas vidusskolas audzēkņi. Vasaras mēnešos telpas izmanto kā naktsmītnes notiekošo pasākumu apmeklētāji, kā arī citi Dundagas viesi.

Dundagas Kultūras pilī kopš 2008. gada sadarbībā ar Latvijas Medaļu mākslas klubu iekārtota pastāvīgā medaļu mākslas ekspozīcija (vienīgā Baltijā). Apmēram desmit gadus Dundagā dzīvo un aktīvi piedalās Dundagas novada kultūras dzīvē tēlnieks Jānis Mikāns.

Pils ir populārs tūrisma objekts, tajā atrodas Tūrisma informācijas centrs, kas nodrošina gida pakalpojumus pils apmeklētājiem un ekskursijām pa Dundagas un Kolkas pagastiem.

Ēkā ir izvietotas pastāvīgas vēsturiskas un tematiskas ekspozīcijas. Tūrisma informācijas centrs uztur un atjauno informatīvo bāzi interneta vietnei www.visit.dundaga.lv, www.dundagaspils.lv un www.sliteresdiena.lv.

Kultūras pilī darbojas deju kolektīva, bērnu un senioru deju grupas, jauktais koris, vokālais ansamblis un amatiermākslinieki. Ar pašvaldības atbalstu darbojas sociālo grupu interešu klubi. Katru gadu tiek organizēti tradicionālie novada svētki: Slīteres ceļotāju diena, Mazo vokālistu konkurss, Gadskārtu ieražu, valsts svētki, u.c. Pasākumu organizēšanā un īstenošanā iesaistās Mākslas un mūzikas skola, PII “Kurzemīte”, Dundagas vidusskola, Saimnieciskais dienests, Attīstības un plānošanas nodaļa, Kolkas pagasta pārvalde.

2019. gadā Dundagas pils sniedz pakalpojumus iedzīvotājiem Brīvā laika pavadīšanas centrā.

Kolkas tautas nams ir Dundagas novada domes izveidota Kolkas pagasta pārvaldes padotībā esoša struktūrvienība, kuras darbības pamatmērķis ir kultūras vērtību radīšana, izplatīšana un saglabāšana. Tautas namā aktīvi darbojas divi amatiermākslas kolektīvi - koklētāju ansamblis un dziesmu ansamblis. Nozīmīgākie pasākumi – Jūras svētki, Skrējiens Sirdspuksti jūrai un Senās uguns nakts pasākums, 18. novembra svētku pasākums. Kolkas Tautas nama telpas tiek izmantotas arī novada mēroga sacensībām sportā.

Kolkas Lībiešu saietas nams ir Dundagas novada domes izveidota Kolkas pagasta pārvaldes padotībā esoša struktūrvienība, kuras galvenie darbības virzieni ir lībiešu vēstures, kultūras, valodas, tradicionālās nodarbošanās popularizēšana, uzturēšana un

saglabāšana; tūrisma informācijas sniegšana un tūrisma attīstība Dundagas novadā, izstāžu veidošana un izstādīšana apskatei. Lībiešu saieta nama telpās darbojas 2 biedrības – biedrība “Domesnes” un Lībiešu (līvu) savienība “Līvōd Īt”, ar kurām pašvaldībai ir noslēgti funkciju deleģēšanas līgumi. Pirmajā darbības gadā 29% no apmeklētājiem ir bijuši ārzemnieki. Tūrisma sezonas laikā ir iespēja organizēt ekskursijas vai nodarbības dažādu vecuma grupu apmeklētājiem. Ir izstrādāta spēle un uzdevumi jauniešu auditorijas piesaistei.

Dundagas Mākslas un mūzikas skola ir Dundagas novada Domes dibināta izglītības iestāde profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmu īstenošanai Dundagas pagastā un Kolkas pagastā. Izglītības programmu realizācija notiek Dundagā, Pils iela 14, un Kolkā, Kolkas tautas namā.

Izglītības iestādē strādā 21 pedagogs un 3 tehniskie darbinieki. 2020./2021. mācību gada 1. septembrī izglītības iestādē ir 221 izglītojamais un tā īsteno gan profesionālās ievirzes, gan interešu izglītības programmas.

Izglītības iestādē regulāri notiek daudzveidīgi kultūras un ārpusnodarbību pasākumi, iesaistot gan profesionālās ievirzes, gan interešu izglītības izglītojamos un viņu vecākus/likumiskos pārstāvjus. Daudzi no pasākumiem kļuvuši par tradīciju. Visi ārpus nodarbību pasākumi tiek plānoti tā, lai mācību gada laikā savu artavu tajos būtu devis katrs izglītojamais. Koklētāju ansamblis, vokālie ansambļi, sitaminstrumentu spēles, vijoles spēles ansambļi un individuālie izpildītāji ir neatņemama sastāvdaļa izglītības iestādes, pagasta, Dundagas novada un citos Latvijas mēroga pasākumos. Kokles spēles un Kora klases izglītojamie Kolkā ir patiesi lībiskā mantojuma izzinātāji un aktualizētāji. Pēc izglītības iestādes beigšanas vairums absolventu turpina muzicēt pašdarbības kolektīvos – jauktajā korī, koklētāju ansamblī, ir aktīvi sabiedriskās dzīves atbalstītāji un veidotāji. Joprojām turpinās vijoles spēles izglītojamo darbība Ziemeļkurzemes jauniešu kamerorķestrī. Organizētās ārpusskolas aktivitātes veido izglītojamos kā radošas personības, kas prot novērtēt kultūras vērtības, ievērot ētiskās normas un atbilstošu etiķeti, sniedzot koncertus, iekārtojot savu darbu ekspozīcijas, piedaloties ārpusskolas koncertos un radošos pasākumos.

Izglītības iestāde regulāri piedalās visos Latvijas Nacionālā kultūras centra rīkotajos Valsts konkursos izglītības iestādes realizētajās profesionālās ievirzes izglītības programmās un citos konkursos reģiona, valsts un starptautiskā mērogā, kuros gūti gan augsti sasniegumi, gan uzstāšanās un piedalīšanās pieredze. Izglītojamie piedalās arī Dundagas Kultūras pils rīkotajos pasākumos.

Dundagas novada Centrālā bibliotēka ir Dundagas novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde. Bibliotēka darbojas kā administrējošais, koordinējošais un metodiskais centrs bibliotēkas struktūrvienībām: Dundagas pagasta Kaļķu bibliotēka, Dundagas pagasta Vīdales bibliotēka, Kolkas pagasta bibliotēka, Kolkas pagasta Mazirbes bibliotēka. Bibliotēkas funkciju veikšana tiek finansēta no pašvaldības līdzekļiem. Bibliotēkā tiek nodrošināta lasītājiem draudzīga un pamudinoša vide mācībām un saturīgai brīvā laika pavadīšanai. Savu darbību bibliotēka plāno attīstīt kā ģimenes tipa bibliotēku.

MĒRSRAGA NOVADS

Mērsraga novadā kultūras pakalpojumus nodrošina Mērsraga Tautas nams un Upesgrīvas Saieta nams, kas nodrošina dažādu kultūras pasākumu piedāvājumu novada iedzīvotājiem. Katru gadu novadā tiek svinēti Līgo svētki, Jūras svētki, Mērsraga novada svētki, bet vasaras sezona tiek noslēgta ar Senās Uguns nakti.

Mērsraga tautas nams darbību uzsācis 1961. gadā. Ēkā atrodas bibliotēka, pašvaldības policija un tautas nams. Vasaras sezonas pasākumu apmeklētāju rīcībā ir 2007. gadā uzbūvēta brīvdabas estrāde – Jēgerleja, kas rekonstruēta 2018. gadā. Mērsraga Tautas namā darbojas 9 amatierkolektīvi - deju kopa, deju grupa, rokdarbnieku pulciņš, amatierteātris, jauktais koris, tautas deju kolektīvs, jauniešu tautas deju kolektīvs, vidējās paaudzes tautas deju kolektīvs un bērnu popgrupa.

Upesgrīvas Saieta nama ēka ir Mērsraga novada pašvaldības īpašums, kas atjaunots un atvērts 2013. gada 21. oktobrī. Saieta namā atrodas interneta publiskās pieejas punkts, šeit notiek kultūras pasākumi, notiek interešu grupu nodarbības. Ilgus gadus kultūras jomā kā galvenais mērķis tika izvirzīts atdzīvināt kora un tautas deju tradīcijas novadā, lai nodrošinātu novada dalību Dziesmu un Deju svētkos.

Mērsraga Mūzikas un mākslas skola ir radoša, tradīcijām bagāta izglītības iestāde, kas rūpējas par kultūras vērtību saglabāšanu, aktualizēšanu un izplatīšanu. Skola ar savu darbību ieņem nozīmīgu vietu Mērsraga novada sabiedriskajā un kultūras dzīvē. Regulāri tiek organizēti izglītojamo un pedagogu koncerti, mūzikas pēcpusdienas un darbu izstādes. Izglītības iestādes izglītojamie piedalās Valsts un citu profesionālās ievirzes skolu rīkotajos konkursos, festivālos, kā arī apmeklē citu skolu izglītojamo koncertus un izstādes. Mākslas programmas izglītojamajiem tiek organizētas mācību ekskursijas.

Izglītības iestāde darbojas kā patstāvīga mācību iestāde un apsaimnieko vienu ēku kopā ar Mērsraga vidusskolu. Telpas atbilst attiecīgo profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanas prasībām un izglītības iestādei ir nepieciešamais materiāli tehniskais nodrošinājums.

Mērsraga Mūzikas un mākslas skolā tiek dota iespēja apgūt kvalitatīvu, šodienas prasībām atbilstošu mūzikas un mākslas pamatizglītību. Pedagogi rada tādu mācību vidi, kurā izglītojamais spēj sasniegt izvirzītos mērķus. Izglītības iestāde veicina izglītojamo vēlmi pilnveidoties, radošumu.

Mērsraga novada bibliotēka ir Mērsraga novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas atrodas Mērsraga Tautas nama telpās un tās darbības mērķis ir iedzīvotāju bibliotekārā, bibliogrāfiskā un informatīvā apkalpošana. Bibliotēku reģistrā tā reģistrēta 2004. gadā, savukārt 2019. gadā tā tika akreditēta kā vietējās nozīmes bibliotēka. Pie Tautas nama, kurā atrodas bibliotēkas telpas, ir uzbrauktuve, lai atvieglotu cilvēku, ar kustības traucējumiem, piekļuvi bibliotēkai. Vajadzības gadījumā, lasītāji tiek apkalpoti arī dzīvesvietā. Bibliotēkas darbību finansē no Mērsraga novada pašvaldības budžeta līdzekļiem. Bibliotēkā tiek veikta lietotāju konsultācijas dažādu ikdienas jautājumu risināšanā e-pakalpojumu lietošanā- elektrum.lv, internetbankas un vēl citu jautājumu risināšanā.

Bibliotēka sadarbojas ar Mērsraga vidusskolu un PII "Dārta" (bibliotekārās stundas, konkursi, viktorīnas), ar Mērsraga novada Tautas namu, iesaistās kopīgos pasākumos, sadarbojas ar Mērsraga novada informācijas centru.

ROJAS NOVADS

Rojas novada pašvaldības kultūras pakalpojumu veido Rojas kultūras centrs, Rojas novada bibliotēka, Rojas pagasta bērnu bibliotēka, Kaltenes bibliotēka un Rojas Jūras zvejniecības muzejs.

Rojas kultūras centrā mājvietu raduši visi radošie novada cilvēki, kas mīl dziesmu, deju, teātri. Rojas kultūras centrs ir mūsdienīga kultūras iestāde Ziemeļkurzemes piekrastē, darbojas kopš 1962. gada kā zvejnieku kolhoza “Banga” kultūras nams. Nams atjaunots 2007. gadā.

Kultūras centrs organizē un koordinē profesionālās mākslas pieejamību novada iedzīvotājiem, organizē un nodrošina amatiermākslas kolektīvu darbību, iesaistot vietējās, reģionālās, valsts un starptautiskās kultūras norisēs, rūpējas par kolektīvu māksliniecisko izaugsmi. Centrs organizē informatīvus un izglītojošus pasākumus, sadarbojas un sniedz pakalpojumus novada iestādēm un nevalstiskajām organizācijām.

Kultūras centra ēkā atrodas Rojas novada galvenā bibliotēka ar bērnu literatūras nodaļu, laulību zāle, Rojas novada pašvaldības policija, novada pensionāru padome.

Novada kultūras norises tiek veidotas, cieši sadarbojoties novada kultūras pasākumu organizatorei, Rojas kultūras centram, kā arī ar Mūzikas un mākslas skolu, vidusskolu, bibliotēkām, muzeju u.c. Kultūras notikumi tiek organizēti arī citos Rojas novada ciemos.

Rojas kultūras centrā regulāri notiek pašmāju kolektīvu koncerti un teātra izrādes, kā arī profesionālo mākslinieku viesizrādes un vieskoncerti. Notiek atpūtas un tematiskie vakari dažādām iedzīvotāju grupām. Regulāri apskatei tiek piedāvātas dažādas izstādes, notiek kinoseansi, kā arī tiek organizētas tikšanās ar filmu veidotājiem.

2019. gada 29. jūnijā tika atklāta Rojas brīvdabas estrāde - papildus vieta kultūras norisēm, un atrodas kultūras centra pārziņā. Tā ir būvēta kā atklāta tipa celtne ar jumtu visā tās garumā. Estrādē skatītājiem paredzētas 1000 sēdvietas un 1000 stāvvietas. Līdz ar jaunās kultūrtelpas - brīvdabas estrādes atklāšanu, pavērušās jaunas iespējas koncertu un izrāžu organizēšanai vasaras periodā.

Rojas novadā ik gadu tiek organizēti Zvejnieksvētki, Rojas novada svētki, Rojas kino brīvdienas, Senā uguns nakts. Rojas kultūras centrs iesaistīts kino, mākslas un kultūras festivāla “Rojal” organizēšanā, skatītāju atzinību ieguvis pašmāju talantu muzikālais šovs “Meklējam solistu”. Tiek atzīmēti tradicionālie svētki.

Rojas kultūras centrā darbojas 13 amatiermākslas kolektīvi: sieviešu koris, sieviešu senioru vokālais ansamblis, bērnu tautas deju kolektīvs, jauniešu skatuves runas pulciņš, bērnu vokālā studija, amatierteātris, senioru dāmu deju kopa, modes deju studija, līnijdeju grupa, kuros darbojas 405 novada iedzīvotāji.

Kultūras centra telpās mājvietu raduši arī grupa “Rojal”, Rojas novada pensionāru padome, senioru klubs, notiek ārstnieciskās vingrošanas nodarbības un dievkalpojumus notur draudze.

Rojas Mūzikas un mākslas skola ir Rojas novada domes dibināta izglītības iestāde, kura īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikā un mākslā, kā arī nodrošina interešu izglītību gan pieaugušajiem, gan bērniem. Rojas Mūzikas un mākslas skola dibināta 1967. gadā. Skola ir akreditēta līdz 2021. gada 24. februārim.

2020./2021. mācību gadā mācības profesionālajā ievirzē gan mūzikā, gan mākslā 1.klasē uzsāka pavisam 22 audzēkņi, profesionālās ievirzes izglītojamo skaits izglītības iestādē

kopā 85 audzēkņi. Rojas Mūzikas un mākslas skola kopš 2010. gada īsteno arī Interesešu ievirzes izglītību gan pieaugušajiem, gan bērniem. 2020./2021. mācību gadā gan mūzikas, gan mākslas nozarē interesešu izglītības programmās mācās vairāk kā 30 izglītojamo.

Rojas Mūzikas un mākslas skola īsteno astoņas profesionālās izglītības programmas gan mūzikā, gan mākslā. Visas programmas ir licencētas.

Skolā darbojas noturīgs un profesionāls pedagogu un tehnisko darbinieku kolektīvs. Rojas Mūzikas un mākslas skolā ir izveidojušās tradīcijas, kurās iesaistās un atbalsta gan pedagogi, gan skolas padome, gan audzēkņi un arī viņu vecāki.

Skolā vidēji gada laikā tiek organizēti 40 pasākumi, koncerti, izstādes, tai skaitā viens no ievērojamākajiem – vieglās un džeza mūzikas ansambļu konkurss "Rojas ritmi", 2019. gada oktobrī pirmo reizi tika rīkots ritma festivāls "Ri Ri Ritmi".

Rojas Mūzikas un mākslas skola aktīvi piedalās konkursos, valsts konkursos, kuros gūst atzinības un godpilnas vietas, skolu sadraudzības pasākumos un festivālos, kas tiek rīkoti citās pilsētās un ciemos. Tādējādi audzēkņos tiek attīstīta atbildības sajūta un prasme uzstāties uz skatuves.

Rojas Mūzikas un mākslas skola ir Rojas novada viena no svarīgākajām kultūrvides veidotājām un uzturētājām jau vairāk kā piecdesmit gadus. Skolas rīkotos koncertus, konkursus, veidotās izstādes ir iespēja apmeklēt ikvienam Rojas novada iedzīvotājam un viesim. Skola savu pasākumu organizēšanā iesaista ne tikai pedagoģisko un tehnisko darbinieku kolektīvu, bet arī skolas audzēkņus, absolventus un vecākus.

Skola lepojas ar saviem 569 absolventiem, no kuriem 117 turpinājuši savu profesionālo pilnveidi mūzikas vai mākslas programmās augstākās mācību iestādēs.

Mūzikas un mākslas skolā valda sakārtota un estētiska vide, tā tiek regulāri uzturēta un pilnveidota. Skola ir nodrošināta ar nepieciešamajiem mūzikas instrumentiem, mācību materiāliem, interneta pieslēgumu, dažādām tehnoloģijām mācību procesa nodrošināšanai. Kolektīvās muzicēšanas prasmju attīstīšanai skolā darbojas: vokālie ansambļi, kori, klavieru dueti, ģitāristu ansambļi, vijolnieku ansambļi, akordeonu duets, klavieru ansamblis, pedagogu ansamblis.

Rojas novada bibliotēka atrodas Rojas Kultūras centra otrajā stāvā (apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām ierīkotas slīpās uzbrauktuves un lifts uz otro stāvu) netālu no Rojas vidusskolas, Sporta skolas, Mūzikas un mākslas skolas, novada domes un arī autoostas. Bibliotēkas struktūru veido 3 nodaļas: administratīvā darba /nodaļas vadītājs vienlaikus ir bibliotēkas vadītājs/, lietotāju apkalpošanas un bērnu literatūras nodaļa.

Rojas novada bibliotēkas struktūrvienība ir *Kaltenes ciema bibliotēka* (vienots nolikums un pakalpojumu izmantošanas noteikumi). Ir laba sadarbība ar Rojas vidusskolas bibliotēku. Rojas novada bibliotēkas sniegtie pakalpojumi ir pieejami ikvienam, tā ir informācijas, izglītības, kultūras, sabiedriskās saskarsmes un novadpētniecības centrs novada iedzīvotājiem un viesiem.

Ārējo apkalpošanas punktu bibliotēkai nav. Ar bibliotekāru, novada sociālā dienesta, Samariešu un individuālu cilvēku (galvenokārt radnieku) brīvprātīgu palīdzību tiek nodrošināta grāmatu apmaiņa un piegāde mājās. Bibliotēka ir akreditēta līdz 2024. gadam un tai piešķirts vietējas nozīmes bibliotēkas statuss. Bibliotēku popularizējošie pasākumi pamatā ir literārās pēcpusdienas, kurās uzstājušies novadā un ārpus tā vairāk

vai mazāk zināmi cilvēki. Bērnu grupām un vecākiem saistošas ir pirmsskolas izglītības iestāžu izstādes, savukārt vasaras mēnešos skatāmas Rojas MMS audzēkņu diplomdarbu izstādes, bet bibliotēkas apmeklētāju vidū visieciņātākās ir dažādas vaļasprieku izstādes – gleznas, fotogrāfijas, rokdarbi, ceļojumu suvenīru un daudz dažādu citu priekšmetu kolekcijas, kā arī literārās izstādes.

Bērnu literatūras nodaļa piedalās LNB organizētajās lasīšanas veicināšanas programmās. Sadarbojoties ar Rojas vidusskolu un novada pirmsskolas izglītības iestādēm, organizē bērniem literārās pēcpusdienas, priekšā lasīšanas nodarbības un bibliotēkārās stundas. Ik pa diviem gadiem Rojas bibliotēka kopā ar novada domi un Kultūrkapitāla fondu organizē Pastariņa prēmiju.

Rojas Jūras zvejniecības muzejs ir Rojas novada domes pakļautībā esoša pašvaldības iestāde, kas likumos un citos normatīvos aktos noteiktās kompetences ietvaros vāc, dokumentē, saglabā, pēta, eksponē un popularizē Rojas novada un Ziemeļkurzemes piekrastes (posms: Mērsrags – Sīkrags) materiālās un nemateriālās kultūrvēsturiskās vērtības, akcentējot zvejniecību, jūrniecību, dabas jautājumus piekrastē, Rīgas jūras līcī un kultūras vēsturi. Muzejs dibināts 1968. gadā. Pašlaik muzeja krājumā glabājas vairāk nekā 29000 priekšmeti (krājuma vienības). Rojas muzejs ir akreditēts līdz 2023. gada 26. martam.

Apzinot savas vietas vēsturisko bagātību, veicināt lokālpatriotismu un radīt pozitīvu Rojas novada tēlu Kurzemes viesiem. Rojas Jūras zvejniecības muzejs atrodas Rojā, Selgas ielā 33 – šajā ēkā ir iekārtotas 3 muzeja krājuma telpas, izstāžu zāle mainīgajām mākslas un krājuma izstādēm, 6 ekspozīcijas – “Zvejniecība 19.gs beigās un 20.gs sākumā”, “Burenieku būve 19.gs beigās un 20.gs sākumā”, “Kapteiņa istaba”, “Padomju istaba – zvejnieku kolhozs “Banga””, “Amatniecība zvejniekciemās”, “Kā sudrabs pārtop zeltā”, “Goda grāmata” – par Rojas novada mākslas, mūzikas un sporta personībām, kuras Rojas vārdu nesušas tālāk pasaulē.

2018. gadā Kaltenē ir izveidota Rojas Jūras zvejniecības muzeja filiāle “Kaltenes klubs”. Izveidota izstāde par Kaltenes ciema un ēkas “Kaltenes klubs” vēsturi, izveidots muzeja atklātais krājums “Zvejniecība”. 2021. gada pavasarī muzeja filiāles āra teritorijā tiks atklāts labiekārtots parks “Cilvēki pie jūras” – stāvlaukums, ļaužu pulcēšanās vieta, ērta piekļuve jūrai, piknika vieta, bērnu atrakcijas, tiks atklāta muzeja ekspozīcija – radošās darbošanās centrs, aktualizētie jautājumi – piekrastes zvejā izmantotie transportlīdzekļi, Rīgas jūras līča piekrastes (Mērsrags – Kolka) līnijas izmaiņas gadu gaitā, zivis mūsu piekrastē, to izmaiņas gadu gaitā. 2020. gadā Rojas muzejs ir izveidojis pastāvīgo izstādi/ekspozīciju Ģipkas baznīcā “Ģipkas baznīcas stāsts”.

Sakarā ar muzeja paplašināšanos un piedāvāto pakalpojumu palielināšanu 2021. gadā paredzēta muzeja darbinieku struktūras izmaiņas.

Rojas Jūras zvejniecības muzejā tiek rīkoti ikgadējie tradicionālie pasākumi: Muzeju nakts Rudens tirgus, Kaltenes svētki, Muzeju nakts pasākums u.c. Muzejā ir izstrādāta kāzu programma jaunlaulātajiem “Mīlestības mezgls”, ir gida pakalpojumi latviešu, angļu, vācu un krievu valodās u.c. Visi muzeja piedāvājumi balstīti uz kultūrvēsturiskā (materiālā un nemateriālā) mantojuma un novada vēstures izziņāšanu.

Visaktīvāk profesionālajā vizuālajā mākslā darbojas Rojas novads, pateicoties novada mākslinieka, Rojā dzīvojošā keramiķa Māra Grosbaha sāktajai iniciatīvai, kas šobrīd rezultējies ikgadējā vasaras festivālā “Rojal”.

Par “Rojal” sākumu var uzskatīt 1997. gadu, kad notika pirmais keramikas simpozījs ROJARAKU, kas gadu gaitā pārtapa par starptautisku mākslas laboratoriju “Roja Art Lab” (līdz 2006.gadam), gadu gaitā rezultātā Roja ir ieguvusi ap 30 pilsētvides objektu. Pēdējos gados dalībnieki mākslas simpozījiem no visas pasaules tiek aicināti konkursa kārtībā, tādējādi nodrošinot augstas profesionālās kvalitātes.

2020. gadā jau septīto reizi notika mākslu festivāls “Rojal. Kino. Māksla. Mūzika”. Tā organizācijā aktīvi iesaistījušies arī citi Rojas novadnieki-Latvijas kino jomā strādājošais mākslinieks Jurgis Krāsons, Kremerata Baltica vijolnieks Sandis Šteinbergs, biedrība Rojal, Rojas novada dome un liels skaits sponsoru.

3. SVID ANALĪZE

7.tabula

Talsu novada kultūrvides stiprās, vājās puses, iespējas un draudi

KULTŪRVIDE	
STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
Pašvaldības kultūras nozares pārvaldība, atbalsts un līdzdalība.	Nepietiekams finansējums infrastruktūras uzturēšanai un atjaunošanai, materiāltehniskās bāzes uzlabošanai, jaunām iniciatīvām.
Līdzsvarots kultūras institūciju teritoriālais pārklājums un infrastruktūras pieejamība.	Nepietiekams atsevišķu kultūras infrastruktūras objektu nodrošinājums atbilstoši savam profilam, t.sk. pieejamības nodrošināšana
Kultūras un dabas vērtības, unikāla kultūrvide, nozīmīgs kultūrvēsturiskais un dabas mantojums.	Nepietiekamas speciālistu zināšanas papildus finansējuma piesaistīšanā un projektu īstenošanā.
Dažādām mērķa grupām atbilstošs kultūras piedāvājums vietējā, reģiona un valsts mērogā.	Nepietiekoša privātā sektora un mecenātisma izmantošana kultūras pasākumu organizēšanai un kultūrvēsturiskās vides sakārtošanai.
Novada radošo, sabiedrībā atpazīstamo personību kultūrā atbalsts.	Profesionāļu trūkums nozarē.
Labā sadarbība un resursu apvienošana starp dažādām institūcijām.	Nekonkurētspējīgs kultūras nozarē strādājošo speciālistu atalgojums.
Regulāra kultūras projektu konkursa organizēšana.	Nepietiekams resurss un zināšanas sabiedrisko attiecību un mārketinga aktivitāšu plānošanai un nodrošināšanai.
Atsevišķi maza formāta pasākumi ar augstu kvalitātes un apmeklētības potenciālu.	Nepiemērota tehnika un programmatūra digitālajām mārketingam.
Tradicionāli, atpazīstamību guvuši pasākumi.	Situācijai un reālajām izmaksām neatbilstošs finansējums.
Jauni saturiskie formāti (attīstības stadijā).	Savstarpējās informācijas aprites trūkums
Pašvaldības nodrošināts atbalsts publicitātes un mārketinga aktivitātēm.	Iedzīvotāju zemā maksātspēja.
Kultūrtūrisma attīstība - unikālu piedāvājumu veidošana.	Citu piedāvājumu trūkums, ko darīt pirms/pēc pasākuma/aktivitātēm u.tml.
Vietējās kopienas dalībnieku līdzdalība	

kultūras radīšanas, izzināšanas, pārmantošanas un tālāknodešanas procesā, kultūras vērtību un tradīciju veidošanā.	
--	--

KULTŪRAS CENTRI UN MUIŽAS	
Stabils un paredzams pašvaldības finansējums Dziesmu un Deju svētku procesa nepārtrauktības nodrošināšanai, kultūras satura veidošanai un pašvaldības dibināto amatiermākslas kolektīvu vadītāju un speciālistu atalgojumam.	Uz tradīcijām, ieradumiem un stereotipiem balstīta nozare, kurā grūti ieviest pārmaiņas. Priekšstatī par kultūru kā patērētāja nozari.
Mūsdienīgs piedāvājums kino jomā - Ziemeļkurzemes reģiona kinoteātris.	Neelastīgi, vairāku gadu garumā nemainīgi nosacījumi budžeta plānošanā un administrēšanā.
Kultūras centru un muižu ikgadējā izvērtēšana un klasifikācija.	Profesionālās un populārās mākslas nepietiekama pieejamība lauku teritorijās.
Amatiermākslas kolektīvu vadītāju un speciālistu izvērtēšana.	Atsevišķos centros morāli novecojis kultūras satura piedāvājums.
Atbalsts un sadarbība ar citām pašvaldības iestādēm, struktūrvienībām un pārvaldēm kultūras centru un muižu darbības nodrošināšanai, Dziesmu un Deju svētku procesa nepārtrauktības nodrošināšanai.	Nepietiekams amata vietu skaits kultūras centros un kultūras centros – muižās ārpus Talsiem.
Uzņēmēju atbalsts un sadarbība kultūras satura veidošanai.	Nepietiekami materiāli tehniskie un finanšu resursi brīvdabas pasākumu vietu kapacitātes pilnvērtīgai izmantošanai.
Novada ģeogrāfiskais novietojums Kurzemē.	Nepietiekams tehniskais (gaisma, skaņa, rekvizīti, transports) nodrošinājums un finansējums pasākumu organizēšanai un mūsdienīga kultūras satura nodrošināšanai.
Esošās kultūras infrastruktūras atjaunošana - papildus iespēja kultūrvides piedāvājuma nodrošināšanai.	Nepietiekami izmantota sadarbība starp privāto, valsts un pašvaldību sektoru un sabiedriskajām organizācijām.
Kopējā kultūras piedāvājuma ietekme uz kultūrtūrismu – pilsētu un pagastu svētki, to piedāvājums, satura un aktivitāšu daudzveidība.	Profesionāļu trūkums un neizpratne par kultūras nozari un tās attīstību.
	Resursu lokalizēšana.
	Iekšēja konkurence.
AMATIERMĀKSĻA	
Sakārtota, renovēta kultūras norišu infrastruktūra novadā. Tai skaitā lielizmēra un arī ārtelpu pasākumiem.	Atalgojuma sistēmas nepilnība amatiermākslas kolektīvu vadītājiem, speciālistiem (darba sezonālitate) veicina mainību, cieš kolektīva izaugsmes process.
Sabalansēts, daudzveidīgs kultūras institūciju tīkls ar plašu piedāvājumu dalībai amatiermākslas kolektīvos.	Nav īstermiņa un ilgtermiņa atbalsta plāns amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšanā, dalībai konkursos un festivālos, vadītāju un speciālistu tālākizglītībai, materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai.
Vēsturiski stipras un tradīcijām bagātas amatiermākslas norises novadā.	Nenotiek tradicionālo prasmju mērķtiecīgs tālāk nodošanas process.
Kolektīvu nodrošinājums dalībai Dziesmu un deju svētkos un LNKC rīkotajos starpsvētku pasākumos.	Speciālistu trūkums - esošo speciālistu novecošanās, motivācijas trūkums jaunajiem speciālistiem darboties novada amatiermākslas kolektīvu darbībā.
Ir profesionāli jomas speciālisti - entuziasti novada administratīvajā darbā.	Kolektīvu dalībnieku novecošanās, jaunu dalībnieku trūkums apdraud kolektīva veiksmīgu

	un radošu darbību.
Spēcīgas amatiermākslas tradīcijas, aktīva kolektīvu līdzdalība novada kultūras procesos.	Vienotas ilgtermiņa stratēģijas trūkums amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšanai visos pārvaldības līmeņos.
Dalībnieku nodrošināšana ar tautastērpiem un metodisko materiālu (dziesmu krājumi, jaunrades deju krājumi. utt.).	Jomas kolektīvu vadītāju – spilgtu personību, līderu trūkums, kuri spējīgi ap sevi pulcēt ļaudis un domubiedrus kolektīvos.
Kolektīvu vadītāji, speciālisti – profesionāļi, savas jomas speciālisti, kuri papildina zināšanas, dažādos semināros,ursos (pašvaldības atbalsts, pašfinansēšanās).	
BIBLIOTĒKAS	
Visas reģiona bibliotēkas akreditētas līdz 2024. gadam.	Zema darbinieku motivācija.
Talsu Galvenajai bibliotēkai ir piemērotas telpas un atrašanās vieta un tuvumā plaša bezmaksas autostāvvietā, ērta grāmatu apmaiņa.	Nepietiekams aprīkojums tiešsaistes pasākumu organizēšanai novada bibliotēkās.
Mūsdienīgs iekārtojums, šodienas prasībām atbilstošs aprīkojums.	Pieredzes trūkums darbā ar starptautiska mēroga sadarbības projektiem.
Pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām.	Jauno IKT rīku apguve pietiekamā apjomā.
Valsts atmaksāts publiskais vadu un bezvadu internets, pašvaldības finansēts datortehnikas un biroja tehnikas nodrošinājums.	Strauja IT tehnikas novecošanās.
TGB profesionāls, radošs un atsaucīgs personāls, kvalificēti, pieredzējuši darbinieki.	Nepietiekama sabiedrības viedokļa noskaidrošana veicot kvalitatīvas visaptverošas iedzīvotāju aptaujas.
Pakalpojumu un materiālu unikalitāte.	3 novada bibliotēkās nav BIS ALISE.
Reģiona pašvaldību publisko bibliotēku elektroniskais kopkatalogs ar pilnīgu bibliotēku krājuma atspoguļojumu.	Dažās novada bibliotēkās nav pieejamība iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām.
BIS ALISE pielietojums un iespējas: automatizēti darba procesi, attālināti pakalpojumi lietotājiem.	Nav atrisināts jautājums Sabilē par bibliotēku atrašanās vietu un apvienošanu.
Senioru un cilvēku ar īpašām vajadzībām apkalpošana mājās .	
Ārējās apkalpošanas punkti – veids kā iedzīvotājiem saņemt bibliotēkas pakalpojumus.	
MUZEJI, IZSTĀDES	
Muzeja orientācija uz novada vēsturisko vērtību saglabāšanu un popularizēšanu, kā arī pasākumu organizēšanu.	Norišu sezonālitate, neatbilstoša kultūras norišu infrastruktūra pasākumu organizēšanai ziemas periodā.
Noturīgs kultūras pasākumu un to apmeklētāju skaits.	Neapmierinošs muzeju infrastruktūras un tehniskais nodrošinājums, t.sk., pašreklāma.
Pastāvīgs izstāžu un pasākumu skaits.	Nav sadarbības starp iestādēm, plānojot izstādes un pasākumus.
KULTŪRAS PIEMINEKĻI	
Apzināta informācija par Talsu novada	Kultūrvēsturisko objektu īpašnieku un

kultūras pieminekļiem.	iedzīvotāju nepietiekama izpratne par kultūrvēsturisko objektu aizsardzības jautājumiem.
Pietiekams valsts nozīmes kultūrvēsturisko pieminekļu īpatsvars.	Kultūrvēsturisko objektu īpašnieku finanšu līdzekļu trūkums ēku rekonstrukcijai.
Pašvaldības līdzfinansējums vēsturisko ēku restaurācijai un konservācijai pilsēt būvniecības pieminekļu teritorijā.	Atrašanās nomaļus no galvenajiem valsts transporta koridoriem.
	Nepietiekami attīstīta kultūrvēsturisko objektu atbalsta infrastruktūra (stāvvietas; norādes; orientieri u.c.).
	Ekonomisko interešu ietekme uz kultūrvēsturiskajiem objektiem.
	Nav izstrādāts vienots Talsu novada kultūras pieminekļu pārvaldības un uzturēšanas plāns.
PROFESIONĀLĀ MĀKSĻA (mūzika, literatūra, vizuālā u.c.)	
Spēcīgs radošais potenciāls – Talsu Krūmu mākslas grupa un keramiķu biedrība “Ciparnīca”.	Mākslinieku pamatnodola novecošanās, kā rezultātā var zaudēt augstvērtīgs profesionālais sniegums.
Unikāla, laikmetīga reģiona māksla, kas labi zināma valstī jau 35 gadus.	Nav nodibināta novada mākslinieku biedrība.
Pedvāles mākslas parka un starptautiskās mākslinieku rezidences profesionāla darbība.	Šobrīd nenotiek starptautiski mākslas projekti un apstājusies sadarbība ar Talsu ārvalstu sadraudzības partneriem.
Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centra izveide Sinagogā.	Daudzveidīgas profesionālās mākslas pieejamības trūkums.
Novada radošās, sabiedrībā atpazīstamās personības - literāti un mūziķi.	Profesionālās mākslas nepietiekama pieejamība lauku teritorijās.
Novada mākslinieku atbalsts profesionālās mākslas pasākumu veidošanā.	Nepietiekami izmantots radošo personību potenciāls novada kultūras piedāvājuma veidošanā.
Dalība Kurzemes dzejas dienu pasākuma organizēšanā un norisē, pasākumu ar mūziķu un literātu līdzdalību organizēšana.	
Profesionālās mākslas pieejamība – koncerti, teātra izrādes, izstādes u.c.	
INTEREŠU IZGLĪTĪBA	
Vienīgais multifunkcionālais (interese izglītības, brīvā laika pavadīšanas un jaunatnes darba) centrs Ziemeļkurzemē.	Par maz novērtētas iespējas, ko piedāvā interese izglītība un jaunatnes darbs, kompetenču pieejā balstītā mācību satura īstenošanā.
Nodrošināti optimāli apstākļi ikviena bērna un jaunieša intelektuālajai attīstībai, spēju izkopšanai, pašizausmei un karjeras izvēlei.	Atbildīgo speciālistu jaunatnes, audzināšanas un interese izglītības darbā mainība, kas rada robus informācijas apmaiņā un pēctecībā.
Kvalitatīva dažādu žanru interese izglītības programmu bezmaksas pieejamība.	Sniegtā piedāvājuma iespējas ne vienmēr sakrīt ar pieprasījumu.
Nemainīgs dalībnieku skaits Talsu novada BJC īstenojamās interese izglītības programmās.	
Darbība vērsta uz kultūrvēsturisko tradīciju stiprināšanu un pēctecību.	
Nodrošināts nepārtraukts, mērķtiecīgs, izglītojošs darbs Skolu jaunatnes dziesmu un	

deju svētku sagatavošanas procesā un norisē.	
Kvalificēts un radošs pedagoģiskais personāls.	
PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBA	
Kvalificēti pedagogi.	Daļai pedagogu ir liels darba stāžs, kas jau pietiekami tuvā nākotnē var radīt sarežģījumus ar pedagogu nodrošinājumu atsevišķās specialitātēs.
Daudzveidīgas mācību metodes.	Novada nozīmes centros skolu infrastruktūra novecojusi.
Plašs profesionālās ievirzes izglītības programmu klāsts mūzikā.	Nepietiekama interneta pieejamība un IT izmantošana mācību norisē.
Talsu mūzikas skolai ir mājīgas un atbilstošas telpas, moderna materiālā bāze izglītības programmu īstenošanai.	
Mūzikas skolu audzēkņi piedalās un gūst panākumus visdažādākā mēroga konkursos.	
Mūzikas skolu absolventi turpina mācības mūzikas vidusskolās, kļūstot par plaši pazīstamiem mūziķiem gan akadēmiskajā, gan populārajā mūzikā.	
Audzēkņiem un absolventiem ir iespēja savas iemaņas papildināt pūtēju orķestros, kamerorķestrī, kā arī koros un ansambļos.	
Vairāk kā puse pedagogu ir saistīti ar amatiermākslu.	
Diferencēta pieeja izglītojamajiem.	
profesionālās ievirzes izglītības iegūšana līdztekus vispārīzglītojošajai pamata izglītībai.	
Moderns tehniskais nodrošinājums, kas nodrošina pilnvērtīgu un daudzveidīgu mācību procesu gan mūzikas, gan mākslas nodaļās.	
IESPĒJAS	DRAUDI
Valsts atbalsts un sadarbība ar valsts institūcijām kultūras, Dziesmu un Deju svētku procesa nepārtrauktības nodrošināšanai.	Iedzīvotāju skaita samazināšanās.
Administratīvi teritoriālā reforma un jaunas kultūras pārvaldības izveide.	Skolu un citu institūciju aizvēršana.
Nodrošināts daļējs valsts finansiālais atbalsts pedagogu darba algas samaksai.	Kultūras apmeklētāju skaita pasākumos samazināšanās.
ES un citu fondu finansējums.	Dalībnieku skaita amatiermākslas kolektīvos samazināšanās.
Ieinteresēta un atvērta sabiedrība.	Nesakārtota valsts likumdošana kultūras jomā.
Tehnoloģiju straujā attīstība.	Ārpusnovada pilsētu/novadu sezonas kultūras piedāvājums – konkurences palielināšanās.
Privātie kultūras un mākslas objektu apsaimniekotāji, kultūras pakalpojuma sniedzēji.	Administratīvi teritoriālā reforma un jaunas kultūras pārvaldības izveide.
	Ārkārtas un ekonomiskās situācijas negatīva ietekme uz kultūras nozari Latvijā kopumā.
	Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma stāvokļa pasliktināšanās nepārvaramas varas, neapzinīgas

	darbības vai finanšu resursu ietekmē.
	Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās nacionālā un starptautiskā līmenī, konkurences pieaugums un attīstības disproporcijas dažādās teritorijas daļās.
	Sabiedrības zemā vēlme iesaistīties un organizēt pašiem – viena organizatora sindroms.
	Nestabila lēmējvara, bieža maiņa.
	Visās izglītības iestādēs, turpinoties attālinātajam mācību procesam, varētu samazināties audzēkņu skaits.
	Atbilstošas kvalifikācijas pedagogu nepietiekamība nākotnē, ja neradīs apstākļus, kas motivē jauno pedagogu vēlmi strādāt mūzikas skolās arī attālāk ārpus Rīgas.
	Kolektīva dalībnieku novecošanās un nepietiekams dalībnieku nomaiņas process.
	Neparedzētas mācību formas vai mācību procesa pārtraukumi.

4. RĪCĪBAS PLĀNS

Rīcības plānam ir noteikti 9 rīcību virzieni:

1. Kultūras nozares pārvaldības efektivitātes un kapacitātes stiprināšana, speciālistu profesionālā pilnveide, ilgtermiņa izaugsmes un attīstības iespēju nodrošināšana.
2. Kultūras institūciju infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes pilnveide.
3. Kvalitatīva un ilgtspējīga kultūras satura veidošana, akcentējot kultūrvides unikalitāti un kopienas tradīcijas.
4. Kultūras mantojuma, tradīciju saglabāšana un ilgtspējīga attīstība.
5. Talsi – reģiona līmeņa kultūras centrs.
6. Kultūras nozares institūciju komunikācija, publicitāte un mārketingš.
7. Profesionālās ievirzes kultūrizglītības piedāvājuma pilnveide un pieejamības nodrošināšana.
8. Interesu izglītības un mūžizglītības piedāvājuma pilnveide un pieejamības nodrošināšana.
9. Iedzīvotāju iniciatīvas un vietējās kopienas iesaistīšana kultūras piedāvājuma radīšanā.

Noteiktos rīcību virzienus plānā risina 33 uzdevumi un 128 rīcības, tajā ir definēti iespējamie risinājumi, noteiktas prioritātes, kā arī atbildīgie par rīcības tālāku virzību un īstenošanu.

Rīcības plāns

Nr.	Uzdevums	Rīcība	Prioritāte (zema, vidēja, augsta)	Atbildīgais
1. Kultūras nozares pārvaldības efektivitātes un kapacitātes stiprināšana, speciālistu profesionālā pilnveide, ilgtermiņa izaugsmes un attīstības iespēju nodrošināšana.				
U.1.	Pilnveidot kultūras nozares pārvaldības modeli.	R.1. Izvērtēt Talsu novada kultūras institūcijas, veikt to darbības analīzi un salīdzinājumu, sniegt priekšlikumus nepieciešamajiem attīstības virzieniem.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB
		R.2. Saistībā ar ATR un novadu apvienošanos, izstrādāt priekšlikumus kultūras institūciju reglamentējošo dokumentu sakārtošanai, aktualizēšanai un pilnveidošanai.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB
		R.3. Izstrādāt priekšlikumus novada kultūras jomas darbības pilnveidei un attīstībai, pakāpeniski ieviest tos jomas darbībā.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB
U.2.	Pārskatīt kultūras satura piedāvājumu, akcentēt kvalitatīva un patērētājam saistoša piedāvājuma veidošanos.	R.4. Veikt ikgadējo kultūras satura piedāvājumu inventarizāciju, nodrošinot kvalitatīva piedāvājuma veidošanos, tādā veidā veicinot apmeklētāju skaita pieaugumu kultūras pasākumos.	Augsta	KSAN, kultūras institūcijas
		R.5. Veicināt pieprasītu kultūras produktu un pakalpojumu veidošanos.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas
		R.6. Izstrādāt priekšlikumus finansējuma piesaistei inovatīvu kultūras pasākumu pieejamībai.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas, SAMN
		R.7. Ar dažādām metodēm izzināt sabiedrības viedokli par aktuālo kultūras piedāvājumu, kultūras pakalpojumu kvalitāti un pieejamību.	Zema	KSAN, SAMN
U.3.	Kultūras jomas speciālistu kapacitātes stiprināšana, profesionālā pilnveide un tālākizglītības iespēju veicināšana.	R.8. Izstrādāt priekšlikumus augsti kvalificētu speciālistu piesaistei un motivācijai darbam Talsu novadā.	Augsta	KSAN, TN muzejs, TGB
		R.9. Izvērtēt kultūras institūciju kapacitāti un cilvēkresursu nodrošinājuma atbilstību institūcijās.	Augsta	KSAN, TN muzejs, TGB
		R.10. Izstrādāt priekšlikumus atbalsta mehānisma kultūras jomas speciālistu kapacitātes nodrošināšanai, profesionālās pilnveides un	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB

		tālākizglītības iespēju veicināšanai un nodrošināšanai.		
		R.11. Izstrādāt tālākizglītības plānu, paredzot un nodrošinot līdzekļus novada AMK vadītāju un speciālistu profesionālai pilnveidei un radošai izaugsmei (dalība kvalifikācijas celšanasursos, semināros, meistarklasēs, u.c. pasākumos).	Augsta	KSAN
		R.12. Izstrādāt priekšlikumus kultūras jomas budžeta plānošanai un administrēšanai.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB
		R.13. Izstrādāt priekšlikumus un atbalsta plānu amatiermākslas kolektīvu īstermiņa un ilgtermiņa darbības nodrošināšanai, nosakot prioritātes.	Vidēja	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas, TN BJC
2. Kultūras institūciju infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes pilnveide				
U.4.	Veidot atbalsta mehānismu kultūras infrastruktūras pilnveidei un attīstībai.	R.14. Izvērtēt Talsu novada kultūras institūciju infrastruktūras tehnisko stāvokli un pieejamību.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB, pilsētu/pagastu pārvaldes
		R.15. Izstrādāt priekšlikumus Talsu novada kultūras institūciju infrastruktūras uzlabošanai un labiekārtošanai, nosakot prioritātes.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB, pilsētu/pagastu pārvaldes
U.5.	Veidot atbalsta mehānismu kultūras institūciju materiāltehniskās bāzes pilnveidei un attīstībai.	R.16. Izvērtēt Talsu novada kultūras institūciju materiāltehniskās bāzes nodrošinājumu.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB, pilsētu/pagastu pārvaldes
		R.17. Izstrādāt priekšlikumus kultūras institūciju materiāltehniskās bāzes uzlabošanai un iegādei prioritārā secībā.	Vidēja	KSAN, TN muzejs, TGB, pilsētu/pagastu pārvaldes
U.6.	Veicināt profesionālu, augsta līmeņa kultūras institūciju veidošanos.	R.18. Izvērtēt Talsu novada kultūras institūcijas, to pieejamību, nodrošinājumu un kultūras satura piedāvājumu un klasificēt tās atbilstoši nozaru klasifikācijas noteikumiem.	Augsta	KSAN, TGB, TN muzejs
		R.19. Izvērtēšanas un klasifikācijas rezultātā, veicināt atsevišķu Talsu novada kultūras institūciju pilnveidi un attīstību, nepieciešamības gadījumā optimizāciju.	Augsta	KSAN, TGB, TN muzejs
U.7.	Veidot atbalsta mehānismu	R.20. Atbalsta plāna izstrāde amatiermākslas kolektīvu materiāli	Augsta	KSAN, kultūras centri,

	amatiermākslas kolektīvu darbības pilnveidei un attīstībai.	tehniskās bāzes nodrošināšanai - tautas tērpu, inventāra, mūzikas instrumentu plānveidīgai iegādei un atjaunošanai.		kultūras centri-muižas, TN BJC
		R.21. Izstrādāt priekšlikumus atsevišķu amatiermākslas kolektīvu attīstības veicināšanai, izstrādājot kritērijus un nosakot prioritātes.	Vidēja	KSAN
3. Kvalitatīva un ilgtspējīga kultūras satura veidošana, akcentējot kultūrvides unikalitāti un kopienas tradīcijas.				
U.8.	Veidot radošu, daudzpusīgu un kvalitatīvu kultūras pasākumu piedāvājumu.	R.22. Katru gadu sadarbībā ar novada kultūras nozares institūcijām izvērtēt novada kultūras un atpūtas pasākumu plānu.	Augsta	KSAN, kultūras institūcijas
		R.23. Saskaņā ar pasākumu izvērtējumu, veidot kvalitatīvu un līdzsvarotu kultūras pasākumu plānu nākamajam periodam, tai skaitā ieviešot jaunu, Talsu novadam unikālu un raksturīgu kultūras piedāvājumu.	Augsta	KSAN, kultūras institūcijas
		R.24. Saturīga un kvalitatīva pasākumu piedāvājuma īstenošanā iesaistīt novada amatiermākslas kolektīvus.	Vidēja	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
		R.25. Atbalstīt profesionālās mākslas pieejamību un inovatīva piedāvājuma nodrošinājumu.	Vidēja	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
		R.26. Attīstīt starptautisko sadarbību kultūras projektu organizēšanā un pilnveidē.	Vidēja	KSAN
		R.27. Iesaistīt novada profesionālos māksliniekus un amatiermāksliniekus saturīga un kvalitatīva pasākumu piedāvājuma sagatavošanā un realizēšanā.	Augsta	KSAN
		R.28. Iesaistīt novada tūrisma informācijas centrus, NVO un uzņēmējus, daudzpusīga kultūrtūrisma piedāvājuma veidošanā.	Vidēja	TN TIC, kultūras centri, kultūras centri-muižas
U.9.	Izveidot atbalsta mehānismu profesionālās mākslas pieejamības nodrošināšanai	R.29. Sadarbībā ar novada kultūras institūcijām izstrādāt kritērijus un plānu finansējuma piesaistei profesionālās mākslas pieejamības nodrošināšanai.	Vidēja	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
		R.30. Veicināt dažādu finanšu instrumentu izmantošanas iespējas – projektu fondi un konkursi, papildus finansējuma piesaiste kultūras piedāvājuma nodrošināšanai.	Vidēja	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
U.10.	Izveidot atbalsta mehānismu	R.31. Aktualizēt amatiermākslas kolektīvu vadītāju un speciālistu darba samaksas nolikumu.	Augsta	KSAN

	amatiermākslas nodrošināšanai un izaugsmei	R.32. Izstrādāt un apstiprināt Talsu novada pašvaldības amatiermākslas kolektīvu darbības finansēšanas nolikumu, kurā paredzēta AMK dalība Valsts un Starptautiska mēroga konkursos, festivālos.	Augsta	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas, AMK vadītāji, metodisko apvienību vadītāji
		R.33. Organizēt pieredzes un labās prakses piemēru iepazīšanas pasākumus AMK vadītājiem, speciālistiem, kopienu un organizāciju līderiem.	Augsta	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
U.11.	Dažādot un popularizēt novada bibliotēku un Talsu novada muzeja izmantošanas iespējas	R.34. Organizēt dažādus pasākumus un aktivitātes, kas popularizē bibliotekāro pakalpojumu un muzeja darbu, un veicina apmeklētāju intereses veidošanos.	Augsta	TGB, novada bibliotēkas, TN muzejs
		R.35. Esošo tradīciju (A. Pelēča prēmija, Lasīšanas svētki, Muzeju nakts, Mākslas dienas u.c.) saglabāšana, pilnveidošana un jaunu iniciatīvu attīstīšana.	Augsta	TGB, novada bibliotēkas, TN muzejs
		R.36. Telpu pieejamības dažādu aktivitāšu norisei nodrošināšana (koncerti, meistarklases, semināri, izstādes u.c.).	Vidēja	TGB, novada bibliotēkas, TN muzejs
4. Kultūras mantojuma, tradīciju saglabāšana un ilgtspējīga attīstība.				
U.12.	Saglabāt pilsētu vēsturisko centru apbūves autentiskumu, veicinot arhitektoniski kvalitatīvas vides saglabāšanu un atjaunošanu sabiedrības interesēs	R.37. Katru gadu organizēt konkursu Talsu novada pašvaldības līdzfinansējuma piešķiršanai valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās esošo vēsturisko ēku restaurācijai un konservācijai.	Augsta	APPVN, TN Būvvalde
		R.38. Aktualizēt saistošos noteikumus pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās esošo vēsturisko ēku restaurācijai un konservācijai.	Augsta	APPVN, Juridiskā nodaļa
U.13.	Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, tā nozīmes palielināšana kultūras un tūrisma jomā.	R.39. Ar dažādām informatīvām un izglītojošām aktivitātēm veicināt vietējas kopienas izpratni par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ilgtspēju.	Vidēja	TN muzejs, TN TIC, SAMN
		R.40. Ar dažādām mārketinga aktivitātēm veicināt pieprasījuma pēc kultūrvēsturiskā mantojuma veidošanos un kultūrtūrisma attīstību.	Vidēja	TN muzejs, TN TIC, SAMN
		R.41. Izveidot kultūrvēsturiskā mantojuma centru Talsu novada muzejā.	Augsta	TN muzejs
		R.42. Nodrošināt iespēju saņemt profesionālas konsultācijas, par	Vidēja	TN Būvvalde, TN

		kultūras mantojumu, tā saglabāšanu, restaurāciju.		muzejs, APPVN
		R.43. Informatīvās datu bāzes izveide virtuālajā vidē un datu arhīva izveide par novada kultūras mantojumu.	Vidēja	TN muzejs
		R.44. Izstrādāt plānu un priekšlikumus finansējuma piesaistei Talsu novada kultūras pieminekļu saglabāšanai, renovācijai, rekonstrukcijai un uzturēšanai, un atbalsta infrastruktūras pilnveidošanai.	Vidēja	TN muzejs, TN Būvvalde, APPVN
		R.45. Izvērtēt publiskajās bibliotēkās iesniegtos materiālus par kultūrvēsturisko mantojumu un sagatavot informatīvus, izziņošanas izdevumus, regulāri papildināt informāciju un nodrošināt tās pieejamību elektroniskā vidē.	Vidēja	TGB, novada bibliotēkas
U.14.	Nodrošināt Dziesmu un deju svētku procesa nepārtrauktību Talsu novadā.	R.46. Nodrošināt novada amatiermākslas kolektīvu dalību 2023. gada Dziesmu un Deju svētkos Rīgā, kā arī visos ar Dziesmu svētku procesu saistītajos pasākumos.	Augsta	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
		R.47. Veicināt paaudžu maiņu kolektīvu ilgtermiņa darbības nodrošināšanai, ar dažādām aktivitātēm piesaistot jauniešus amatiermākslas kustībai.	Vidēja	KSAN, TN Izglītības pārvalde, TN BJC, SAMN
		R.48. Veicināt novada AMK jubilejas pasākumu organizēšanu, atzīmējot ilggadējo dalībnieku veikumu.	Vidēja	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
		R.49. Sekmēta bērnu un jauniešu iesaiste Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku procesos, dalība Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku starpsvētku pasākumos, skatēs, konkursos, festivālos un salidojumos.	Augsta	TN izglītības pārvalde, TN BJC
U.15.	Nodrošināt Talsu novada amatiermākslas kolektīvu māksliniecisko sniegumu, kvalitāti, pilnveidi un attīstību.	R.50. Veicināt un atbalstīt radošāko un kvalitatīvāko amatiermākslas kolektīvu dalību starptautiskos konkursos un festivālos.	Augsta	KSAN
		R.51. Organizēt skates, kopmēģinājumus, nozaru ikgadējos pasākumus, sasniedzot kvalitatīvāku māksliniecisko līmeni un sniegumu.	Augsta	KSAN, kultūras centri, kultūras centri-muižas
		R.52. Veicināt jaundarbu radīšanu novada kolektīvu radošai izaugsmei un attīstībai.	Augsta	KSAN

U.16.	Veidot kultūras piedāvājumu, kas balstīts uz materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izzināšanu, saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm.	R.53. Kultūras mantojuma dienu un citu pasākumu organizēšana, veicinot materiālās un nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanu.	Augsta	KSAN, kultūras institūcijas
		R.54. Apzināt novada amatniecības, lietišķās mākslas meistarus, nodrošināt prasmju pārņemšanu, saglabāšanu, popularizēšanu. Apzināto meistaru skaits, pasākumi un aktivitātes amatniecības jomas popularizēšanai un saglabāšanai.	Augsta	KSAN, kultūras institūcijas
		R.55. Organizēt izstādes, pasākumus lietišķās mākslas un amatniecības meistarību darbiem.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas
		R.56. Veikt Talsu novada materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma padziļinātu izpēti, piesaistot dažādu kultūras nozaru speciālistus.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas
		R.57. Dažādojot pasākumu norises vietas, apzināt iespējas pasākumus veidot kultūrvēsturiskos objektos.	Vidēja	Kultūras institūcijas, pilsētu, pagastu pārvaldes
		R.58. Apzināt, sakārtot un uzturēt izcilo novada iedzīvotāju piemiņas vietas, veikt novadpētniecības materiālu apkopošanu un piemiņas pasākumu organizēšanu.	Vidēja	Kultūras institūcijas, Pilsētu/ pagastu pārvaldes
		R.59. Veicināt sakrālā kultūras mantojuma saglabāšanu, sadarbojoties ar kristīgajām draudzēm.	Vidēja	Kultūras institūcijas, novada kristīgās draudzes
5.Talsi – reģiona līmeņa kultūras centrs				
U.17.	Izstrādāt Talsu pilsētas mārketinga plānu	R.60. Talsu pilsētas iestāžu un struktūrvienību iepazīstināšana ar Talsu pilsētas atpazīstamības zīmi, vietu mārketinga attīstībai.	Augsta	SAMN sadarbībā ar visām Talsu pilsētas iestādēm un struktūrvienībām
		R.61. Aktivitāšu plānošana un īstenošana, ievērojot Talsu pilsētas mārketinga plānā ietverto.	Augsta	KSAN, TTN, SAMN
		R.62. Ikmēneša informācijas apkopošana, kas nepieciešama mārketinga aktivitāšu plānošanai, aktualizēšanai, īstenošanai Talsu pilsētā	Augsta	SAMN sadarbībā ar visām Talsu pilsētas iestādēm un

				struktūrvienībām
U.18.	Dažādot Talsu novada muzeja darbību nodrošinot drošu, ērtu un estētisku piedāvājumu iestādes apmeklētājiem	R.63. Regulāri piedāvāt reģiona vēsturi, mākslu un dabu raksturojošas ekspozīcijas un izstādes, t.sk. aktualizējot reģiona vēsturē nozīmīgus notikumus un personības.	Augsta	TN muzejs
		R.64. Veidot dažādām sabiedrības grupām adresētu daudzpusīgu izglītojošu piedāvājumu reģiona vēstures, mākslas, dabas un kultūras mantojuma iepazīšanai.	Vidēja	TN muzejs
		R.65. Veicināt krājuma iepazīšanu ārpus muzeja. Veikt sabiedrības viedokļu izpēti par muzeja piedāvājumu un pieejamību, lai nodrošinātu atbilstoša pakalpojuma piedāvājumu	Vidēja	TN muzejs
		R.66. Pastāvīgo ekspozīciju piedāvājuma nodrošināšana.	Augsta	TN muzejs
		R.67. Muzeja piedāvājums brīvā laika pavadīšanai veidojot izklaides rakstura piedāvājumu ar muzejisku elementu izmantojumu.	Vidēja	TN muzejs
U.19.	Izstrādāt kultūrtūrisma piedāvājumu veicinot pilsētas atpazīstamību	R.68. Popularizēt pilsētas unikālās kultūrvides bagātības, izceļot Talsu pilsētas unikalitāti, veicinot lokālpatriotismu.	Vidēja	KSAN, TTN, SAMN, NVO
		R.69. Veicināt Talsu vecpilsētas iedzīvīnāšanu, organizējot dažādas aktivitātes – maršruti, pārgājieni, kultūras un sporta pasākumi.	Vidēja	TTN, TN TIC, TN muzejs, TN sporta skola
		R.70. Pilsētas kultūrtūrisma piedāvājuma attīstības veicināšana, izmantojot esošo infrastruktūru, papildinot to ar neierastām kultūrvietām, veidojot unikālu, pilsētai raksturīgu, daudzpusīgu piedāvājumu.	Augsta	TIC, TTN, TN muzejs, TGB, SAMN, TN Sporta skola, BJC
		R.71. Attīstīt Talsu pilsētas tēlu, popularizējot Talsus kā nozīmīgu Kurzemes kultūras un mākslas pilsētu ar kvalitatīvu kultūras piedāvājumu.	Augsta	TTN
		R.72. Kultūras piedāvājumā ievērot mākslinieciski augstvērtīgās, populārās un amatiermākslas līdzsvaru, atbilstoši vietējā, nacionālā un starptautiskā kultūras auditorijas segmenta kultūras vajadzībām.	Augsta	TTN
		R.73. Rosināt un atbalstīt radošu un oriģinālu kultūras piedāvājumu integrēšanu pilsētvidē.	Augsta	TTN
U.20.	Talsu Galvenā Bibliotēka kā	R.74. Izstrādāt tematisko nodarbību piedāvājumu mācību iestādēm	Augsta	TGB

	nozīmīgs, mūžizglītības un sabiedrības saskarsmes centrs	visā reģionā, balstītu kompetenču izglītībā. R.75. Pilnveidot un nodrošināt mūžizglītības un interešu izglītības iespējas vietējai kopienai, akcentējot informācijpratības un medijpratības programmu piedāvājumus pieaugušajiem.	Vidēja	TGB
6. Kultūras nozares institūciju komunikācija, publicitāte un mārketinga.				
U.21.	Veikt publicitātes plāna izstrādi saskaņā ar ikgadējo kultūras un atpūtas pasākumu kalendāro plānu	R.76. Konsultācijas pasākumu plāna izstrādes laikā par iespējamo mārketinga un publicitātes atbalstu noteiktu pasākumu rīkošanā, sadarbības formātiem, par aktivitāšu kopumu, ko var organizēt un īstenot iestādes.	Augsta	SAMN, KSAN, kultūras institūcijas
		R.77. Pārrunas un regulāras konsultācijas kultūras institūcijām par pasākumu konceptu, apjomu.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas
		R.78. Nepieciešamo resursu un laika plānošana, veicamās aktivitātes un atbalsts/sadarbība gada griezumā.	Vidēja	SAMN, KSAN, kultūras institūcijas
		R.79. Novada mārketinga/publicitātes plāna izstrāde, saskaņā ar kultūras pasākumu un satura piedāvājumu.	Augsta	SAMN, KSAN, kultūras institūcijas
		R.80. Gada budžeta ietvaros iniciētas, izstrādātas un īstenotas sabiedrisko attiecību, mārketinga un reklāmas aktivitātes, ņemot vērā kultūras satura piedāvājumu.	Vidēja	SAMN, KSAN, kultūras institūcijas
U.22.	Talsu novada identitātes izstrāde	R.81. Izstrādāta jaunā Talsu novada vizuālā identitāte.	Vidēja	SAMN
U.23.	Organizēt kultūrmārketinga un koprades pasākumus	R.82. Reizi ceturksnī organizēt informatīvas tikšanās kultūras institūciju darbiniekiem pieredzes apmaiņai par mārketinga un publicitātes jautājumiem, aktualitātēm, digitāliem risinājumiem utml.	Vidēja	SAMN
		R.83. Organizēt tikšanās un pieredzes apmaiņu novada kultūras institūciju darbiniekiem, tikšanās un pieredzes apmaiņu ar citu jomu un nozaru speciālistiem un pārstāvjiem, aktīvajiem un radošajiem novada iedzīvotājiem.	Vidēja	KSAN, SAMN, kultūras institūcijas, APPVN, uzņēmēji, NVO, radošie un aktīvie novada iedzīvotāji
		R.84. Veicināt Talsu novada kultūras vērtību pieejamību. Ar mārketinga aktivitāšu palīdzību popularizēt Talsu novada materiālo	Vidēja	Kultūras institūcijas, SAMN

		un nemateriālo kultūras mantojumu.		
		R.85. Sadarbība ar kaimiņu novadiem un pilsētām, sadarbības partneriem dažādu projektu ietvaros (Jēkaba ceļa mantojums un mākslas jaunrades magnēti, Mākslas ceļš, EKG 2027 u.c.), īstenojot Talsu novadam prioritāras kultūras aktivitātes koprades pasākumos.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas, TN TIC, SAMN
U.24.	Nodrošināt saskaņotu kultūras institūciju tēla tīmekļvietnēs atspoguļošanu, komunikācijas veicināšanu un pilnveidi	R.86. Komunikācijas vadlīniju izstrāde, t.sk. sociālo tīklu veidošanas principi un uzturēšana.	Augsta	Kultūras institūcijas, pilsētu/pagastu pārvaldes, SAMN
		R.87. Kultūras institūciju tīmekļvietņu inventarizācija - informācijas aktualizēšana, strukturizēšana, tīmekļvietņu optimizācija.	Vidēja	Kultūras institūcijas, pilsētu/pagastu pārvaldes, SAMN
		R.88. Organizēt kultūras institūciju darbiniekiem informatīvas sanāksmes un apmācības par aktuālo tīmekļvietņu uzturēšanā, inovatīviem risinājumiem un informācijas izplatīšanā interneta vidē.	Vidēja	KSAN, SAMN, kultūras institūcijas
7. Profesionālās ievirzes kultūrizglītības piedāvājuma pilnveide un pieejamības nodrošināšana.				
U.25.	Veidot daudzpusīgu mākslas un mūzikas skolu izglītojamo snieguma atspoguļošanu sabiedrībā.	R.89. Kopā ar Mūzikas un mākslas skolām plānot pasākumus, kuros piedalīsies profesionālās ievirzes izglītojamie, kā arī popularizēt profesionālās izglītības audzēkņu sniegumu un izglītības programmas, publicējot informāciju par piedāvājumu un to pasākumiem dažādos saziņas tīklos (pašvaldības, IP mājas lapa, sižeti TV un sociālajos tīklos)	Vidēja	TN profesionālās ievirzes skolas, TN Izglītības pārvalde
U.26.	Motivēt skolotājus un izglītojamos izcilam darbam un sasniegumiem savā mācību jomā.	R.90. Atbilstoši izstrādātajam nolikumam, izvērtēt skolotāju sniegumu un apbalvot izcilākos skolotājus un izglītojamos.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TNP komisija "Izcilākie Talsu novada izglītojamie un pedagogi vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītībā"
U.27.	Nodrošināt kvalitatīvu interneta pieejamību visās profesionālās ievirzes skolās nepieciešamo	R.91. Izvērtēt esošo interneta pieslēguma apjomu un katrai iestādei nepieciešamo apjomu.	Vidēja	Informācijas tehnoloģiju nodaļa, TN profesionālās ievirzes skolas

	metodisko materiālu izmantošanai.			
8. Interesešu izglītības un mūžizglītības piedāvājuma pilnveide un pieejamības nodrošināšana.				
U.28.	Koordinēta un mērķtiecīga interesešu izglītības nodrošināšana, efektīvi izmantojot izglītības iestāžu un citus pašvaldības resursus	R.92. Mērķtiecīgi plānots, organizēts un koordinēts daudzveidīgs, kvalitatīvs interesešu izglītības programmu īstenošanas process	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.93. Radīti priekšnosacījumi bērnu un jauniešu vajadzībām un iespējām pavadīt brīvo laiku atbilstoši vecumam, vajadzībām un interesēm atbilstošās aktivitātēs.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.94. Īstenotas daudzveidīgas brīvā laika, interesešu un neformālās izglītības programmas, veicināta to pieejamība un popularizēšana.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.95. Nodrošināta informācija par brīvā laika pavadīšanas, interesešu un neformālās izglītības iespējām.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.96. Notikuši ikgadēji konkursi, skates, izstādes, sacensības, radošās darbnīcas, semināri, pieredzes apmaiņas.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.97. Regulāra interesešu, audzināšanas un jaunatnes darba metodiskā vadība un informācijas aprīte Talsu novadā.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.98. Sekmēta sadarbība ar izglītības iestādēm, jauniešu organizācijām, jauniešu centriem, kultūras iestādēm u.c. institūcijām.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.99. Izvērtētas kultūras jomas interesešu izglītības programmas.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.100. Nodrošināta interesešu izglītības programmu darbības nepārtrauktība, pēctecība, kultūras tradīciju saglabāšana.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.101. Sekmēta metodisko materiālu izstrāde, uzkrāšana, popularizēšana kultūras jomas programmu nodrošināšanai.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.102. Sniegts metodiskais atbalsts kultūras jomas interesešu izglītības pedagogiem un jaunatnes darbiniekiem, organizējot meistarklases, seminārus.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.103. Pieredzes apmaiņas pasākumi un labās prakses popularizēšana.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC

		R.104. Interesu izglītības programmu nodrošināšana daudzveidīgu spēju un talantu apzināšanai.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.105. Mācību un atpūtas nometņu organizēšana.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.106. Kompetenču pieejā balstīta interešu izglītības satura īstenošana meistarklasēs, apmācībās, semināros gan bērniem, gan pieaugušajiem.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.107. Nodrošināta socializēšanās un iekļaušanās sabiedrībā un vienlīdzīgu iespēju radīšana sociālā riska bērniem, iesaistot neformālās izglītības pasākumos un brīvā laika pavadīšanā.	Augsta	TN Izglītības pārvalde, TN BJC
		R.108. Pilnveidot un nodrošināt mūžizglītības un interešu izglītības iespējas vietējai kopienai, akcentējot informācijpratības un medijpratības programmu piedāvājumus pieaugušajiem.	Vidēja	TN bibliotēkas
9. Iedzīvotāju iniciatīvas un vietējās kopienas iesaistīšana kultūras piedāvājuma radīšanā				
U.29.	Veidot labvēlīgus nosacījumus iedzīvotāju iniciatīvām un vietējās kopienas iesaistīšanai kultūras piedāvājuma radīšanā	R.109. Speciālistu atbalsta nodrošināšana dažādu iedzīvotāju ideju realizēšanai.	Vidēja	KSAN, APPVN
		R.110. Kultūras institūciju atbalsts novadpētniecības veicināšanai.	Vidēja	TGB, TN muzejs
		R.111. Veicināt interešu grupu veidošanos kultūras institūcijās - lasītāju klubi vai domubiedru grupas par sabiedrību interesējošām tēmām.	Vidēja	TGB, TN muzejs
		R.112. Aktualizēt Talsu novada kultūras un tūrisma projektu finansēšanas konkursa nozīmi vietējās kopienas iesaistei kultūras un tūrisma piedāvājuma veidošanā, izstrādāt priekšlikumus konkursa finansējuma palielināšanai.	Vidēja	KSAN, NVO
		R.113. Iniciēt un atbalstīt novada profesionālo mākslinieku biedrības izveidi.	Vidēja	KSAN
U.30.	Vietējās kopienas iesaiste kultūras piedāvājuma radīšanā, tā veicinot ieradumu un izpratnes	R.114. Saskaņā ar kultūras institūciju ikgadējiem statistikas datiem, izzināt iedzīvotāju intereses un ieradumus, veidot dažādām iedzīvotāju grupām saistošu kultūras piedāvājumu, tā veicinot apmeklētāju skaita pieaugumu.	Augsta	Kultūras institūcijas

	maiņu par kultūras pakalpojumu un produktu patēriņu.	R.115. Ar kultūras un tūrisma projektu starpniecību, sekmēt iedzīvotāju aktivitāti kultūras un atpūtas piedāvājuma veidošanā un patēriņa palielināšanā.	Augsta	KSAN
		R.116. Aicināt aktīvos un radošos iedzīvotājus iesaistīties pasākumu plānošanā un izstrādē, realizēt iedzīvotāju iniciētas aktivitātes.	Vidēja	Kultūras institūcijas
		R.117. Realizējot vietējās kopienas aktivitātes, nodrošināt to pieejamību novada iedzīvotājiem, tā veidojot jaunus ieradumus un veicinot apmeklētāju skaita pieaugumu.	Vidēja	Kultūras institūcijas
U.31.	Īstenot unikālus, vietējā, reģionālā un starptautiskā mērogā atpazīstamus un pieejamus mākslas un kultūras projektus un iniciatīvas	R.118. Izstrādāt priekšlikumus finansējuma piesaistei kvalitatīvu un unikālu mākslas projektu realizācijai novadā.	Augsta	KSAN, APPVN
		R.119. Dažādos TNP projektos plānoto aktivitāšu īstenošana (Deviņu pakalnu loka dzīvināšanas plāns, Jēkaba ceļa mantojums un mākslas jaunrades magnēti, EKG 2027) un iesaiste jaunu projektu un iniciatīvu īstenošanā, kā, piem., Kurzemes reģiona sadarbības projekts “Mākslas ceļš” u.c.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas, APPVN, SAMN
		R.120. Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centra darbības attīstība un pilnveide, kapacitātes stiprināšana un Eiropas dimensijas īstenošana, sadarbības ar starptautisko mākslinieku rezidenci “Pedvāle” stiprināšana un ilgtermiņa aktivitāšu un pasākuma plāna izstrāde.	Augsta	KSAN, Sabiles MKTC, biedrība “Pedvāle”
		R.121. Konkursa “Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027” aktivitāšu un ideju īstenošanas sadarbībā ar projekta partneriem, citām pašvaldībām un sadraudzības pilsētām.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas, novada TIC, SAMN, sadarbības pašvaldības
U.32.	Sekmēt dažādu nozaru profesionālās mākslas/mākslinieku iesaisti novada kultūras piedāvājuma veidošanā un kultūras mantojuma saglabāšanas veicināšanā	R.122. Izveidot daudznozaru konsultatīvās mākslas padomi, kas darbojas pie kādas no pašvaldības kultūras institūcijām.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas
		R.123. Organizēt dažādu nozaru mākslinieku tikšanās un pieredzes apmaiņas pasākumus, lai veicinātu profesionālās mākslas iesaisti kultūras satura piedāvājuma veidošanā.	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas
		R.124. Atbalstīt dažādu nozaru mākslas pasākumu veidošanu un realizēšanu (mākslas plenēri, literārie lasījumi, mākslas/dzejas/foto dienas, festivāli u.c.), lai veicinātu profesionālās mākslas iesaisti	Vidēja	KSAN, kultūras institūcijas

		novada pasākumu veidošanā un kultūras mantojuma saglabāšanu.		
U.33.	Veicināt novada iedzīvotājos izpratni par aktuālo mākslu, radīt unikālus un pieejamus mākslas sintēzes notikumus	R.125. Labiekārtot un attīstīt degradētos objektus, pārvērst tos par platformu laikmetīgās mākslas izpaušmei, performancēm, izstādēm, izrādēm, koncertiem, tādējādi vienlaicīgi radot platformu jauniešiem radošai mākslinieciskai darbībai.	Zema	KSAN, Pilsētu un pagastu pārvaldes, TN Būvvalde, APPVN, kultūras institūcijas
		R.126. Veicināt Talsu mākslinieku radošo sniegumu Latvijā un ārpus Latvijas robežām.	Vidēja	Kultūras institūcijas
		R.127. Atjaunot un stiprināt mākslinieku sadarbību ar Talsu novada sadraudzības pilsētām Dānijā, Zviedrijā, Lietuvā, Igaunijā, Turcijā, Gruzijā, Moldāvijā.	Vidēja	KSAN, SAMN
		R.128. Veicināt jaunu, inovatīvu mākslas projektu un iniciatīvu veidošanos novada nozīmes kultūras institūcijās.	Augsta	KSAN, TN muzejs, TTN, Sabiles MKTC

Tabulā doto saīsinājumu skaidrojums

KSAN – Kultūras un sporta attīstības nodaļa; TN – Talsu novads; TGB – Talsu Galvenā bibliotēka; TTN – Talsu Tautas nams; SAMN – Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa; TN BJC – Talsu novada Bērnu un jauniešu centrs; TN TIC – Talsu novada tūrisma informācijas centrs; NVO – Nevalstiskās organizācijas; AMK – Amatiermākslas kolektīvs; APPVN – Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa; Sabiles MKTC – Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs; Kultūras institūcijas - kultūras centri un muižas, bibliotēkas, muzejs u.c. kultūras institūcijas.

5. IEVIEŠANAS UN UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

Rīcības, atbilstoši to prioritātei, pēc dokumenta apstiprināšanas, nepieciešams uzsākt realizēt šādos termiņos: augsta – līdz 2021. gada beigām, vidēja – līdz 2022. gada beigām, zema – līdz 2023. gada beigām. Atsevišķām rīcībām nav nepieciešams papildus finansējums un to izpilde galvenokārt saistīta ar pašvaldības normatīvo aktu sakārtošanu, vai institūciju darbu uzlabošanu, savukārt rīcībām, kas īstenojamas nepārtraukti, izpilde veicama saskaņā ar piešķirto finansējumu.

Kopumā no 128 Kultūrvides attīstības plānā noteiktajām rīcībām 60 ir ar augstu prioritāti, 66 ar vidēju prioritāti un 2 ar zemu prioritāti.

Rīcību sadalījums pēc atbildīgajiem dots 9. tabulā.

9.tabula

Atbildīgie par rīcību izpildi

Atbildīgais	Rīcības (skaits)	Prioritāte		
		Augsta	Vidēja	Zema
Kultūras un sporta attīstības nodaļa	65	26	37	2
Kultūras institūcijas	33	9	23	1
Talsu novada muzejs	31	11	20	
Talsu Galvenā bibliotēka	22	8	14	
Talsu novada Bērnu un jauniešu centrs	20	18	2	
Talsu novada izglītības pārvalde	20	18	2	
Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa	19	4	14	1
Nevalstiskās organizācijas	15	4	11	
Kultūras centri	12	5	7	
Kultūras centri-muižas	12	5	7	
Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļa	9	3	5	1
Pilsētu/pagastu pārvaldes	6	1	5	
Talsu novada tūrisma informācijas centrs	5		5	
Talsu novada bibliotēkas	4	2	2	
Talsu novada būvvalde	4	1	2	1
Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa	2	2		
Talsu novada sporta skola	2	1	1	
Talsu novada profesionālās ievirzes skolas	2		2	
Sabiles mākslas, kultūras un tūrisma centrs	2	2		
Amatiermākslas kolektīvu vadītāji	1	1		
Metodisko apvienību vadītāji	1	1	4	
Juridiskā nodaļa	1	1		
Informācijas tehnoloģiju nodaļa	1		1	
Talsu Tautas nams	1	1		
Talsu novada pašvaldības komisija "Izcilākie Talsu novada izglītojamie un pedagogi vispārējās, profesionālās ievirzes un interešu izglītībā"	1	1		

Biedrība "Pedvāle"	1	1		
--------------------	---	---	--	--

Lai varētu uzraudzīt Kultūrvides attīstības plāna rīcību īstenošanas procesu, pēc to apstiprināšanas katru gadu ir jāsagatavo uzraudzības pārskats par sasniegtajiem rezultātiem. Tos sagatavo 2 mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām, norādot īstenotās darbības un sasniegtos rezultātus.

Galvenā atbildīgā struktūrvienība par Plāna uzraudzības pārskata sagatavošanu ir KSAN, kas atbildīgajām institūcijām nosūta vienotu uzraudzības sistēmas ietvaru, apkopo informāciju, sagatavo uzraudzības pārskatu un iesniedz to izpilddirektoram.

PIELIKUMI

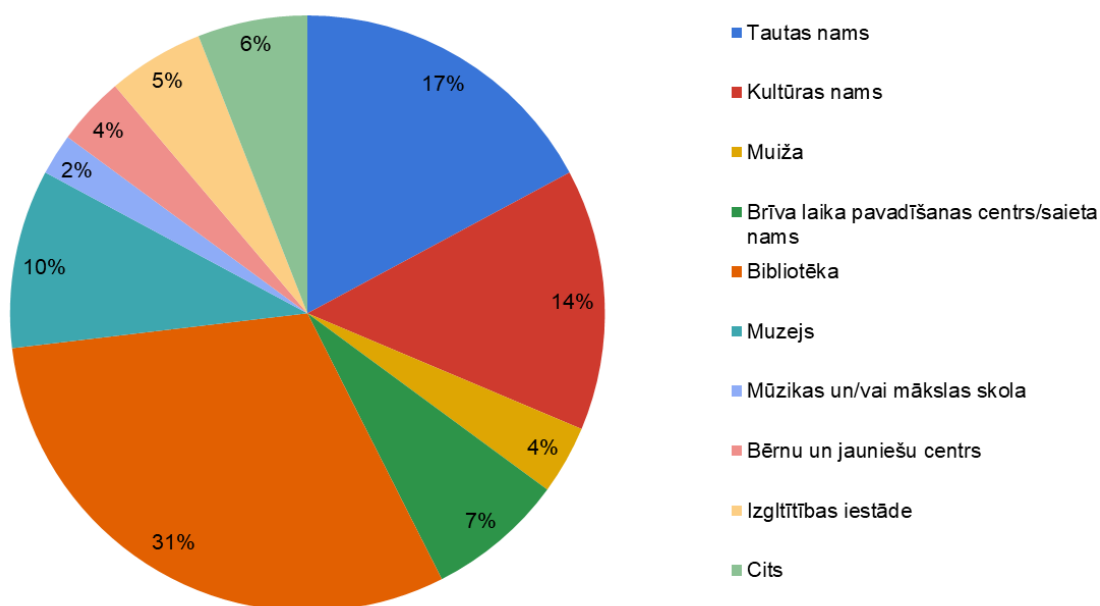
1.pielikums. “Talsu novada kultūrvides attīstības plāns 2021. – 2023. gadam” kultūras jomas speciālistu aptaujas rezultāti

Aptauja veikta 2021. gada janvārī, izsūtīt elektroniski aizpildāmu aptauju visām ar kultūras jomu saistītām Talsu novada pašvaldības iestādēm. Aptaujā sniegtie dati ir anonīmi un tiek analizēti tikai apkopotā veidā. Kopumā saņemtas 134 respondentu atbildes.

Aptaujā pirmie trīs jautājumi bija obligāti aizpildāmi, savukārt pārējos jautājumos respondenti varēja sniegt viedokli savu kompetenču ietvaros vai izvēlēties nesniegt vērtējumu, ja ar šo jomu ikdienas darbā nav bijusi saskarsme.

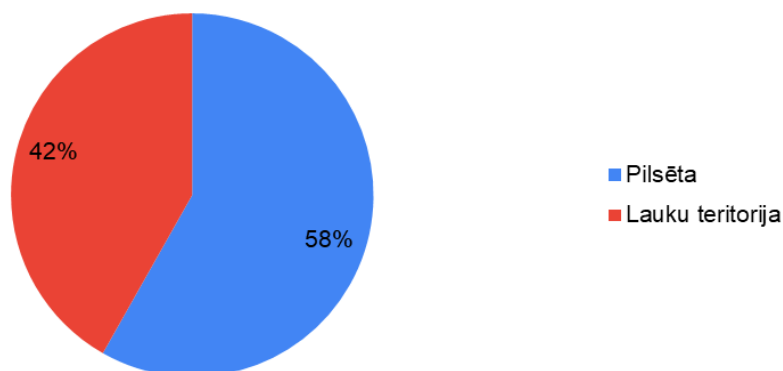
Aptaujas rezultātu atspoguļošanai izmantotas gan Google aptaujas rezultātu tabulas, gan, ērtākai rezultātu pārskatāmībai, MS Office Excel datu tabulas. Līdz ar to atšķirība ir vērojama rezultātu procentuālajā aprēķinā. Google aptaujas datu tabulās procenti tiek norādīti ar komatiem un/vai precīzu skaitli, cik respondenti atbildes ir snieguši.

1. Kādu iestādi/struktūrvienību pārstāvat?

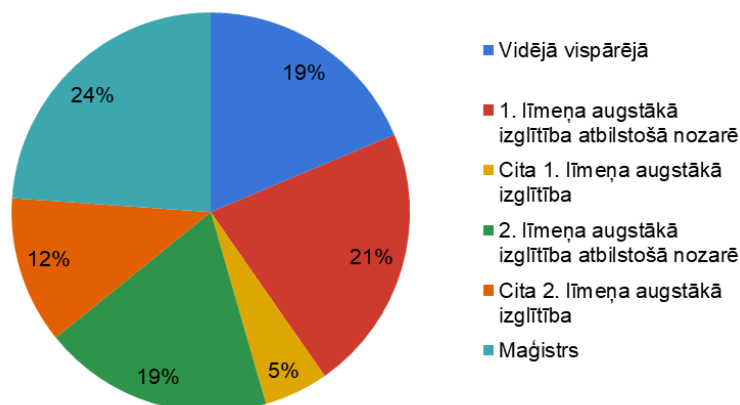
Aptaujā savu viedokli pauduši 31% bibliotēku, 17% tautas namu, 14% kultūras namu, 10% muzeja, 7% brīvā laika pavadīšanas centru/saietu namu, 5% izglītības iestāžu, 4% bērnu un jauniešu centra un muižu un 2% mūzikas un/vai mākslas skolu darbinieki. Savukārt “cits”, kas sastāda 6%, veido Talsu novada pašvaldības administrācija un amatiermākslas kolektīvi, kuri sevi nav atzīmējuši kā daļu no kāda kultūras, tautas vai saieta nama.

2. Jūsu pārstāvētās iestādes/struktūrvienības atrašanās vieta?

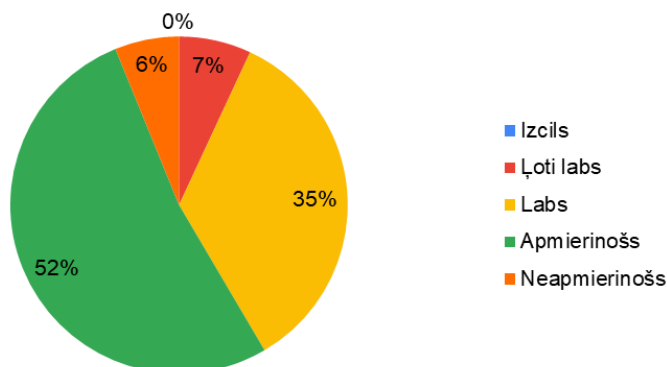
Respondenti 58% gadījumu pārstāv Talsu novada pilsētas, bet 42% gadījumu – lauku teritorijas.

3. Jūsu izglītība

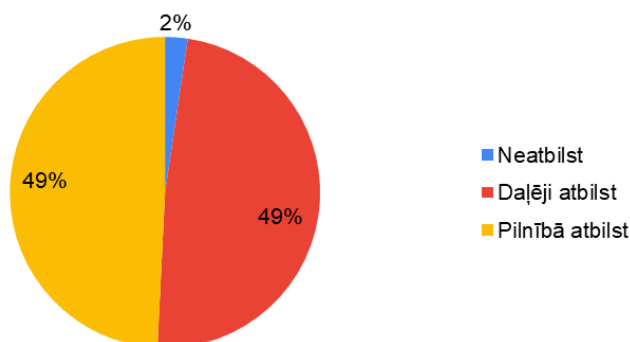
Respondenti tikai aicināti atzīmēt savu izglītību. 24% respondentu ir ieguvuši maģistra grādu, 21% ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību atbilstošā nozarē, 19% ir iegūta 2. līmeņa augstā izglītība atbilstošā nozarē, tikpat daudz ir respondentu ar vidējo vispārējo izglītību. 5% respondentu ir cita 1. līmeņa augstākā izglītība. Starp atbilžu variantiem tika iekļauta arī izvēle “doktora grāds”, taču to nav atzīmējis neviens respondents. Datu pārskatāmības nolūkā, tabulā šī izvēle nav ietverta.

4. Kā vērtējat kultūras iestāžu infrastruktūras tehnisko stāvokli novadā?

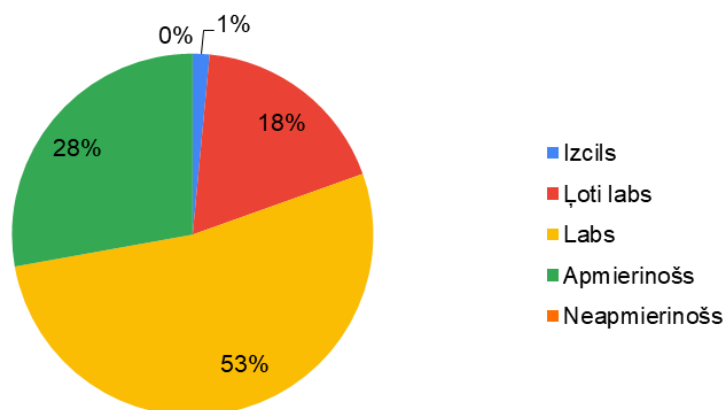
Lūgti novērtēt kultūras iestāžu infrastruktūras tehnisko stāvokli Talsu novadā, 52% novērtē to kā apmierinošu, 35% – kā labu, 7% – kā ļoti labu, 6% – kā neapmierinošu. Atbilžu variantu “izcili” nav atzīmējis neviens respondents.

5. Kā vērtējat Jūsu pārstāvētās kultūras iestādes atbilstību konkrētās funkcijas nodrošināšanai?

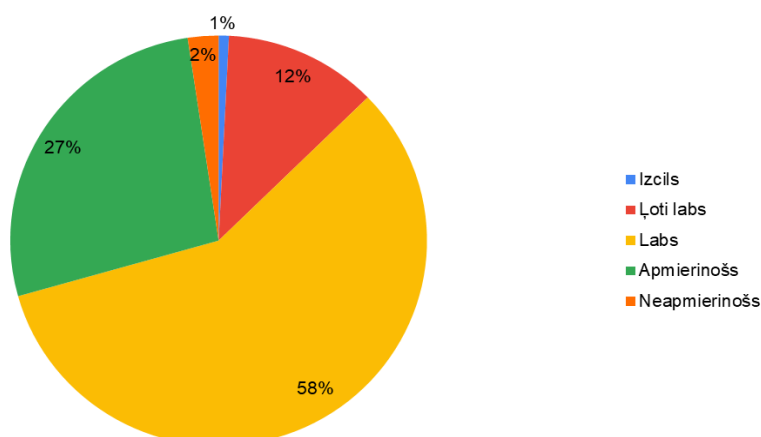
Vienlīdzīgi starp respondentiem ir sadalījies vērtējums par kultūras iestādes atbilstību konkrēto funkciju nodrošināšanai. 49% respondentu uzskata, ka kultūras iestādes pilnībā atbilst funkciju nodrošināšanai, savukārt 49% atzīmē, ka tās daļēji atbilst funkciju nodrošināšanai. Savukārt 2% respondentu uzskata, ka kultūras iestāde neatbilst funkciju nodrošināšanai.

6. Kā vērtējat kultūras satura piedāvājumu novada kultūras iestādēs?

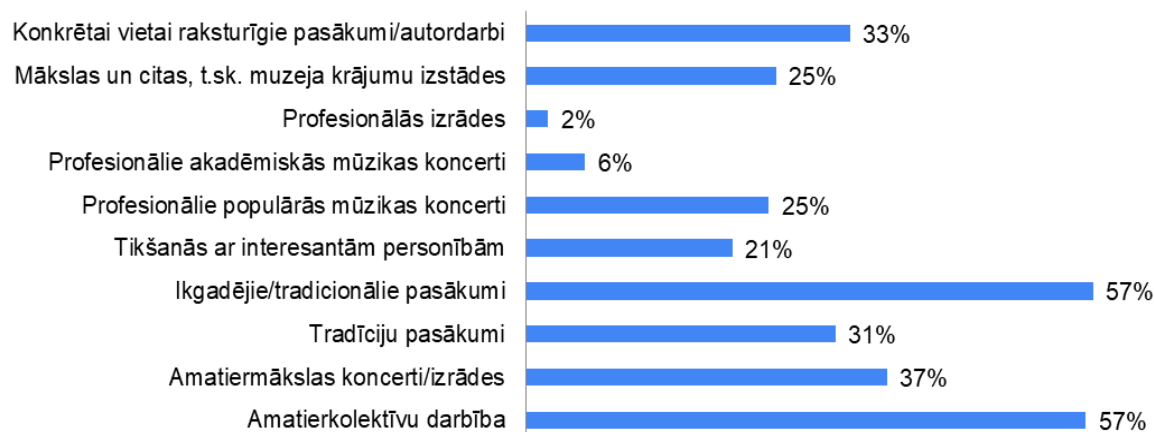
Kopumā 72% respondentu uzskata, ka kultūras satura piedāvājums Talsu novadā ir labs, ļoti labs un izcils, bet 28% uzskata, ka tas ir apmierinošs. Kultūras satura piedāvājumu ar atbilžu variantu "neapmierinoši" nenovērtē neviens respondents.

7. Kā vērtējat kultūras jomas speciālistu pieejamību kultūras pakalpojumu nodrošināšanai?

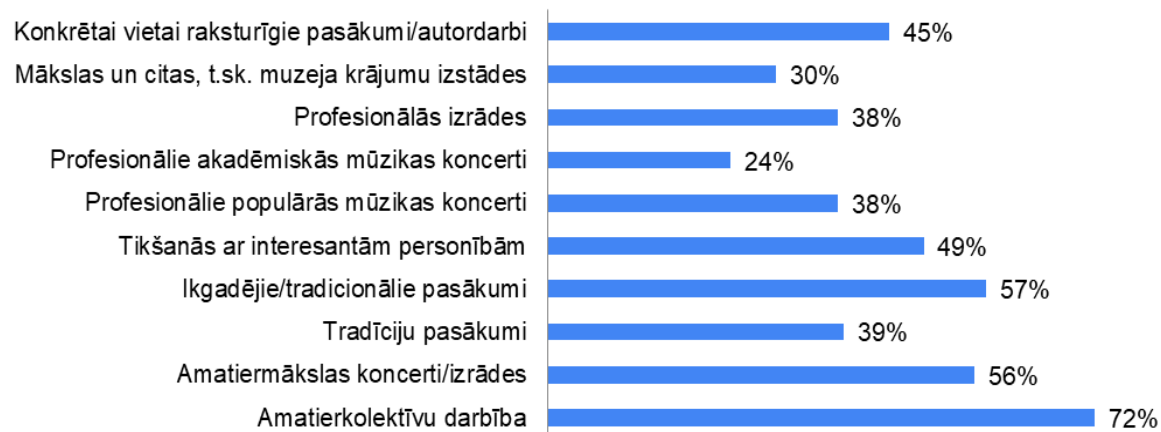
Kultūras speciālistu pieejamība kultūras pakalpojumu nodrošināšanai lielākoties tiek novērtēta pozitīvi. 71% respondentu uzskata, ka kultūras speciālistu pieejamība ir vērtējama ar labi, ļoti labi un izcili. Savukārt 27% procenti novērtē situāciju kā apmierinošu vai neapmierinošu – 2%.

8. Kas, Jūsaprāt, lielākoties veido kultūras piedāvājumu novadā? (atzīmējiet ne vairāk kā 3 atbildes)

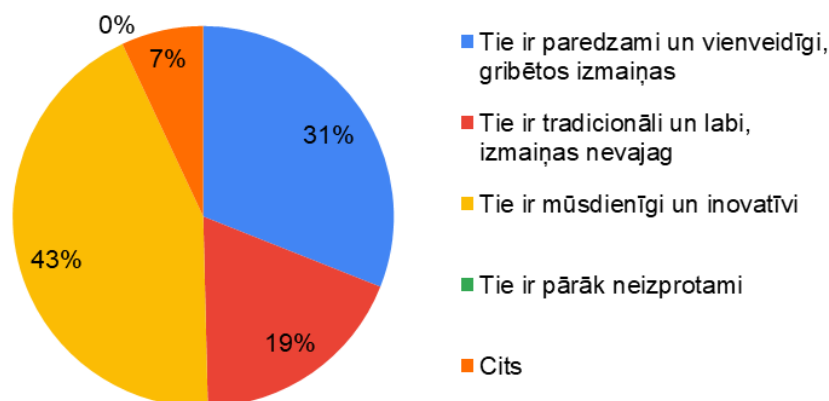
Respondenti tika lūgti novērtēt, kas lielākoties veido kultūras piedāvājumu novadā. 57% respondentu atbildēja, ka kultūras piedāvājumu veido gan amatierkolektīvu darbība, gan ikgadējie/tradicionālie pasākumi. 37% uzskata, ka to veido amatiermākslas koncerti/izstādes. Viszemākais vērtējums ir sniegts par profesionālām izrādēm (2%) un profesionāliem akadēmiskās mūzikas koncertiem (6%).

9. Kāda veida kultūras piedāvājumu, Jūsaprāt, noteikti būtu nepieciešams nodrošināt? (atzīmējiet ne vairāk kā 5 atbildes)

Populārākie atbilžu varianti pirmajās trīs pozīcijās sakrīt ar to, ko respondenti uzskata, kas lielākoties šobrīd jau nodrošina kultūras piedāvājumu (aptaujas 8. jautājums). 72% respondentu uzskata, ka noteikti būtu nepieciešams nodrošināt amatierkolektīvu darbību, 57% ikgadējos tradicionālos pasākumus un 56% amatiermākslas koncertus. Tā kā šajā atbildē bija iespējams sniegt līdz pieciem atbilžu variantiem, ir būtisks procentuāls pieaugums vērojams tādās pozīcijās, kā nepieciešamība nodrošināt profesionālās izrādes 38%, profesionāli akadēmiskie koncerti 24%, kā arī tiek augstāk novērtēta nepieciešamība pēc tikšanās ar interesantām personībām – 49%.

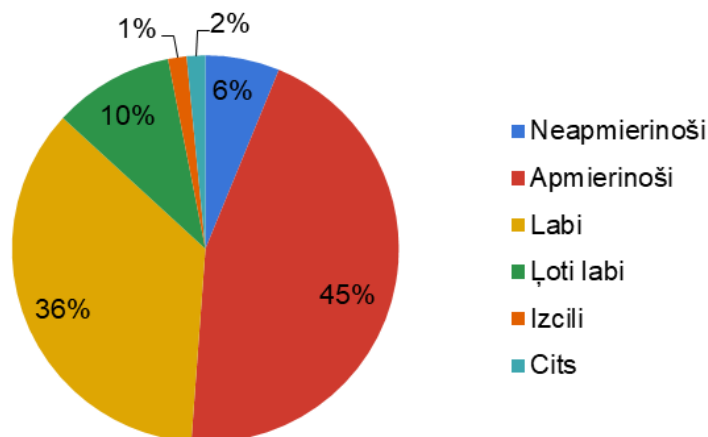
10. Kāds ir Jūsu novērtējums par pasākumu saturu novadā?

43% respondentu novērtē, ka pasākumu saturs ir mūsdienīgs un inovatīvs, 31% uzskata, ka tie ir paredzami un vienveidīgi un gribētos izmaiņas, 19% vērtē, ka pasākumi ir tradicionāli un labi, ka izmaiņas tajos nav nepieciešamas. Nevienas respondents nav sniedzis vērtējumu, ka pasākumu saturs būtu pārāk neizprotams.

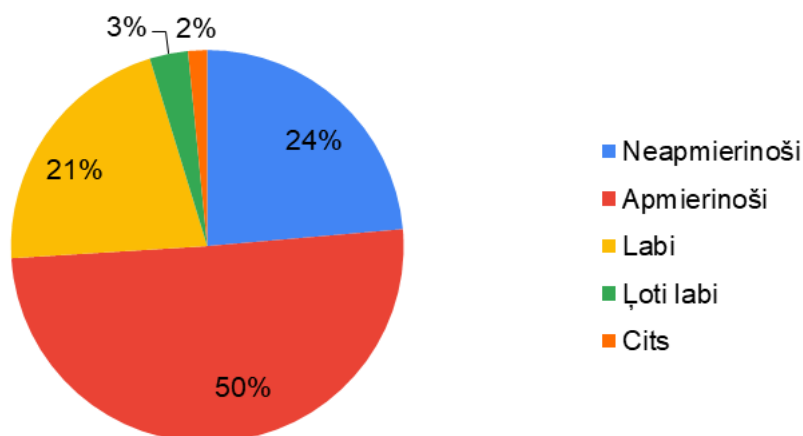
Savukārt atbilžu variantā "cits", kuru izvēlējušies 6% respondentu tiek atzīmēts, ka pasākumi ir tradicionāli un labi un, ka to ietvaros notiek arī jaunu ideju īstenošana vai pie tām tiek piestrādāts, tomēr netiek izslēgta iespēja pēc nepieciešamajiem uzlabojumiem. Starp respondentu atbildēm ir atzīmēts, ka vēlētos vairāk inovatīvus risinājumus, lai Talsu pilsētas pasākumi nedublētos ar citām vietām. Tāpat tiek pausts viedoklis, ka daži pasākumi ir ievērtības cienīgi, bet citi notiek tikai ķeksīša pēc. Respondenti šajā atbilžu iespējā arī novērtē, ka pasākumi ir daudzveidīgi, atbilstoši katras vietas tehniskajām un finansiālajām iespējām.

11. Kā vērtējat visu veidu profesionālās mākslas pieejamību novadā?

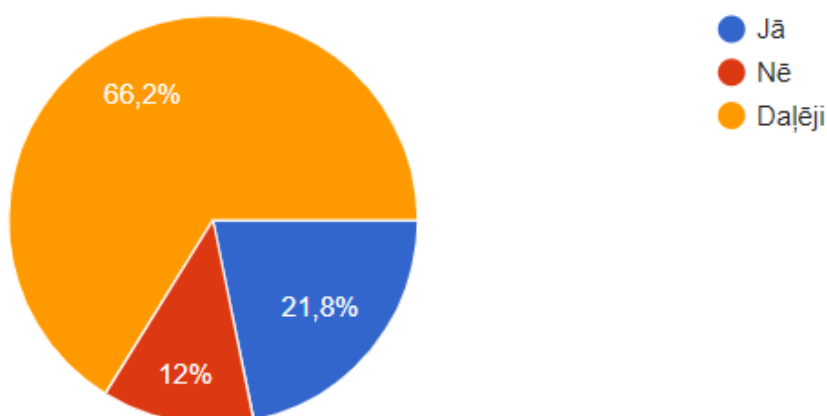
Vērtējums par profesionālās mākslas pieejamību Talsu novadā ir neviennozīmīgs. 47% respondentu profesionālās mākslas pieejamības Talsu novadā novērtē pozitīvi – novērtējot to kā labu (36%), ļoti labu (10%) un izcilu (1%). Turpretim 45% uzskata, ka profesionālās mākslas pieejamība ir vērtējama kā apmierinoša (45%) vai neapmierinoša (6%). Savukārt "cits" (2%) tiek minēts, ka Talsu tautas namā finansējums šādiem pasākumiem ir pieejams, savukārt citviet ir jātiek galā ar to finansējumu, kas ir pieejams. Tāpat tiek atzīmēts, ka ietekme ir arī indivīdu mobilitātei, kas tiem ļauj apmeklēt sev interesējošos pasākumus.

12. Kā vērtējat brīvdabas kultūras norišu vietu (estrāžu) noslogojumu/izmantošanu?

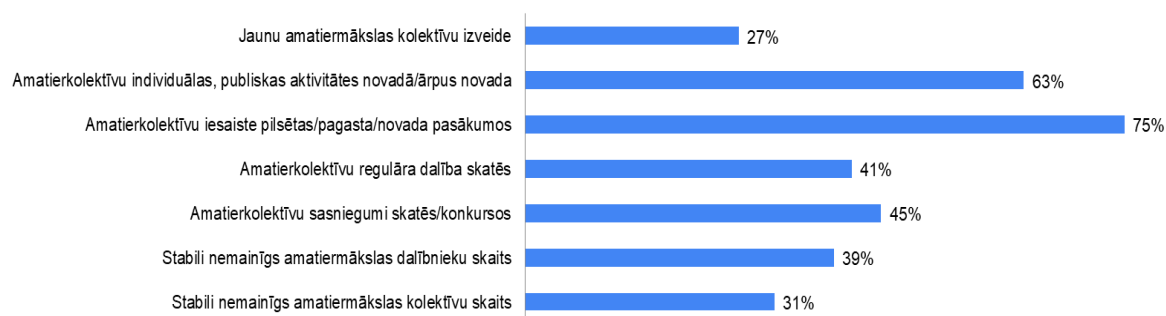
50% respondentu uzskata, ka brīvdabas kultūras norišu vietu (estrāžu) noslogojums/izmantošana Talsu novadā ir vērtējama apmierinoši, 24% vērtē to, kā neapmierinoši, tikpat daudzi to novērtē pozitīvi – 21% uzskata, ka labi (21%), bet ļoti labi (3%). Ar “cits” tiek atzīmēts, ka konkrētajā vietā šādu brīvdabas norišu vietu nav.

13. Vai, Jūsaprāt, novada kultūras iestādes ir pieejamas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām?

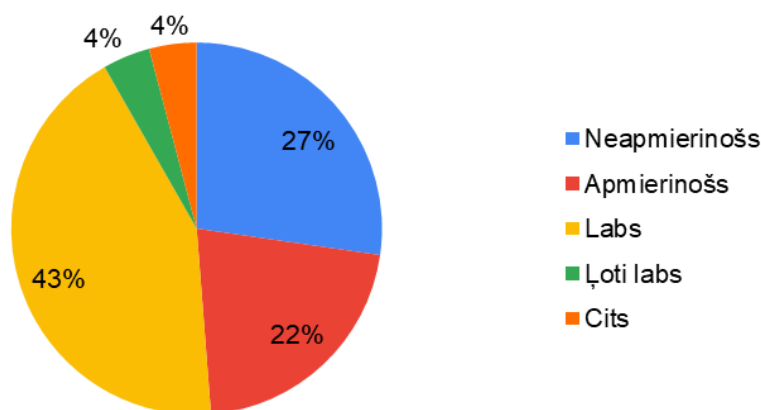
66,2% uzskata, ka Talsu novada kultūras iestādes ir tikai daļēji piemērotas personām ar īpašām vajadzībām, 12% uzskata, ka tās nav atbilstošas, savukārt 21,8% uzskata, ka tās ir atbilstošas.

14. Kādi rādītāji, Jūsaprāt, apliecinātu amatiermākslas sekmīgu attīstību (atzīmējiet vismaz 3 atbildes)?

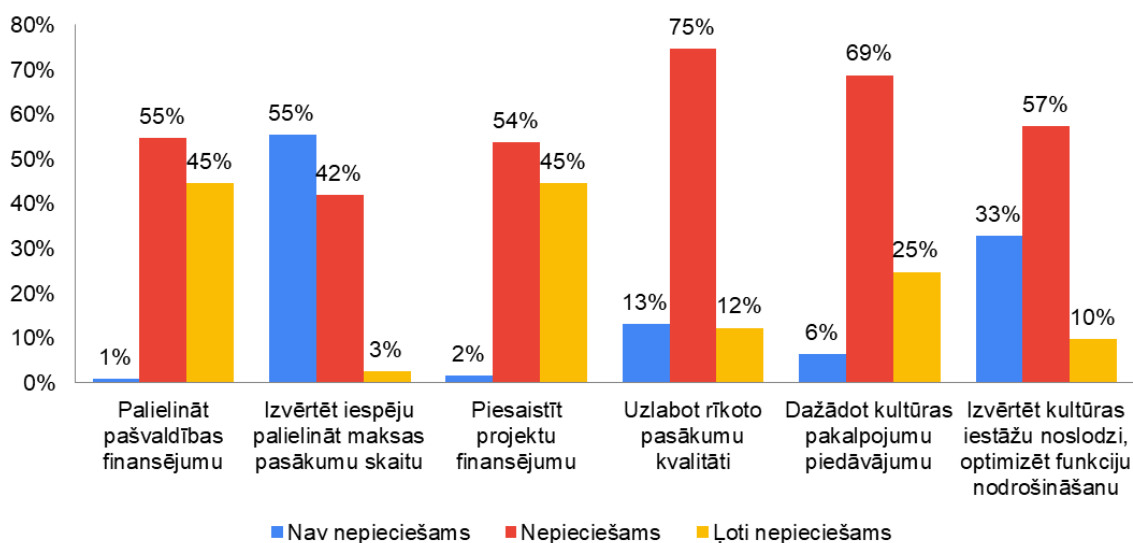
Novērtējot, kādi rādītāji apliecinātu sekmīgu amatiermākslas attīstību, pārliecinoši visvairāk respondentu (75%) atzīmētē kritēriju “amatiermākkolektīvu iesaiste pilsētas/pagasta/novada pasākumos”, kā arī 63% gadījumos “amatierkolektīvu individuālas, publiskas aktivitātes novadā/ārpus novada”, kas norāda uz praktisku amatierkolektīvu ieguldījumu kultūras dzīves veidošanā. Par būtisku tiek atzīmēts “amatierkolektīvu sasniegumi skatēs/konkursos” (45%), “amatierkolektīvu regulāra dalība skatēs” (41%), “stabili nemainīgs amatiermākslas dalībnieku skaits” (39%), “stabili nemainīgs amatiermākslas kolektīvu skaits” (31%), bet par mazāk svarīgu respondentu vidū tiek atzīts kritērijs “jaunu amatiermākslas kolektīvu izveide” (27%).

15. Novērtējiet amatiermākslas kolektīviem pieejamo materiāltehnisko nodrošinājumu (inventārs, tērpi, u.tml.).

Jautājumā par amatiermākslas kolektīviem pieejamo materiāltehnisko nodrošinājumu, 43% respondentu uzskata, ka tas ir labs vai ļoti labs (4%). Savukārt 22% materiāltehnisko nodrošinājumu vērtē kā apmierinošu, bet 27% par neapmierinošu. Atbildē “cits” tiek atzīmēts, ka nevar novērtēt nodrošinājumu, jo nav saistība ar kolektīvu darbu, savukārt kāds respondents pauž viedokli, ka deju kolektīvi var iegūt tērpus, ja raksta projektus.

16. Kas, Jūsaprāt, nepieciešams, lai uzlabotu kultūras iestāžu finansiālo nodrošinājumu? Novērtējiet katra kritērija nozīmību, atzīmējot atbilstošo.

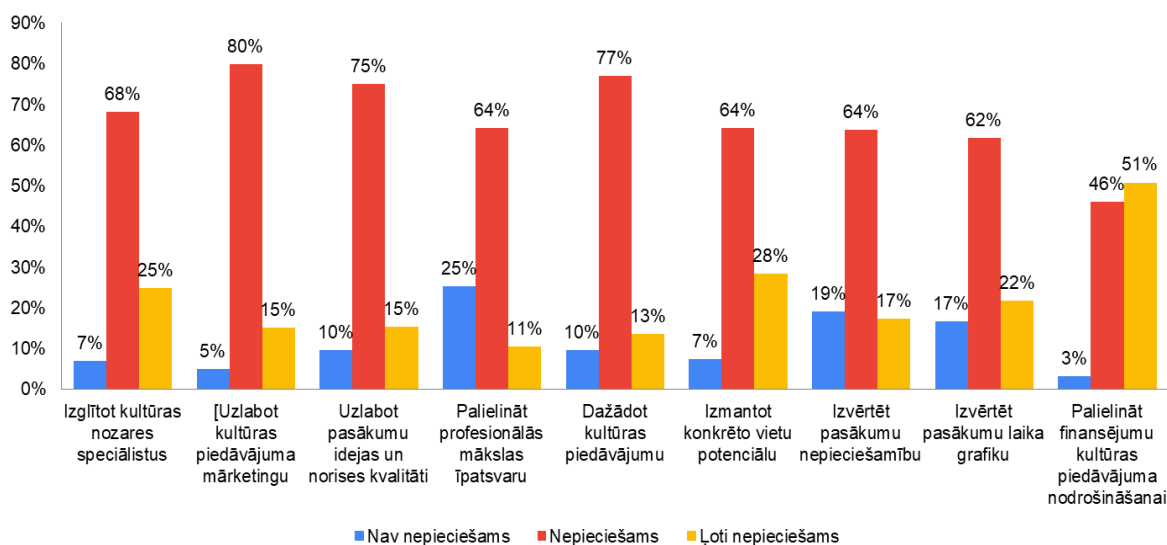

Novērtējot katra kritērija nozīmību, kas ir nepieciešams, lai uzlabotu kultūras iestāžu finansiālo nodrošinājumu, lielākā daļa kritēriju tiek atzīmēti ar “nepieciešams” un “ļoti

nepieciešams”. Kritēriji, kuri izceļas ar procentuāli lielu novērtējumu “ļoti nepieciešams” ir pašvaldības finansējuma palielināšana (45%) un projektu finansējuma piesaistīšana (45%).

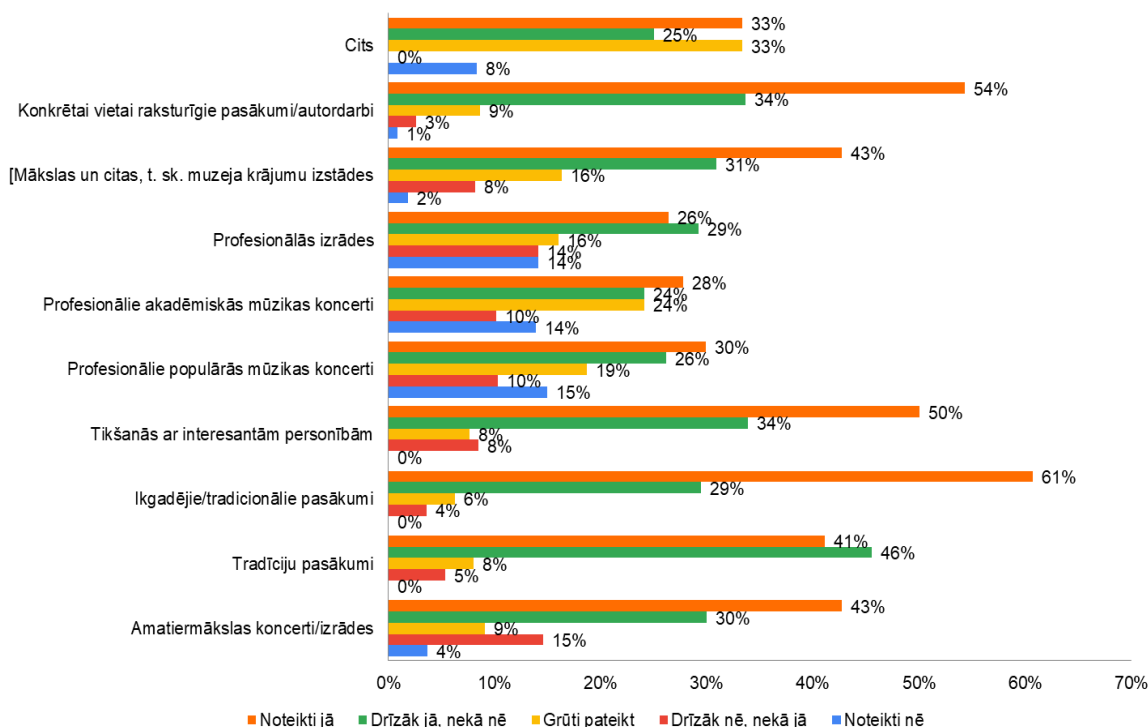
Savukārt vairāk nekā puse (55%) respondentu atzīmē, ka nav nepieciešams izvērtēt iespējas palielināt maksas pasākumu skaitu. Lai gan šajā jautājumā 45% arī uzskata, ka to ir nepieciešams darīt (42%) vai ir ļoti nepieciešams (3%) darīt. Trešdaļa respondentu arī uzskata (33%), ka nav nepieciešams izvērtēt kultūras iestāžu noslodzi, optimizēt funkciju nodrošināšanu, turpretī 57% ir pārliecināti, ka to ir nepieciešams darīt un 10% uzskata, ka tas ir ļoti nepieciešams.

17. Kādus pasākumus, Jūsaprāt, nepieciešams veikt, lai nodrošinātu aktuālu un kvalitatīvu kultūras piedāvājumu? Atzīmējiet atbilstošo!

Līdzīgi kā iepriekšējā (16.) jautājumā, arī šajā jautājumā, arī šajā respondentu uzskata, ka lielākoties ir nepieciešami visi minētie kritēriji, lai nodrošinātu aktuālu un kvalitatīvu kultūras piedāvājumu. Tomēr kopumā 97% respondentu ir atzīmējuši, ka ir ļoti nepieciešams (51%) un nepieciešams (46%) palielināt finansējumu kultūras piedāvājuma nodrošināšanai. Tāpat respondenti par svarīgu atzīst kultūras piedāvājuma mārketinga uzlabošanu (80% nepieciešams, 15% ļoti nepieciešams), pasākumu idejas un norises kvalitāti (75% nepieciešams, 15% ļoti nepieciešams), dažādot kultūras piedāvājumu (77% nepieciešams, 13% ļoti nepieciešams).

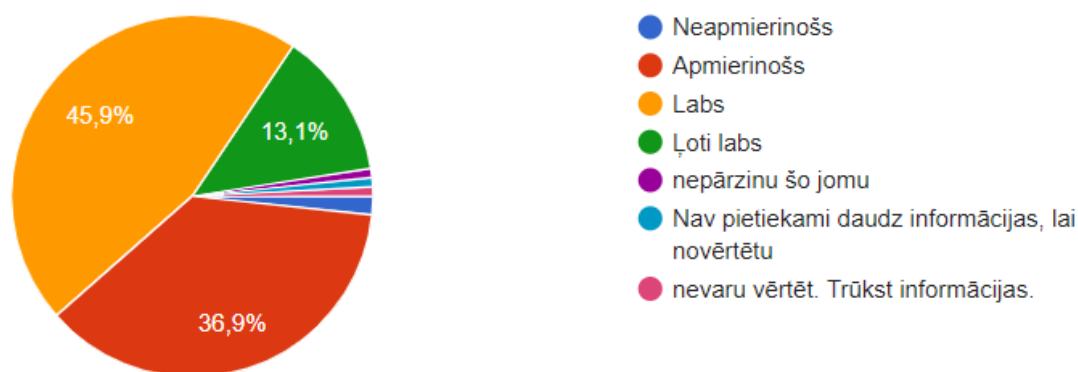
18. Kādus pasākumus Jūs varētu rīkot vai rīkojat, lai piesaistītu jaunus apmeklētājus? Atzīmējiet atbilstošo!

Lai arī 8. un 9. jautājumā lielākā daļa respondentu norādīja, ka amatiermākslas un ikgadējie tradicionālie pasākumi veido kultūras piedāvājumu un tas būtu jānodrošina arī turpmāk, tomēr jautājumā par pasākumiem, kas varētu piesaistīt jaunus apmeklētājus pārliecinošs vairākums atzīmē, ka tie ir ikgadējie/tradicionālie pasākumi (61% noteikti jā, 29% drīzāk jā, nekā nē), konkrētai vietai raksturīgi pasākumi/autordarbi (54% noteikti jā, 34% drīzāk jā, nekā nē), tikšanās ar interesantām personībām (50% noteikti jā, 34% drīzāk jā, nekā nē), amatiermākslas koncerti, izrādes (43% noteikti jā, 30% drīzāk jā, nekā nē), kā arī mākslas un citas, t.sk. muzeja krājumu izstādes (43% noteikti jā, 31% drīzāk jā, nekā nē) un tradīciju pasākumi (41% noteikti jā, 46% drīzāk jā, nekā nē).

Savukārt jautājumos par profesionālo mākslu viedokļi gandrīz līdzvērtīgi sadalās starp visiem atbilžu variantiem.

19. Kā vērtējat interešu izglītības programmu piedāvājumu Talsu novadā?

Interešu izglītības piedāvājums Talsu novadā 59% gadījumu tiek vērtēts, kā labs vai ļoti labs. Savukārt 36,9% gadījumu piedāvājums tiek vērtēts kā apmierinošs un tikai 1,6%

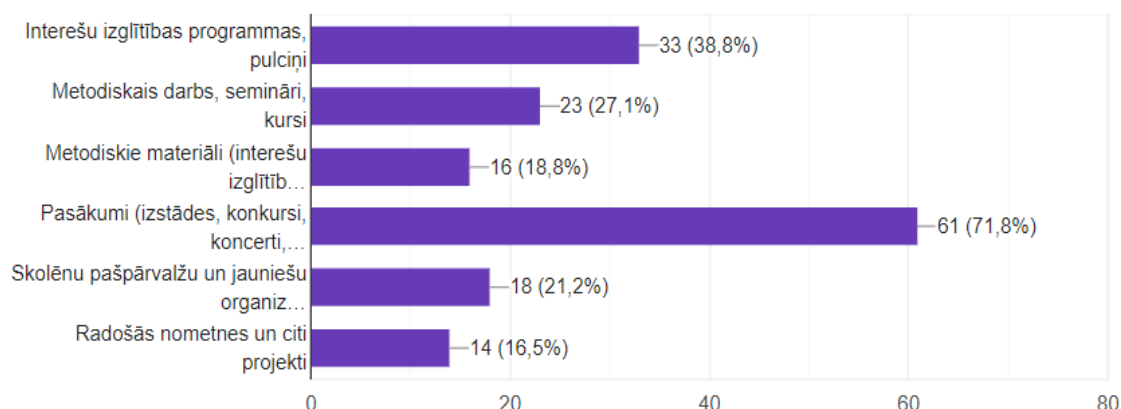
uzskata, ka tas ir neapmierinošs. Savukārt pārējo respondentu viedoklis ir atspoguļots tabulā, kas parāda, ka trūkst informācijas vai nav nepieciešamo zināšanu par jomu, lai varētu sniegt vērtējumu.

20. Vai, Jūsaprāt, ir pietiekams izglītības programmu piedāvājums profesionālās ievirzes izglītības iestādēs kultūras jomā?

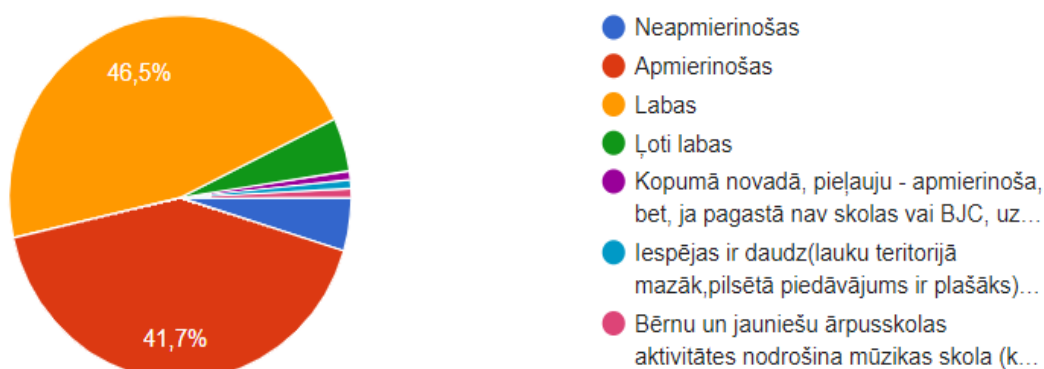
57,8% gadījumu respondenti nevarēja novērtēt, vai izglītības programmu piedāvājums profesionālās ievirzes izglītības iestādēs kultūras jomā ir pietiekams. 14,8% uzskatīja, ka tas nav pietiekams, bet 24,2% uzskata, ka tas ir pietiekams.

21. Kādus iespējamās sadarbības veidus ar Talsu novada Bērnu un jauniešu centru Jūsu pārstāvētā organizācija izmanto? (iespējami vairāki atbilžu varianti)

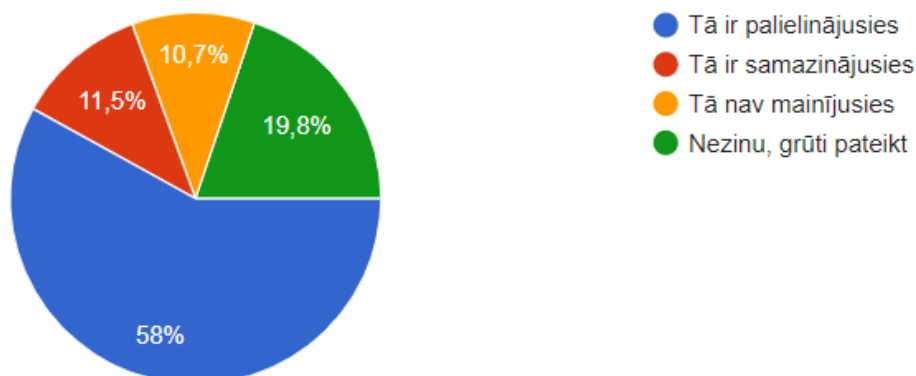
Novērtējot sadarbības formātus ar Talsu novada Bērnu un jauniešu centru, visvairāk tiek atzīmēts, ka tas notiek dažādu "pasākumi (izstādes, konkursi, koncerti, skates, sacensības u.c.)" ietvaros (71,8%). "Interesu izglītības programmas, pulciņi" atzīmē 38,8%, "Metodiskais darbs, semināri, kursi" – 27,1%, "Skolēnu pašpārvalžu un jauniešu organizāciju apvienības "TAS. ES" piedāvātās aktivitātes" – 21,2%, "Metodiskie materiāli (interesu izglītības programmas, scenāriji, deju apraksti u.c.)" – 18,8%, "Radošās nometnes un citi projekti" – 16,5%.

22. Kā vērtējat bērnu un jauniešu iespējas kvalitatīvi pavadīt brīvo laiku novadā?

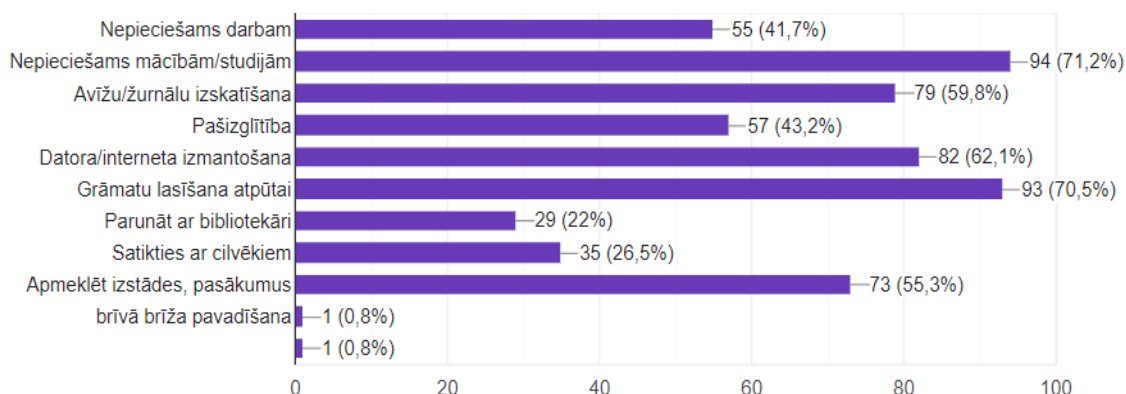
Vērtējums par bērnu un jauniešu iespējām kvalitatīvi pavadīt brīvo laiku Talsu novadā arī ir atšķirīgs. No visiem respondentiem 46,5% uzskata, ka iespējas ir labas, bet 41,7% uzskata, ka tās ir apmierinošas, savukārt 4,7% uzskata, ka tās ir neapmierinošas. Savukārt citās atbilžu iespējās tiek minēts, ka situācija kopumā ir laba, tomēr tiek pieļauta doma, ka tad, ja pagastā nav skolas vai bērnu un jauniešu centra, uz pulciņiem izbraukāt varētu būt pagrūti. Tāpat tiek minēts, ka lauku teritorijā piedāvājums ir mazāks nekā pilsētā, tomēr tiek vaicāts, vai jaunieši vispār šīs iespējas izmanto. Starp citiem atbilžu variantiem tiek atzīmēts, ka ārpuskolas aktivitātes nodrošina mūzikas skola un sporta skola.

23. Kā, Jūsaprāt, pēdējos gados mainījusies bibliotēkas nozīme?

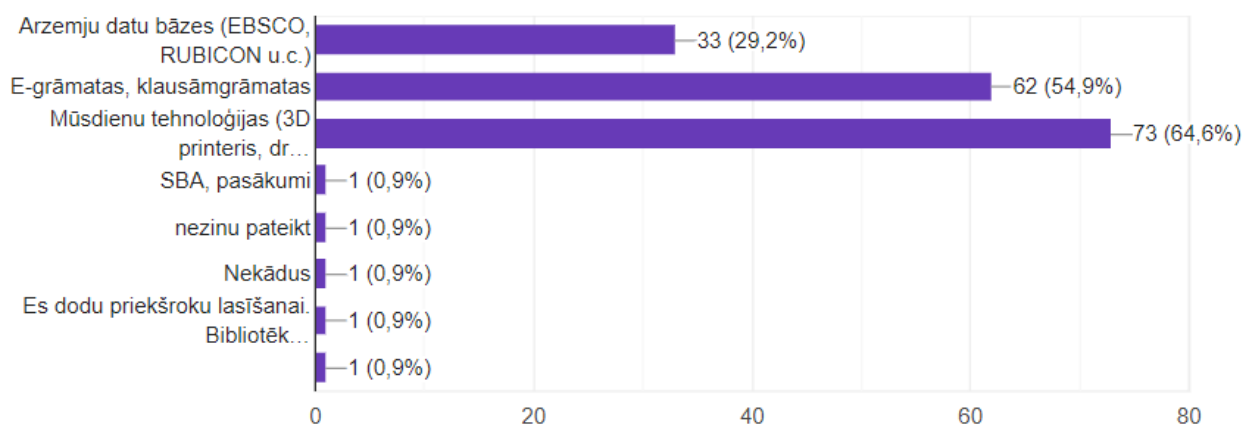
Respondenti arī novērtēja bibliotēkas nozīmību pēdējos gados. Lielākā daļa respondentu (58%) uzskata, ka bibliotēkas nozīme ir palielinājusies, 11,5% uzskata, ka tā ir samazinājusies, 10,7% uzskata, ka tā nav mainījusies, bet 19,8% respondentu šajā jautājumā nebija viedokļa.

24. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie bibliotēkas apmeklēšanas iemesli? (iespējami vairāki atbilžu varianti)

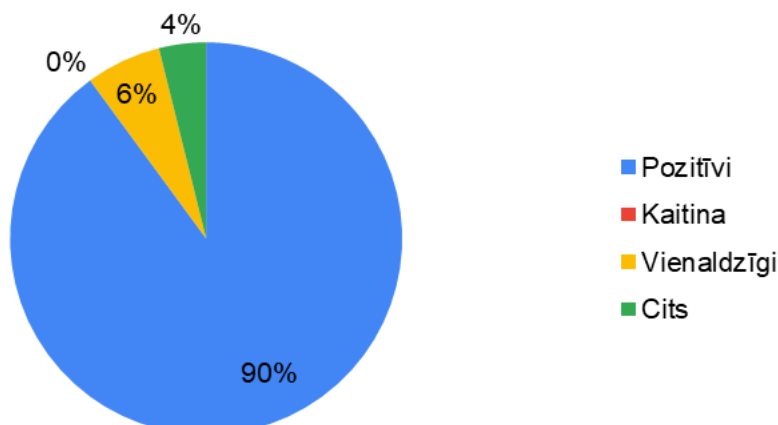
Respondenti tika lūgti atzīmēt galvenos bibliotēkas apmeklēšanas iemeslus, ļaujot izvēlēties arī vairākus atbilžu variantus. 71,2% apmeklē bibliotēku, jo tas ir nepieciešams mācībām/studijām, 70,5% izmanto grāmatas lasīšanai, atpūtai, 62,1% izmanto bibliotēkā pieejamo datoru/internetu, 59,8% izmanto to avīžu/žurnālu izskatīšanai, 55,3% apmeklē bibliotēkas rīkotās izstādes, pasākumus, 43,2% dodas pašizglītības nolūkos, 41,7% apmeklējums saistīts ar nepieciešamību darbam, 26,5% izmanto bibliotēkas, lai satiktos ar cilvēkiem, 22% apmeklē, lai parunātos ar bibliotekāri.

25. Kādus papildu pakalpojumus Jūs labprāt izmantotu Talsu Galvenajā bibliotēkā? (iespējami vairāki atbilžu varianti)

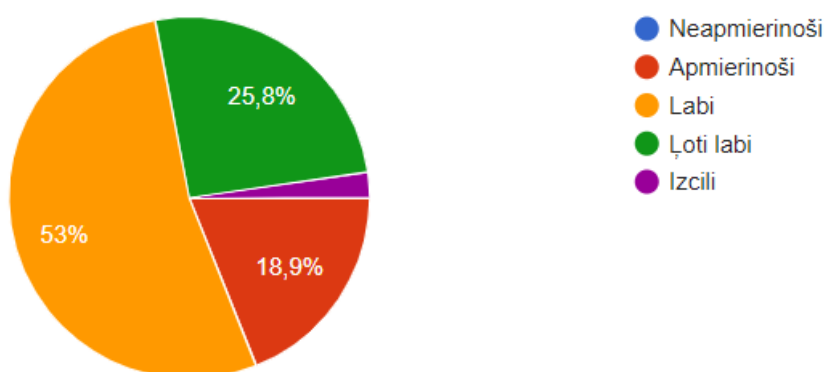
Respondenti aptaujā arī atzīmēja, kādus no minētajiem pakalpojumiem viņi labprāt izmantotu Talsu Galvenajā bibliotēkā. 64,6% labprāt izmantotu mūsdienu tehnoloģijas (3D printeri, dronu, datu kameras u.c.), 54,9% labprāt izmantotu e-grāmatas vai klausāmgrāmatas, bet 29,2% izmantotu ārzemju datu bāzes (EBSCO, RUBICON u.c.). Starp pārējiem atbilžu variantiem tiek minēti SBA, pasākumi, nekādus pakalpojumus, nezina teikt, dod priekšroku lasīšanai.

26. Kā vērtējat novadā dzīvojošo profesionālo mākslinieku (vizuālā māksla) aktivitātes?

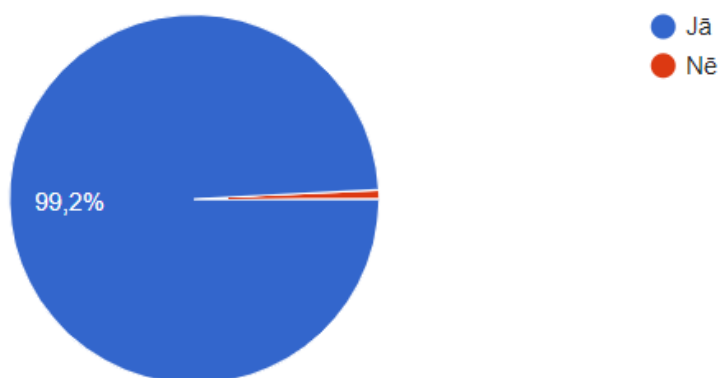
90% respondentu pozitīvi vērtē profesionālo mākslinieku (vizuālā māksla) aktivitātes, bet 6% tās ir vienaldzīgas. Neviena respondents nav atzīmējis, ka tās viņu kaitinātu. Pie citiem atbilžu variantiem tiek atzīmēts gan tas, ka par šīm aktivitātēm nav informēts, gan to, ka vajadzētu vairāk izglītēt sabiedrību, nevis darboties tikai sava prieka pēc. Tiek ieteikts, ka atbalstāmi ir dažādie mākslas formāti plenēri, akcijas, performances. Taču tiek izteikts arī tāds viedoklis, ka atbalstāmi ir Talsu krūmu mākslinieki un fotoklubs, bet ne “akmeņu akcijas”.

27. Kā vērtējat Talsu novada muzeja aktivitātes?

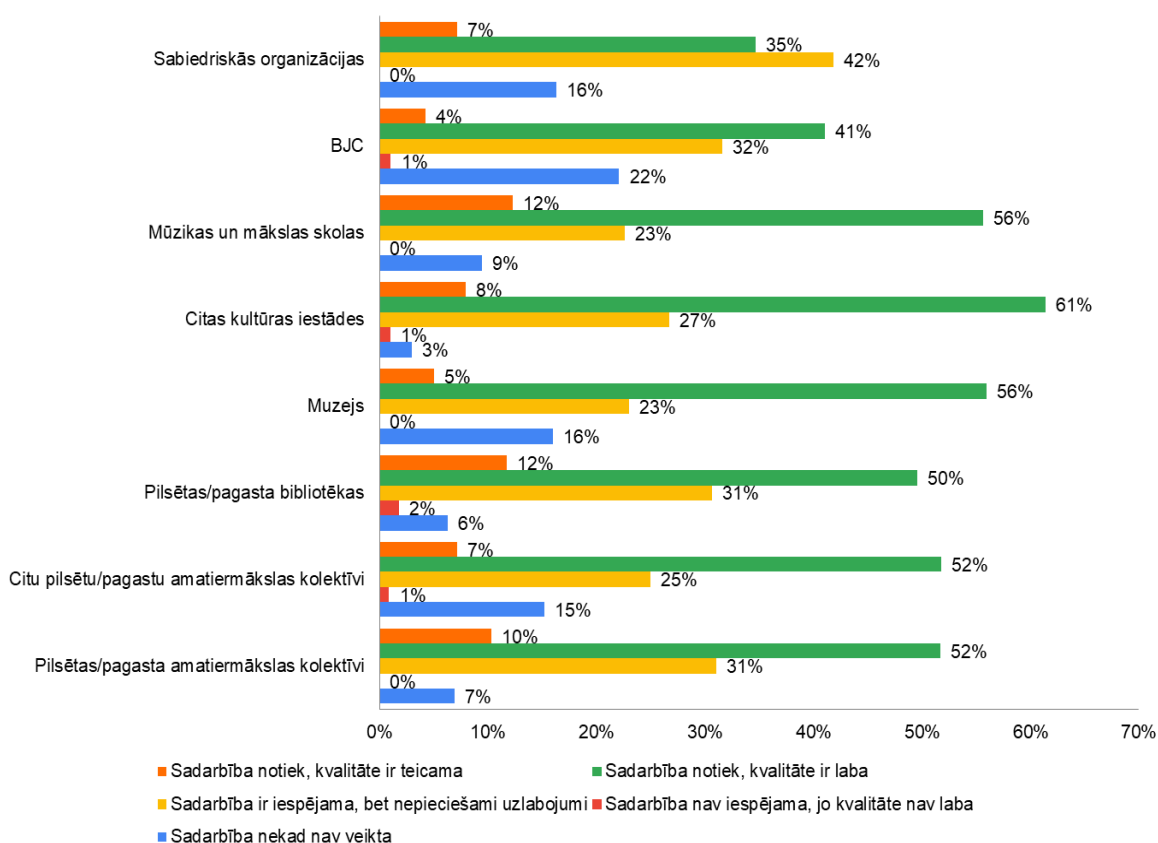
Talsu novada muzeja aktivitātes 81,1% procenti vērtē pozitīvi, novērtējot skalā no labi līdz izcili, savukārt 18,9% vērtē tās apmierinoši. Neviena no respondentiem nevērtē muzeja darbību kā neapmierinošu.

28. Vai lielāka mēroga un nozīmes pasākuma rīkošanā/nodrošināšanā esat gatavs veidot sadarbību ar citām novada kultūras iestādēm?

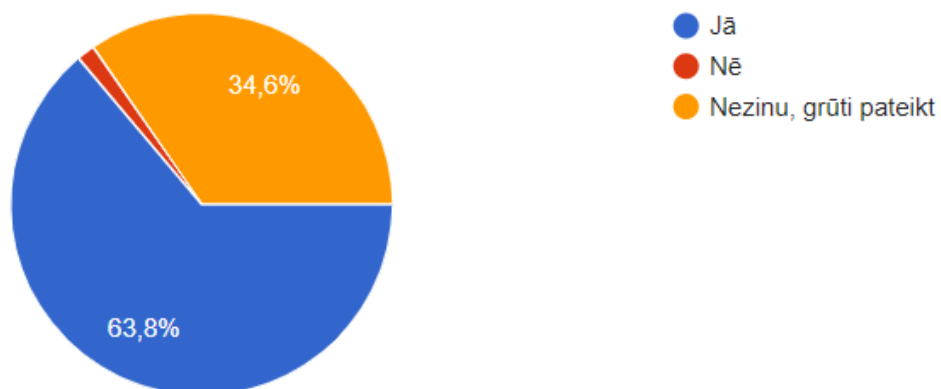
99,2% no aptaujātajiem respondentiem ir gatavi lielāka mēroga un nozīmes pasākuma rīkošanā veidot sadarbību ar citām novada kultūras iestādēm. Tam nav gatavi tikai 0,8% respondentu.

29. Lūdzu novērtējiet cik lielā mērā šobrīd būtu iespējams izmantot lielāka mēroga pasākuma rīkošanā šādu atbalstu/sadarbību, atzīmējot atbilstošo.

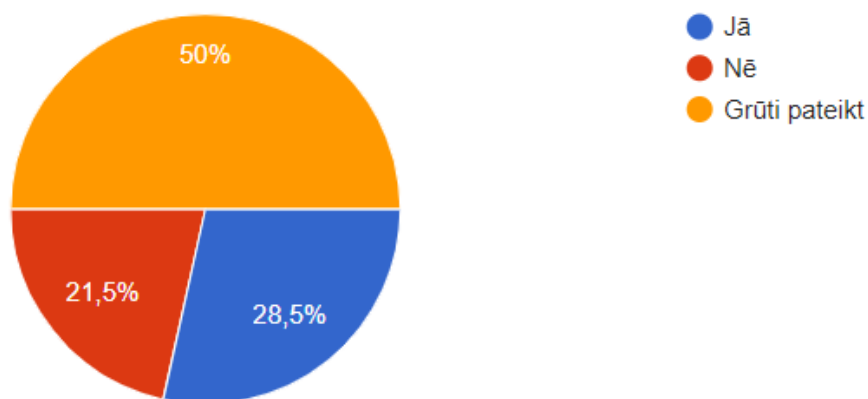
Aptaujas dalībnieki tikai aicināti novērtēt, cik lielā mērā lielāka mēroga pasākuma rīkošanā būtu iespējams izmantot atbalstu no citām iestādēm, struktūrvienībām utml. Lielākajā daļā atbilžu tika atzīmēts, ka sadarbība jau notiek un kvalitāte ir laba. Atsevišķos gadījumos ir arī atzīmētas, ka sabiedrība notiek taču tai ir nepieciešami uzlabojumi. Tā, piemēram, tiek novērtēta sadarbība ar sabiedriskām organizācijām – 42% uzskata, ka sadarbība ir iespējama, bet nepieciešami uzlabojumi, bet teju tikpat daudz atzīmē, ka 35% sadarbība notiek un kvalitāte ir laba, kā arī 7% sadarbība notiek, kvalitāte ir teicama.

30. Vai Jūs būtu gatavi īstenot kultūras projektus, sadarbības projektus, piesaistīt savām iecerēm vēl citu finansējumu?

63,8% respondentu ir gatavi īstenot kultūras un sadarbības projektus, lai piesaistītu savām iecerēm vēl citu finansējumu, 1,5% to nav gatavi darīt, bet 34,6% nebija viedokļa šajā jautājumā.

31. Vai esat gatavs esošā finansējuma ietvaros rīkot vienu vai divus lielākas nozīmes pasākumus, atsakoties no citiem ierastajiem pasākumiem?

Savukārt pusei respondentu ir bijis grūti izlemt jautājumā par to, vai būtu gatavi atteikties no citiem ierastajiem pasākumiem, lai rīkotu vienu vai divus lielākas nozīmes pasākumus. No tiem respondentiem, kuri ir konkretizējuši savu viedokli šajā jautājumā 28,5% atzīmē, ka būtu gatavi atteikties no citiem pasākumiem, savukārt 21,5% nebūtu gatavi.

2.pielikums. Talsu novada kultūras/izglītības iestāžu amatiermākslas kolektīvi un interešu grupas, kas darbojas kultūras centros

KULTŪRAS IESTĀDE	GADS	MŪZIKA (kori, vokālie ansambļi, orķestri)	DEJAS (tautas deju kolektīvi)	TEĀTRA MĀKSLA	FOLKLORA (tautas muzikanti, folkloras kopas, kokaletāju ansambļi)	TLM, VIZUĀLĀ MĀKSLA	CITI KOLEKTĪVI, INTEREŠU GRUPAS (pašvaldības finansētie) BJC finansētie kolektīvi	CITI KOLEKTĪVI, INTEREŠU GRUPAS (pašfinansētie)
BALGALES SBLPC	2017- 2021	Sieviešu koris "Balgale"					BVA "Cielaviņa"	Senioru klubs "Astra"
							Senioru deju kopa "Sarma"	Zolītes klubs
	2017 - 2020			Balgales AT				
	2017 - 2019						BDK "Asniņi"	
	2020 - 2021							BDK "Asniņi"
KSTC	2017 - 2021	JK "Talsis"						
		JK "Amenda"						
		Ziemeļkurzemes kamerorķestris						
ĶŪĻCIEMA BLPC	2017 - 2021							Senioru klubs "Atblāzma"
								Dāmu klubs "Intra"
								Veselības grupa "Možums"
								Interešu pulciņš "Nam,ņam"
	2017 - 2018							Svētdienas skola
LAIDZES BLPC	2017 - 2021	SVA "Puķuzirnis"	VPDK "Virpulis"				Bērnu deju kolektīvs "Virpulītis"	Senioru interesu klubs "Brūklenājs"
	2018 - 2021							Adīšanas interesu kolektīvs
LAUCIENES KN	2017 - 2021	JK "Lauciene"			Folkloras kopa "Trejteka"		Laucienes skolas BDK "Nurmīte"	
							Laucienes pamatskolas koris	
							Laucienes skolas BVA	
							Laucienes skolas sitaminstrumentu ansamblis	
	2017 - 2019							Balles deju kopa
	2017 - 2019							Senioru apvienība
	2018							Rokdarbu interesu grupa
	2019 -							Indijas klasiskās

	2021							dejas
	2019 – 2021							Zumba
	2019 – 2021							Nūjošanas klubs
	2019 – 2021							Aerobika
	2019 – 2020							Karatē bērniem
LĪBAGU BLPC	2017	SVA "Alba"					Līnijdeju grupa "Purple sun"	Senioru klubs "Paparde"
		Sen. VA "Kamenes"					BVA "Prātnieki"	Lībagu grāmatu draugu klubs
	2017 – 2018	VVA "Trubadūri"						Dāmu klubs "Magnolija"
PASTENDES KN	2017 – 2021	SVA "Harmonija"	JDK "Austris"	AT "Te Rada"		LMK "Kurši"	BVA "Prātnieki"	Pensionāru klubs "Irbenājs"
		Sen. VA "Irbenājs"	VPDK "Spriganis"				PVBDK "Circeniši"	Balles dejas pieaugušajiem
			VPDK "Dzalksti"				BDK "Jumalēni" 1.-2. klašu grupa	
							BDK "Jumalēni" 3.-4. klašu grupa	
							BDK "Jumalēni" 5.-6. klašu grupa	
							BDK "Jumalēni" 7.-9. klašu grupa	
PĻAVMUIŽAS SN	2017 – 2021						Mākslas studija "Otiņas"	Puķu draugu klubs "Pojenes"
								LMK "Pīne"
								AT "Pļavas"
								BDK "Pļavu sienāži"
								Māmiņu klubs
								Vingrošanas grupa
								Galda spēļu klubs
	2017 – 2019							BVA "Draiskulīši"
	2020 – 2021						BVA "Draiskulīši"	
	2018 – 2019							BVA "Draiskulīši"
	2020 – 2021						BVA "Draiskulīši"	
	2018 – 2019							Bērnu deju grupa "Dejas sirdij"
	2018 – 2021							VMP "Dzirkstelītes"
SABILES KN	2017	Sen. SVA "VĒRMELĪTE"		SABILES AT		Sabiles LMK	Eiropas senioru deju kopa	Orķestris "SBL"

		SABILES SVA					"ABAVA"	Senioru biedrība "Dālija"
		SABILES SK						Sabiles vēstures izpētes grupa
	2017 – 2019							Ansambļis "Taboras romance"
	2019 – 2021				Sabiles folkloras kopa			
SPĀRES MUIŽA	2017 – 2021	SVA "VARAVĪKSNE"		AT "SPĀRE"		LMK "NĀMETIŅŠ"	Līnijdeju grupa "SPĀRE"	Sieviešu klubs "HARITAS"
								Senioru klubs "SARMA"
								Jauniešu sporta klubs "Brīvbrīdis"
STRAZDES MUIŽA	2017 – 2021			Strazdes AT		Strazdes LMK		
STENDES TN	2017 – 2021	VVA "Stende"	VPDK "Teika"			Stendes LMK	Līnijdeju grupa "Evita"	Floristikas nodarbības
		SVA "Gaisma"				Stendes audēju pulciņš	Vizuālās mākslas pulciņš bērniem	Senioru klubs "Rudentiņš"
		Sen. VA "Atmiņas"					BDK "Saulstarīni"	
							Bērnu popgrupa "SOL"	
TALSU TN	2017 – 2021	SK "Vaiva"	JDK "Delveri"	K. Valdemāra Talsu teātris	Folkloras kopa "Talsi"	TLMS "Dzīpārs"	Talsu fotoklubs	Balles deju kopa "Tango"
		SJK "Atbalss"	VPDK "Talsu Kurši"		Tautas muz. "Tals'trimiņš"	Audēju kopa "Talse"		Ceturtdienas, mākslas mīļu kopa
		JK "Uz augšu"	SDK "Draudzība"					
		PO "Talsi"						
	2017 – 2018	VK "Dziedonis"					PO Deju grupa	
TĪŅĒRES MUIŽA	2017 – 2021			AT "Īve"		LMK "Tinga"	Radošo amatu un mākslas studija	Gleznošanas studija
	2017 – 2020							Pensionāru klubiņš "Mārsils"
	2017							Mākslas vēstures interesentu pulciņš
	2017 – 2018						Līnijdeju kolektīvs "Tīngere"	
	2019 – 2021							Līnijdeju kolektīvs "Tīngere"

VALDEMĀRPILS UN LUBES KN	2017 – 2021	JK "Akords"	VPDK "Krišjānis"	AT "Atspulgs"			BDK "Pipariņi"	VIA "Kurland"
		SVA "Kapriže"					BDK "Dzirkstelītes"	Senioru klubs "Labākie gadi"
		Sen. JVA "Varavīksne"						Senioru klubs "Varavīksne"
								Dāmu klubs "Skārleta"
	2019 – 2021							Vizuālās mākslas grupa
VALDGALES TN	2017 – 2021	SVA "Gamma"					Līnijdeju kopa "STEP"	
	2017 – 2018			AT "Pūņas"				
	2019 – 2021							AT "Pūņas"
	2017 – 2019		JDK "Latīšs"					
	2019 – 2021						Bērnu teātra pulciņš "Spēlmanīši"	
	2018 – 2021							Bērnu deju grupa "Nipriši"
								Rokdarbu kopa "Valdziņš"
VANDZENES TN	2017 – 2021	SK "Dīva"	VPDK "Kreplīni"	Vandzenes AT			Bērnu vokālais ansamblis	Aerobikas grupa
		SVA "Madaras"					Aerobikas deju grupa "Afrodītes"	Senioru interešu klubs "Kameja"
		Sen. SVA "Ozolzeme"						Popgrupa "Zemenītes" jaunākā grupa
	2017							Popgrupa "Zemenītes" vecākā grupa
	2020 – 2021						Teātra pulciņš "Rūķītis"	
VIRBU KN	2017 – 2021	JVA "Ziemeļkūri"		Virbu AT				Gleznošanas studija
								Senioru interešu klubs „Pīlādzītis”
								Pilates
	2017						Bērnu vokālais ansamblis	
	2017 – 2018					Lietišķās mākslas kopa		

3.pielikums. Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu kultūras/izglītības iestāžu amatiermākslas kolektīvi un interešu grupas

KULTŪRAS IESTĀDE	GADS	MŪZIKA (kori, vokālie ansambļi, orķestri)	DEJAS (tautas deju kolektīvi)	TEĀTRA MĀKSLA	FOLKLORA (tautas muzikanti, folkloras kopas, kokaletāju ansambļi)	TLM, VIZUĀLĀ MĀKSLA	CITI KOLEKTĪVI, INTEREŠU GRUPAS (pašvaldības finansētie) BJC finansētie kolektīvi	CITI KOLEKTĪVI, INTEREŠU GRUPAS (pašfinansētie)
Dundagas novads								
Dundagas kultūras pils	2017 – 2021	Dundagas jauktais koris	SDK “Dun - dang”					Invalīdu apvienība “Cerība”
			BDK “Dun - dang” 5.- 6.kl. grupa					Pensionāru apvienība “Sendienas”
			PVBKD “Dun - dang”					
	2017 – 2018	Vokālais ansamblis “Sendienas”						
	2019 – 2021	Sieviešu vokālais ansamblis						
	2017 – 2018		JDK “Dun - dang”					
	2019 – 2020			Amatier-teātris “Vojmanšes!”				
Kolkas tautas nams	2017 – 2021	Ansamblis “Laula”			Kolkas tautas nama kokaletāju ansamblis			Pensionāru apvienība “Sarma”
					DMMS kokaletāju ansamblis			
	2017	Ansamblis “Sarma”						
	2019 – 2021							Kolkas aktīvo dāmu kopa
Rojas novads								
Rojas kultūras centrs	2017 – 2021	SK “Kalva”	BDK “Pērkonīts”	Rojas AT			Senioru deju kopa “Gaspaziņas”	Deju studija “Elfas”
		Rojas SVA “Con Vita”		Bērnu, jauniešu skatuves runas pulciņš				Ārstnieciskā vingrošana senioriem
		Bērnu vokālā studija “Jāņabērni”						Grupa “Roja”

								Senioru klubs "Liedags"
								Kristiešu draudze "Prieka vēsts"
								Līnijdeju grupa
	2017 – 2019	SSK "Banga"						
Mērsraga novads								
Mērsraga tautas nams	2017 – 2021			AT "Etīde"			Deju kopa "Silva"	
							Rokdarbu klubiņš	
							Zumba ar Amandu	
	2018 – 2021	JK "Pa vējam"	JDK "Trejdekstis"				Popgrupa "Spārni"	
			VPDK "Paisums"					
			BDK "Pastaliņas"					

4.pielikums. Talsu novadā reģistrētās nevalstiskās organizācijas, kuru mērķi saistīti ar kultūrvides attīstību

Nosaukums	Statūtos norādītie mērķi
Balgales pagasta STROPS	Attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot Balgales pagasta attīstību. Koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Biedrības mērķu sasniegšanai. Pārstāvēt Balgales pagasta iedzīvotāju intereses rajona, nacionālā un starptautiskā līmenī.
Klaunu muzejs	Dažādot izglītības un brīvā laika pavadīšanas iespējas Talsu novadā.
Dižstendes Magnolijas	Veicināt lauku iedzīvotāju iesaistīšanu sabiedriskos procesos, piedaloties dažādās mērķa programmās, attīstot partnerību ar pašvaldībām. Attīstīt sadarbību ar radnieciskām organizācijām rajonā, valstī un ārvalstīs, regulāri apmainoties darba pieredzē un ieviešot visu progresīvo savā organizācijas darbā.
Kultūras Krātuve	Veicināt Stendes kultūrvēsturiskā mantojuma izzināšanu un saglabāšanu. Sadarboties ar citām biedrībām. Rosināt iedzīvotājus iesaistīties kultūras izglītības aktivitātēs.
MĒS SPĀREI	Dzīves kvalitātes uzlabošana Latvijas laukos, nodrošinot daudzveidīgas tālākizglītības un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Sabiedrības aktivizēšana jaunu un vēsturisku prasmju apguvei, veselīgam un aktīvam dzīvesveidam un ģimenisko vērtību
Sabiles novada amatnieku centrs	Veicināt Sabiles novada iedzīvotāju brīvā laika radošu izmantošanu; sniegt ieguldījumu amatniecības un rokdarbu prasmju attīstībā. Veicināt iedzīvotāju pilsonisko līdzdalību.
Sabiles novada nacionālais kultūras centrs	Veicināt romu (čigānu) kultūras un mākslas vērtības saglabāšanu, attīstību un popularizēšanu Latvijas sabiedrībā.
TALSU TONIS	Veikt sabiedriskā labuma darbību kultūras un izglītības jomā. Kultūras un labdarības pasākumu organizēšana. Bērnu un jauniešu izglītošana un talanta izkopšana vokālajā mākslā.
Tiņģernieks	Apzināt un sakārtot pagasta vēsturisko kultūrvidi, lai tā būtu atvērta sabiedrībai un veicinātu tūrisma attīstību. Organizēt iedzīvotāju dažādu vecuma un sociālo grupu iesaistīšanos pagasta kultūras un sporta pasākumos.
Vandzenes pagasta attīstības biedrība	Veicināt pagasta iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajās aktivitātēs; Kultūras, sporta attīstības veicināšana un brīvā laika organizēšana; iedzīvotāju aktivizēšana neformālajai izglītībai, zināšanu un pieredzes ieguvē. Iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana. Sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju iekļaušana sabiedrības dzīvē un dzīves apstākļu uzlabošana.
VIRBI	Pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstība, veicinot iedzīvotāju sociāli ekonomiskā stāvokļa, izglītības un kultūras vides uzlabošanu Virbu pagastā un apkārtnē.

Virpuls	Nodrošināt materiālo un nemateriālo kultūras vērtību saglabāšanu, sekmēt sabiedrības kultūras pasākumu pieejamību un jaunu prasmju apguvi, uzlabojot dzīves kvalitāti Latvijas laukos.
Exodus in venia	Īstenot un atbalstīt dažādus projektus, jo īpaši mūzikas un mākslas jomā;- īstenot kristīgās vēsts izplatīšanu un pieejamību plašākai sabiedrībai, izmantojot mūzikas sniegtās iespējas;- popularizēt kultūras vērtības, veicinot to pieejamību plašākai sabiedrībai, t.sk., atbalstot progresīvus jaunrades procesus un piedaloties aktuālos kultūras dzīves notikumos;- projektos un no ziedojumiem iegūtos līdzekļus novirzīt labdarībai, t.sk., realizējot projektus, kas vērsti uz sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšanai.
Pedvāles mākslas parka fonds	Pedvāles skulptūru parka kolekcijas kā vienota kopuma radīšana, saglabāšana, aizsardzība un attīstīšana.
Sporta deju klubs Fokuss	Atbalstīt un veicināt sporta dejas, kā sporta veida, popularizēšanu un attīstību Rīgā un Latvijā. Veicināt pieaugušo, jauniešu un bērnu sporta deju treniņu procesu organizāciju. Nodrošināt kvalitatīvu sporta deju apmācību, augstas kvalifikācijas deju dejotāju sagatavošanu un augstu sportisko rezultātu sasniegšanu Latvijā un citās valstīs.
TALSU NOVADAM	Apvienot kopīgai darbībai Talsu novada sabiedrības pārstāvjus, kuri ir ieinteresēti novada vispusīgā attīstībā. Sekmēt efektīvas, atbildīgas novada pārvaldes izveidošanu un attīstības plānošanu. Veicināt pilsoniskas sabiedrības veidošanos un aktīvi piedalīties sabiedriskajos, sociālajos un politiskajos procesos Talsu novadā, valstī un ārpus robežām. Veicināt un popularizēt veselīgus, lietderīgus, kulturālus un saturīgus iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas pasākumus un tradīcijas.
Talsu romu biedrība	Veicināt romu iekļaušanos sabiedriskajos procesos Talsu novadā un Latvijā. Organizēt cīņu par narkomānijas apkarošanu romu jauniešu vidū. Veicināt jaunatnes iesaistīšanu un izglītošanu kultūras un integrācijas pasākumos.
Amatieru Teātris TERADA	Sekmēt sabiedrības iesaistīšanos kvalitatīvu teātra mākslas produkta radīšanā un tā pieejamību plašai sabiedrībai, kas nodrošina daudzpusīgumu. Aktualizēt apzināti koptas tradīcijas, daudzpusīgus, inovatīvus un augstvērtīgus repertuārus. Nodrošināt kvalitatīvu atpūtu brīvajā laikā, piedāvājot klātbūtnes un līdzdalības iespēju iekļauties noteiktā sociālā grupā. Iestudēt latviešu mūsdienu dramaturģijas un literatūras darbus. Ar teātra mākslas starpniecību veicināt nacionālās identitātes un latviešu valodas kultūras nostiprināšanu.

5.pielikums. Audzēkņu skaits kultūrizglītības programmā Talsu novada Bērnu un jauniešu centrā (2017. – 2020.)

Izglītības programma		2017./ 2018.m.g.	2018./ 2019.m.g.	2019./ 2020.m.g.	2020./ 2021.m.g.
Dejas	Tautas deju kolektīvi:				
	Pirmsskolas vecuma tautas deju kolektīvs	21	29	34	30
	1.-2. klašu tautas deju kolektīvs	94	50	90	90
	1.-4. klašu tautas deju kolektīvs	16	14	15	16
	3.-4. klašu tautas deju kolektīvs	66	59	74	50
	3.-6. klašu tautas deju kolektīvs	0	0	0	17
	5.-6. klašu tautas deju kolektīvs	43	39	37	34
	7.-9. klašu tautas deju kolektīvs	20	19	20	18
	Ritmika	36	21	38	55
Mūzika	Kori:				
	1. - 4. klašu koris	53	0	26	0
	Zēnu koris	44	26	20	24
	Vokālie ansambļi:				
	Pirmsskolas vecuma ansamblis	13	13	11	9
	5.-9. klašu ansamblis	14	11	0	12
	Meiteņu ansamblis	12	0	15	7
	Zēnu ansamblis	7	0	8	1
	Orķestri:				
	Pūtēju orķestris	30	25	27	25
	Instrumentālie ansambļi:				
	Vokāli instrumentālais ansamblis	17	21	16	28
	Instrumentālais ansamblis	10	9	8	8
	Ģitāristu ansamblis	30	21	16	20
Vizuālā un vizuāli plastiskā māksla	Zīmēšana, gleznošana	48	74	75	89
	Keramika	57	71	93	82
	Stikla apstrāde	8	9	17	11
	Metālapstrāde	5	6	0	0
	Papīra plastika	11	12	13	6
	Šūšana, modelēšana	22	24	32	31
Teātris	Teātra pulciņš	57	60	60	64
	Teātra sports	9	0	0	0
Kopā:		743	613	745	727

(Dati pārbaudāmi Valsts Izglītības informācijas sistēmā)

* Pandēmijas noteiktās ārkārtas situācijas un/vai lokālo ierobežojumu dēļ audzēkņu uzņemšana 2020./2021. m.g. programmās turpināsies pēc ierobežojumu atcelšanas

6.pielikums. Interesešu izglītības programmas un kolektīvu skaits Talsu novadā (2017. – 2020.)

Izglītības programma		2017./ 2018.m.g.	2018./ 2019.m.g.	2019./ 2020.m.g.	2020./ 2021.m.g.
Dejas	Tautas deju kolektīvi:				
	Pirmsskolas vecuma tautas deju kolektīvs	2	2	2	2
	1.-2. klašu tautas deju kolektīvs	6	6	6	6
	1.-4. klašu tautas deju kolektīvs	1	1	1	1
	3.-4. klašu tautas deju kolektīvs	5	5	4	4
	3.-6. klašu tautas deju kolektīvs			1	1
	5.-6. klašu tautas deju kolektīvs	4	4	4	4
	7.-9. klašu tautas deju kolektīvs	2	2	2	2
	10.-12. klašu tautas deju kolektīvs	1	1	1	1
	Ritmika	10	10	9	10
Mūzika	Kori:				
	1. - 4. klašu koris	9	9	9	8
	5. - 9. klašu koris	4	4	4	3
	Zēnu koris	4	3	3	3
	Jauktais koris	5	4	3	3
	Mazie mūzikas kolektīvi: vokālie ansambļi, instrumentālie, vokāli instrumentālie ansambļi	37	36	28	21
Vizuālā un vizuāli plastiskā māksla	Vizuālās un vizuāli plastiskas mākslas pulciņi, studijas	27	25	20	17
Teātris	Teātra pulciņš	15	13	16	11
	Teātra sports	2	3	2	

7.pielikums. Interesešu izglītības programmas un kolektīvu skaits Rojas, Dundagas un Mērsraga novadā (2017. – 2020.)

Izglītības programma	2017./ 2018.m.g.	2018./ 2019.m.g.	2019./ 2020.m.g.	2020./ 2021.m.g.
Rojas novads				
Tautas deju kolektīvs	1	1	1	1
Ritma dejas	2	3	3	3
Koris	2	2	2	2
Teātris		1	1	1
Dundagas novads				
Tautas deju kolektīvs	4	3	3	3
Koris	2	2	1	1
Ansamblis	2	2	2	2
Teātris	3	3	2	2
Māksla	3	3	3	3
Mērsraga novads				
Tautas deju kolektīvs	1	2	2	2
Koris	1	1	1	1
Ansamblis	1	1	1	1
Māksla	1	1	1	1

8.pielikums. Nozīmīgākie kultūras pasākumi Talsu novadā, amatiermākslas kolektīvu un kultūrizglītības aktivitātes novada, Latvijas un starptautiska mēroga kultūras pasākumos (2021. – 2023.)

Nosaukums	Organizators*	2021.	2022.	2023.
Novada, Latvijas un starptautiska mēroga kultūras pasākumi				
K.F.Amendas Mūzikas svētki, Starptautiskais mūzikas skolu stīgu instrumentu izpildītāju konkurss	KSAN		aprīlis	aprīlis
Kurzemes vēsturiskā novada Deju svētki	LNKC, KSAN	augusts		
Starptautiskais folkloras festivāls Baltica	LNKC, KSAN		x	
Talsu Starptautiskais bērnu un jauniešu akadēmiskās dziedāšanas un vokālo ansambļu konkurss	KSAN		aprīlis/ maijs	aprīlis/ maijs
Lūgšanu brokastis	KSAN	oktobris	oktobris	oktobris
R.Tigula Ārpasaules Mūzika Tīgulkalnā	KSAN	jūnijs	jūnijs	jūnijs
Ž. Sūniņa prēmija vizuālajā mākslā	KSAN	aprīlis	aprīlis	aprīlis
Izvirzītie pasākumi EKG 2027 ietvaros Reciklētā māksla, “re:Pair Cafe” “Kustīgie ciemi” “Kultūras raksti”	KSAN, kultūras institūcijas, uzņēmēji, NVO		aprīlis - augusts	aprīlis- augusts
Promenādes svētki. Strūklakas atklāšana Talsu ezerā	TTN		aprīlis	aprīlis
Lielās ielas svētki	TTN		maijs	maijs
Talsu pilsētas svētki	TTN	septembris	jūlijs	jūlijs
Dīzmāras gadatirgus	TTN	augusts	augusts	augusts
Sabiles Vīna svētki	Sabiles KN	jūlijs	jūlijs	jūlijs
Sabiles Karstvīna svētki	Sabiles KN	decembris	decembris	decembris
Laidzes Mazie Opermūzikas svētki	Laidzes BLPC	augusts	augusts	augusts
Mākslas dienas	TNM	maijs	aprīlis	aprīlis
Muzeju nakts	TNM	maijs	maijs	maijs
Starptautiskā muzeju diena	TNM	maijs	maijs	maijs
Rokdarbniecei un etnogrāfei Ilgai Madrei 100	TNM	septembris		
Latvijai 100 veltīta izstāde un pasākums	TNM	novembris		
Māksliniekam Jēkabam Sprinģim (1907-2004) 115	TNM		decembris	
Talsu novada muzejam 100	TNM			decembris
Lielie lasīšanas svētki	TGB	marts	februāris	februāris
A.Pelēča literārā prēmija	TGB	maijs	aprīlis	aprīlis
Grāmatu svētki	TGB	septembris	maijs	maijs
Bibliotēku vēstures konkurss	TGB	oktobris		

Skaļās lasīšanas konkurss	TGB	septembris	marts	marts
Digitālā nedēļa	TGB	marts	marts	marts
Dzejas dienas	TGB, novada bibliotēkas	septembris	septembris	septembris
Bibliotēku nedēļa	TGB, novada bibliotēkas	aprīlis	aprīlis	aprīlis
Amatiermākslas kolektīvu dalība novada, Latvijas un starptautiska mēroga kultūras pasākumos				
Latvijas bērnu un jauniešu teātru festivāls “...un es iešu un iešu”	VISC, Valmieras Viestura vidusskola, TNBJC	x	x	x
Latvijas bērnu tautas deju kolektīvu festivāls “Latvju bērni danci veda”	VISC, TNBJC		x	
Latvijas skolu zēnu koku festivāls	VISC, TNBJC			x
XII Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki	VISC, TNBJC	x		
Eiropas koku olimpiāde	Organizator-valsts	x		
Pasaules koku olimpiāde	Beļģija	x		x
XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētki	LNKC, KSAN			x
Jaunrades deju konkurss Slampē	LNKC	x	x	x
Latvijas senioru koku svētki	LNKC	x	x	x
Latvijas vokālo ansambļu konkurss	LNKC, KSAN	x	x	x
XXII Latvijas Tautas mūzikas svētki (Liepājā)	LNKC	x		
Latvijas sieviešu un vīru koku svētki	LNKC	x		
Nemateriālā kultūras mantojuma popularizēšanas pasākums “Novadu dienas 2021”	LNKC, KSAN	x	x	x
Kurzemes Dziesmu svētkiem - 150+1	LNKC	x		
“Satiec savu meistar!” - nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un tālāknodošanas projekts	LNKC	x	x	x
Pūtēju orķestru festivāls	LNKC	x		
Latvijas novadu amatierteātru svētki	LNKC	x	x	x
Rīgai 820, Kokariem 200, koncerts “Brāli, brāli”	LNKC	x		
Latvijas amatierteātru iestudējumu skates "Gada izrāde"	LNKC	x	x	x
XI Latvijas pūtēju orķestru konkurss	LNKC	x	x	x

JK saiets "Sadziedam Laucienē"	KSAN	x	x	x
SK saieti	KSAN	x	x	x
Talsu deju aprīņa "Sadancis"	KSAN	x	x	x
Teātra svētki	KSAN	x	x	x
JDK pasākums "Mēs un draugi"	KSAN	x	x	x
Novada LMK darbu izstāde	KSAN	x	x	x
Talsu novada VA sadziedāšanās svētki	KSAN		x	
Kultūrizglītības aktivitātes novadā, Latvijas un starptautiskā mērogā				
Starpnovadu vokālās mūzikas konkurss "Balsis"	VISC, TNBJC		x	x
Latvijas izglītības iestāžu vokāli instrumentālo ansambļu, instrumentālo kolektīvu un popgrupu festivāls "No baroka līdz rokam"	VISC, TNBJC		x	x
Jauniešu talantu konkurss "Citāds pipars"	TNBJC			x
Starpnovadu izglītības iestāžu latviešu tautas dziesmu dziedāšanas sacensība "Lakstīgala"	VISC, TNBJC		x	x
Kurzemes skolēnu skatuves runas konkurss	VISC, TNBJC		x	
Kurzemes bērnu un jauniešu teātru kolektīvu izrāžu parāde – skate	VISC, TNBJC		x	
Starpnovadu izglītības iestāžu 1.–4. klašu koru, zēnu koru, 5.–9. klašu koru un jaukto koru skates, gatavojoties Latvijas koru festivāliem	TNBJC		x	x
Talsu novada zvanu ansambļa jubilejas koncerts	TNBJC		x	
Talsu novada Bērnu un jauniešu centra pūtēju orķestra 18 gadu jubilejas koncerts	TNBJC		x	
Talsu novada mūzikas skolu audzēkņu festivāls	Virbu kultūras nams	x	x	x
Netradicionālo mūzikas instrumentu ansambļu festivāls "Lai prieks"	Sabiles MMS	x	x	x
Valsts konkurss	LNKC sadarbībā ar izglītības iestādēm	x	x	x
Latvijas mūzikas skolu pūšaminstrumentu un sitaminstrumentu izpildītāju konkurss JVLMA	Biedrība "Latvijas Jauniešu pūtēju orķestris"	x	x	x
Starptautiskais P.Čaikovska	Kokneses MS	x	x	x

klaviermūzikas izpildītāju solistu un klavierduetu konkurss	sadarbībā ar Kokneses novada domi			
Kurzemes un Ķemaitijas reģionu pūšaminstrumentu un sitaminstrumentu spēles audzēkņu konkurss	Saldus MS un Saldus novada pašvaldība	x	x	x
Kurzemes reģiona mūzikas skolu stīgu instrumentu nodaļas audzēkņu konkurss "Sol-Re-La-Mi"	Saldus MS un Saldus novada pašvaldība	x	x	x
Kurzemes reģiona pianistu konkurss "No prelūdijas līdz...."	Ventspils Mūzikas vidusskola	x	x	x
Latvijas Mūzikas skolu Kora klašu solo, duetu un trio konkursa "Jūras zvaigzne"	PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" sadarbībā ar A. Vānes atbalsta fondu	x	x	x
Starpnovadu mūzikas un mākslu skolu festivāls vai konkurss "Zīmējam mūziku!"	Valdemārpils MMS	x	x	x
Starptautiskā bērnu mākslas izstāde-konkurss „LIDICE” Čehija	VISC sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu un izglītības iestādēm.	x	x	x
The World school children's Art Exhibition in Republic in China (Taiwan)	Association for Education Through Art	x	x	x
Starptautiskais vizuālās mākslas konkurss "Es dzīvoju pie jūras".	Jūrmalas Mākslas skola	x	x	x
Starptautiskais vizuālās mākslas konkurss "Mākslinieka Ģederta Eliasa mīklu minot"	Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs	x	x	x
Starptautiskais mākslas skolu audzēkņu šķiedrmākslas darbu konkurss "Skaņu palete"	Mārupes Mākslas skola	x	x	x
Latvijas mākslas skolu audzēkņu grafikas darbu konkurss "Siguldas līnija"	Siguldas Mākslu skola "Baltais flīģelis"	x	x	x
Zīmējumu konkurss „Mana novada dārgakmens – jaunā būve	Latvijas Būvnieku asociācija un Latvijas Būvzinieku	x	x	x

	savienība sadarbībā ar 16 nozares biedrībām, valsts iestādēm, augstskolām, pašvaldībām			
Konkurss "Dzīve kā košums"	Aizputes Mākslas skola	x	x	x
7. kursa diplomdarbu izstādes Talsu novada bibliotēkās (Pastende, Laidze, Spārē, Virbos)	Talsu novada MMS sadarbībā ar novada bibliotēkām	x	x	x

Tabulā doto saīsinājumu skaidrojums

KSAN – Talsu novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa; TTN - Talsu Tautas nams; TNM – Talsu novada muzejs; TGB- Talsu Galvenā bibliotēka; BLPC – Brīvā laika pavadīšanas centrs; TNBJC – Talsu novada Bērnu jauniešu centrs; MMS - mūzikas un mākslas skola, MS – mūzikas skola, LNKC – Latvijas Nacionālais Kultūras centrs; VISC – Valsts izglītības satura centrs.

Domes priekšsēdētāja

(paraksts*)

S.Pētersone

***ŠIS DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**